

NƏ QƏDƏR Kİ MÜSTƏQİL
AZƏRBAYCAN DÖVLƏTİ VAR,
AZƏRBAYCAN XALQI VAR,
HEYDƏR ƏLİYEV ÜRƏKLƏRDƏ
YAŞAYACAQDIR!

iki sahil

VAHİD AZƏRBAYCAN UĞRUNDA!

www.ikisahil.az / www.ikisahil.tv

GÜNDƏLİK İCTİMAİ-SİYASİ QƏZET

№ 58 (7313) / Çərşənbə, 3 aprel 2019-cu il

Ali Baş Komandan İlham Əliyev:

APREL DÖYÜŞLƏRİ TARİXİMİZİN ŞANLI SƏHİFƏSİDİR

Mehriban xanım Əliyeva:

**Apriel döyüşləri bir daha bütün dünyaya
nümayiş etdirdi ki, Azərbaycan dövləti
işğalla heç zaman barışmayacaq**

*Apriel döyüşləri bir daha bütün dünyaya nümayiş
etdirdi ki, Azərbaycan dövləti işğalla heç zaman
barışmayacaq və Azərbaycan Ordusu lazım olan
əməliyyatı uğurla həyata keçirməyə qadirdir.*

⇒ Bax: səh. 5

*Novruz Məmmədov: Əlaqələrin daha da
inkişaf etdirilməsi üçün yaxşı potensial var*

⇒ Bax: səh. 6

**YUNESKO-nun Ümumdünya İrs
Komitəsinin 43-cü sessiyasının keçirilməsinə
dair Tədbirlər Planı təsdiqlənib**

Azərbaycan Respublikası Prezidenti Administra-
siyasının rəhbəri Ramiz Mehdiyevin sərəncamı ilə
Bakıda YUNESKO-nun Ümumdünya İrs Komitəsinin
43-cü sessiyasının keçirilməsinə dair Tədbirlər Planı
təsdiq edilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, sərəncamda Tədbirlər
Planında nəzərdə tutulan işlərin yerinə yetirilməsi
üçün müvafiq qurumlara tapşırıqlar verilib.

Qeyd edək ki, YUNESKO-nun Ümumdünya İrs
Komitəsinin 43-cü sessiyası 30 iyun-10 iyul tarixlərin-
də keçiriləcək.

⇒ Bax: səh. 5

Sun Cinvu:
Prezident İlham
Əliyevin apardığı
hərtərəfli siyasət
nəticəsində
Azərbaycan böyük
inkışafa nail olub

⇒ Bax: səh. 21

Azərbaycan: sosial
dövlət modelini
tətbiq edən ölkələr
üçün uğurlu nümunə

⇒ Bax: səh. 8

BSU-nun
tələbələri Cəfər
Mərcanlıda
pedaqoji təcrübə
keçəcəklər

⇒ Bax: səh. 11

Amerikalı ekspert:
Vyana görüşü
Azərbaycanla
Ermənistan
arasında danışıqlarda
yeni başlanğıcdır

9

**Qalmaqallı "Xalq hərəkatı"nda növbəti
mübahisə əlbəyaxa davaya çevrilib**

16

**Qeyri-neft sektoru
üzrə ixrac 16,5 faiz artıb**

24

**C vitamini çatışmazlığı
nələrə səbəb olur?**

Prezidentlər Dağlıq Qarabağ münafişəsinin həlli üzrə danışıqlar prosesini müzakirə ediblər

Aprelin 2-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev ilə Rusiya Federasiyasının Prezidenti Vladimir Putin arasında telefon danışığı olub.

Prezident İlham Əliyev və Prezident Vladimir Putin ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədrələrinin vəsaitçiliyi ilə martın 29-da Vyanada Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və Ermənistan Respublikasının baş naziri Nikol Paşinyan arasında keçirilmiş ilk rəsmi görüşün nəticələri və Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münafişəsinin həlli üzrə danışıqlar prosesini müzakirə ediblər.

Prezidentlər ATƏT-in Minsk qrupu çərçivəsində danışıqlar prosesinin fəallaşdırılmasının əhəmiyyətini vurğulayıblar.

Söhbət zamanı Azərbaycan və Rusiya arasında əməkdaşlığın müxtəlif sahələrdə bundan sonra da müvəffəqiyyətlə inkişafına əminlik ifadə olunub.

Culfaya yeni icra başçısı təyin olunub

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev S.Ç.Hacıyevin Naxçıvan Muxtar Respublikasının Culfa Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı təyin edilməsi haqqında Sərəncam imzalayıb.

Sərəncama əsasən, Siyam Çərkəz oğlu Hacıyev Naxçıvan Muxtar Respublikasının Culfa Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı təyin edilib.

YUNESKO-nun Ümumdünya İrs Komitəsinin sessiyası ilə əlaqədar viza prosedurları sadələşdirilir

Prezident İlham Əliyev YUNESKO-nun Ümumdünya İrs Komitəsinin 43-cü sessiyasında iştirakla əlaqədar Azərbaycan Respublikasına gələcək əcnəbilər və vətəndaşlığı olmayan şəxslər üçün viza prosedurlarının sadələşdirilməsi haqqında Sərəncam imzalayıb.

Sərəncamda qeyd edilir ki, müəyyən edilsin ki, YUNESKO-nun Ümumdünya İrs Komitəsinin 43-cü sessiyasında iştirak etmək üçün Azərbaycan Respublikasına gələn, YUNESKO-nun rəsmi dəvət məktubunu və həmin təşkilatın müvafiq qaydalarına uyğun olaraq akkreditasiyadan keçməni təsdiqləyən sənədi təqdim edən əcnəbilər və vətəndaşlığı olmayan şəxslər 2019-cu il iyunun 20-dən iyulun 10-dək Azərbaycan Respublikasının beynəlxalq hava limanlarında viza ala bilərlər.

Xarici İşlər Nazirliyinə tapşırıqlar ki, YUNESKO-nun Ümumdünya İrs Komitəsinin 43-cü sessiyasında iştirakla əlaqədar Azərbaycan Respublikasına gələn şəxslər üçün viza prosedurlarının sadələşdirilməsi, habelə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2016-cı il 1 iyun tarixli 923 nömrəli Fərmanının 4.2-ci bəndinə əsasən təsdiq edilmiş ölkələrin siyahısı üzrə əcnəbilərin və vətəndaşlığı olmayan şəxslərin "ASAN Viza" sistemi vasitəsilə elektron viza almaq imkanı barədə YUNESKO-ya və xarici ölkələrin müvafiq orqanlarına məlumat versin; YUNESKO-nun Ümumdünya İrs Komitəsinin 43-cü sessiyasında iştirakla əlaqədar Azərbaycan Respublikasına gələn şəxslər üçün viza prosedurlarının sadələşdirilməsi, habelə əcnəbilərin və vətəndaşlığı olmayan şəxslərin "ASAN Viza" sistemi vasitəsilə elektron viza almaq imkanı barədə məlumatın nazirliyin, eləcə də Azərbaycan Respublikasının xarici ölkələrdəki səfirliklərinin və konsulluqlarının internet informasiya ehtiyatlarında yerləşdirilməsini təmin etsin.

Dövlət Miqrasiya Xidməti Azərbaycan Respublikasına uçuşlar həyata keçirən aviasiya şirkətlərinə YUNESKO-nun Ümumdünya İrs Komitəsinin 43-cü sessiyasında iştirakla əlaqədar Azərbaycan Respublikasına gələn şəxslər üçün viza prosedurlarının sadələşdirilməsi barədə məlumat verəcək.

Ali Baş Komandan İlham Əliyev:

Aprel döyüşləri tariximizin şanlı səhifəsidir

PREZİDENT, ALİ BAŞ KOMANDAN İLHAM ƏLİYEV MÜDAFİƏ NAZİRLİYİNİN XÜSUSİ TƏYİNATLI QÜVVƏLƏRİNİN N SAYLI HƏRBİ HİSSƏSİNDƏ OLUB

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyev aprel 2-də Müdafiə Nazirliyinin Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrinin N saylı hərbi hissəsində olub.

AZƏRTAC xəbər verir ki, müdafiə naziri, general-polkovnik Zakir Həsənov, müdafiə nazirinin birinci müavini - Silahlı Qüvvələrin Baş Qərargah rəisi, general-polkovnik Nəcməddin Sadıqov və Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrin komandanı, general-mayor Hikmət Mirzəyev Ali Baş Komandan İlham Əliyevə raport verdilər.

Dövlətimizin başçısı əvvəlcə burada ulu öndər Heydər Əliyevin büstünün önün-

nə gül dəstəsi qoyaraq xatirəsini dərin ehtiramla yad etdi.

Müdafiə naziri Zakir Həsənov Prezident, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyevə hərbi hissədə aparılan yenidənqurma işləri barədə məlumat verdi.

Bildirildi ki, bu hərbi hissənin ərazisində qərargah binası, yeməxana, əsgər yataqxanası yenidən qurulub, müasir təlim mərkəzləri yaradılıb. Hərbi hissənin ərazisində, eyni zamanda, burada xidmət edən ailəli hərbi qulluqçular üçün yeni yaşayış binaları, subay hərbiçilər üçün isə müasir tələblərə cavab verən yataqxanalar inşa olunub. Dövlətimizin başçısına məlumat verildi ki, burada yeni binaların da tikintisi nəzərdə tutulur.

Sonra Prezident İlham Əliyev hərbi hissənin xüsusi hazırlıq təlim meydanında xüsusi təyinatlıların döyüş hazırlığını izlədi.

Son illərdə Prezident, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyevin diqqəti sayəsində Azərbaycan Ordusunun döyüş qabiliyyətinin artırılması, maddi-texniki bazasının, silah-sursat arsenalının müasirləşdirilməsi istiqamətində çox

mühüm və tarixi işlər görüldü. Şübhəsiz ki, bütün bu uğurların əldə edilməsində, Silahlı Qüvvələrimizin müasir standartlara cavab verən peşəkar orduya çevrilməsində Azərbaycanın iqtisadi inkişafı vacib rol oynayır. Təbii ki, güclü ordunun yaradılması həm də güclü hərbi-sənaye kompleksinin mövcudluğu ilə şərtlənir. Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə 2005-ci ildə ölkəmizin silah-sursatları bir çox parametrlərinə görə dünyada ilk yerlərdən birini tutur.

Azərbaycanda ordu quruculuğuna dair bütün mühüm tədbirlər ardıcıl surətdə, dünya təcrübəsi nəzərə alınmaqla həyata keçirilir. 2003-cü ildən Azərbaycan Respublikası Silahlı Qüvvələrinin Ali Baş Komandanı, Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Silahlı Qüvvələrin maddi-texniki bazasının möhkəmləndirilməsi istiqamətində atılan addımlar bu gün milli ordumuzun dünyanın ən güdrətli ordularının sırasına daxil olmasına imkan yaradıb. Görülən işlərin nəticəsidir ki, bu gün

ölkəmizin silah-sursatları bir çox parametrlərinə görə dünyada ilk yerlərdən birini tutur.

Azərbaycanda ordu quruculuğuna dair bütün mühüm tədbirlər ardıcıl surətdə, dünya təcrübəsi nəzərə alınmaqla həyata keçirilir. 2003-cü ildən Azərbaycan Respublikası Silahlı Qüvvələrinin Ali Baş Komandanı, Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Silahlı Qüvvələrin maddi-texniki bazasının möhkəmləndirilməsi istiqamətində atılan addımlar bu gün milli ordumuzun dünyanın ən güdrətli ordularının sırasına daxil olmasına imkan yaradıb. Görülən işlərin nəticəsidir ki, bu gün

Azərbaycan Silahlı Qüvvələri dünyanın ən güclü 50 ordusu sırasındadır. Bu faktı beynəlxalq hərbi tədqiqat mərkəzləri də təsdiqləyir. Şübhəsiz ki, Azərbaycan bu uğura hərbi potensialın gücləndirilməsi, qoşun birləşmələrinin döyüş hazırlığının müasir standartlar səviyyəsində qurulması sayəsində nail olub.

⇒ Davamı 3-cü səhifədə

Ali Baş Komandan İlham Əliyev:

Aprəl döyüşləri tariximizin şanlı səhifəsidir

PREZİDENT, ALİ BAŞ KOMANDAN İLHAM ƏLİYEV MÜDAFİƏ NAZİRLİYİNİN XÜSUSİ TƏYİNATLI QÜVVƏLƏRİNİN N SAYLI HƏRBİ HİSSƏSİNDƏ OLUB

⇒ Əvvəli 2-ci səhifədə

İndiyədək ordunun döyüş qabiliyyətinin daha da artırılması, əməliyyat işləri üzrə hazırlığın gücləndirilməsi, idarəetmənin təkmilləşdirilməsi ilə bağlı birlik və birləşmələrin xeyli sayda komanda-qərargah təlimi keçirilib. Bu təlimlərə Silahlı Qüvvələrin müxtəlif qoşun birləşmələri cəlb olunub. Ordumuzun gücünü son illərdə keçirilən hərbi paradlarda nümayiş etdirilən canlı qüvvə və hərbi texnikadan da görmək olur. Bu hərbi texnika ilə Azərbaycan Ordusu Ali Baş Komandanın əmrinə əsasən istənilən an düşməne sarsıdıcı zərbə vuraraq, torpaqlarımızı işğaldan azad etmək iqtidarındadır. Bunu 2016-cı ildə cəbhədə baş verən hadisələr də göstərdi. Azərbaycan qoşunlarının möv-

qələrini dağıdıcı silahlardan, ağır artilleriyadan atəşə tutan düşməni layiqli cavabını aldı. Bu döyüşlər Azərbaycan Ordusunda yüksək mənəvi-psixoloji hazırlığın olduğunu üzə çıxardı. Aprəl döyüşlərinin ən mühüm nəticəsi həm də ondan ibarət oldu ki, Ağdərənin, Cəbrayılın, Füzulinin işğaldan azad olunmuş ərazilərində Azərbaycan bayrağı dalğalandı. Mətin ordumuz 1992-ci ildən erməni silahlı birləşmələrinin işğal etdiyi Şərur rayonunun Günnüt kəndini də qəhrəmanlıqla azad etdi. Əlahiddə Ümumqoşun Ordusunun əks-həmləsi nəticəsində Xunut dağı və Ağbulaq yüksəkliyi, Qızılgaya dağı və Mehrıdağ işğaldan azad olundu, ümumilikdə 11 min hektara yaxın ərazi nəzarət altına alındı. Bütün bu uğurlar isə Azərbaycan Ordusunun qüdrətini göstərir. Çünki ölkəmizin güvənc yeri, qürur, ləyaqət rəmzi və özünüdəstəkləyici imkanı olan Azərbaycan Ordusu xalqımızın milli düşüncəsində ali və müqəddəs ucalıqda dayanır, dövlətimizin varlığını, mövcudluğu və milli kimlik meyarı kimi çıxış edir. Xalqımızın Silahlı Qüvvələrə olan inamı isə ölkəmizin milli təhlükəsizliyinin təmin olunmasında ordunun şəxsi heyətinə böyük etimad yaradır.

Sonra Prezident İlham Əliyev hərbi qulluqçularla görüşdü. Ali Baş Komandan görüşdə çıxış etdi.

Prezident, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin çıxışı

-Əziz zabıtlar, mən sizi ürəkdən salamlayıram.

Bu gün hərbi hissə ilə tanışlıq mənə çox xoş təəssürat bağışladı. Son illərdə hərbi hissə əsaslı şəkildə yenidən quruldu, təlim prosesi üçün bütün lazımı şərait yaradıldı. Bu, bir daha onu göstərir ki, bu gün Azərbaycan Ordusu uğurla inkişaf edir, ordu quruculuğu prosesi sürətlə gedir, bizim hərbi hissələrimiz yenidən qurulur, yenidən tikilir, ordumuz ən

müasir texnika ilə təchiz edilir. Bu da təbiidir, çünki biz müharibə şəraitində yaşayırıq, müharibə hələ bitməyib, müharibənin birinci mərhələsi başa çatıb. Bu gün Azərbaycan Ordusu dünya miqyasında güclü ordular sırasındadır.

Aprəl döyüşlərindən 3 il keçir. Aprəl döyüşləri tariximizin şanlı səhifəsidir. Döyüşlər zamanı itkilərimiz də olub, Allah bütün şəhidlərimizə rəhmət eləsin. Yaralı hərbiçilərimizin müalicəsi, bərpası üçün dövlət əlindən gələni əsirgəməyib və yaranmış bütün hərbiçilər xoşbəxtlikdən normal həyata qayıtdılar. Onların müalicəsi, bərpası, aktiv həyata qayıtmaları üçün bütün lazımı işlər görülmüşdür.

Aprəl döyüşləri bizim böyük tarixi qələbəmizdir, müasir tariximizdə ən uğurlu hərbi əməliyyatlardan biridir. Yaxşı bilirsiniz ki, döyüşlərə qədər Ermənistan silahlı qüvvələri işğal edilmiş ərazilərdən bizim yaşayış məntəqə-

lərini, hərbi mövqelərimizi daim atəşə tuturdu. Ermənistanın təxribatının qarşısını almaq üçün Azərbaycan Ordusu çox uğurlu əməliyyat keçirmiş və vaxtilə işğal edilmiş Ağdərə, Füzuli, Cəbrayıl rayonlarının bir hissəsini işğalçılardan azad etmişdir. Minlərlə hektar torpaq işğalçılardan azad edildi, on minlərlə hektar ərazi nəzarətimizə keçdi. Vaxtilə işğal edilmiş torpaqlarda bu gün Azərbaycan bayrağı dalğalanır. Döyüşlər zamanı hərbiçilərimiz peşəkarlıq, qəhrəmanlıq göstərmişlər. Bir daha göstərmişlər ki, Azərbaycan əsgəri, zabiti həm peşəkardır, həm Vətənə bağlıdır,

həm də istənilən anda öz vəzifə borcunu yerinə yetirməyə hazırdır. Aprəl döyüşləri hərbi cəhətdən çox uğurlu əməliyyat idi. Çünki əlverişsiz mövqelərdən bizim hərbiçilərimiz çox önəmli strateji yüksəklikləri işğalçılardan azad etmişlər. Eyni zamanda, bu döyüşlərin mənəvi-psixoloji baxımdan da böyük əhəmiyyəti vardır. Çünki uzun illər ərzində Ermənistan təbliğatı belə bir mif yaradırdı ki, onlar hərbi cəhətdən bizdən üstündür. Aprəl döyüşləri bütün dünyaya göstərdi ki, Azərbaycan Ordusu bu gün ən yüksək keyfiyyətlərə malikdir və istənilən anda istənilən vəzifəni icra edə bilər. Ermənistanın yaratdığı mif tamamilə darmadağın edildi.

Bizim mülki vətəndaşlarımız da döyüşlər zamanı qəhrəmanlıq göstərmişlər. Bir neçə mülki şəxs Ermənistanın təxribatı nəticəsində həlak olmuşdur, yüzlərlə ev sıradan çıxmışdır, yandırılmışdır. Biz bütün bu evləri qısa müddət ərzində bərpa etdik. Döyüşlərdən sonra getdiyim həmin o təmas xəttinə yaxın yerləşən kəndlərdə vətəndaşlarla görüş əsnasında gördüm ki, bu vətəndaşlarda nə qədər milli ruh var, bunlar nə qədər qorxmaz insanlardır, atəş altında qalaraq öz doğma evlərini, kəndlərini tərk etməmişlər.

Döyüşlər nəticəsində Cocuq Mərcanlı kəndinə yeni həyat verildi. Cocuq Mərcanlı qısa müddət ərzində yenidən quruldu, 150 fərdi ev, məktəb, uşaq bağçası, tibb məntəqəsi, Şuşa məscidinin bənzəri olan məscid tikildi, yeni iş yerləri yaradıldı. Yeni, Cocuq Mərcanlıya həyat qayıdıb. Bu, bir daha onu göstərir ki, Azərbaycan xalqı bu vəziyyətlə heç vaxt barışmayacaq. Bu, bir daha onu göstərir ki, hər bir Azərbaycan vətəndaşı bir arzu ilə yaşayır - bizim işğal altındakı torpaqlarımız tezliklə azad olunsun və Azərbaycan öz ərazi bütövlüyünü bərpa etsin.

Əfsuslar olsun ki, müstəqilliyimizin ilk illərində bizim torpaqlarımız işğal altına düşmüşdür. Bunun səbəbi də odur ki, o vaxt hakimiyyətdə olan qüvvələr öz yarıtmaz fəaliyyəti ilə imkan verdilər ki, Ermənistan torpaqlarımızı zəbt etsin. AXC-Müsavat cütliyünün xəyanətkar fəaliyyəti nəti-

cəsində işğal edilmiş torpaqlarda Ermənistan silahlı qüvvələri möhkəmləndi, Ermənistanla Dağlıq Qarabağ arasında canlı bağlantı yaradıldı və düşməne imkan verdi ki, öz işğalçılıq siyasətini davam etdirdi. Ancaq ulu öndər Heydər Əliyev hakimiyyətə qayıdandan sonra vəziyyətdə dəyişiklik edildi, uğurlu Horadiz əməliyyatı aparıldı. Horadiz əməliyyatı nəticəsində 20-dən çox yaşayış məntəqəsi işğalçılardan azad edildi. Bu gün Horadiz şəhəri və həmin o kəndlər çiçəklənir, canlanır, orada ən yüksək səviyyədə işlər görülür.

⇒ Davamı 4-cü səhifədə

Ali Baş Komandan İlham Əliyev:

Aprəl döyüşləri tariximizin şanlı səhifəsidir

PREZİDENT, ALİ BAŞ KOMANDAN İLHAM ƏLİYEV MÜDAFİƏ NAZİRLİYİNİN XÜSUSİ TƏYİNATLI QÜVVƏLƏRİNİN N SAYLI HƏRBİ HİSSƏSİNDƏ OLUB

⇒ Əvvəli 3-cü səhifədə

Ordu quruculuğu prosesinə start verildi. Bu gün ordu quruculuğu baxımından Azərbaycan dünyanın güclü ölkələrindəndir. Qeyd etdiyim kimi, sonuncu reytingə əsasən Azərbaycan Ordusu dünya miqyasında öz potensialına görə 52-ci yerdədir. Ötən il keçirilmiş iki hərbi parad bizim hərbi qüdrətimizi göstərdi. Ordumuz üçün ən müasir silahlar, texnikalar alınır, ordumuzun döyüş qabiliyyəti artır. Aprel döyüşləri bunun bariz nümunəsidir. Ordumuz üçün nə lazımdırsa, biz onu edirik və edəcəyik. Ötən il uğurlu Naxçıvan əməliyyatı keçirilmişdir. Bu əməliyyat nəticəsində biz strateji yüksəkliklərə sahib olmuşuq. Bu yüksəkliklər imkan verir ki, biz çox böyük əraziyə nəzarət edək. Uğurlu Naxçıvan əməliyyatı bir daha göstərdi ki, ordumuz peşəkardır, ordumuzun döyüş qabiliyyəti yüksək səviyyədədir.

Bütün bunlar reallıqdır. Bu gün hər bir Azərbaycan vətəndaşı haqlı

olaraq Azərbaycan Ordusu ilə fəxr edə bilər və biz əsgərlərimizlə, zabıtlərimizlə fəxr edirik. Azərbaycan Ordusu dövlətimizin ərazi bütövlüyünün qorunması işində rol oynayan əsas amildir.

Hərbçilərin məişət problemləri həll olunur. Buna da böyük diqqət göstərilir. Keçən ilin sonunda 300-dən çox hərbiçiyə yeni mənzillər verildi. Bu günə qədər yüzlərlə hərbi dövlət tərəfindən mənzillərlə təmin edilib. Bu proses davam etdirilir. Eyni zamanda, hərbi hissələrin yenidən qurulması prosesi geniş vüsət almışdır. Son illərdə bir çox hərbi hissələrin şəhərciklərinin açılı-

şında olmuşam. Hər yerdə səviyyə yüksəkdir, şərait çox gözəldir, o cümlədən bu hərbi hissədə. Burada mənə əvvəlki illərdə olan vəziyyəti əks etdirən fotosəkillər təqdim olundu. Əlbəttə ki, vəziyyət çox ağır idi. Ancaq mənim xüsusi tapşırıgım əsasında hərbi hissə qısa müddət ərzində yenidən quruldu, burada yaxşı şərait yaradıldı. Həm burada çalışanlar, həm yataxanalarda qalanlar üçün gözəl şərait yaradıldı. Onu da bildirməliyəm ki, bizim hərbi hissələrimizdə mülki işlərdə mülki vətəndaşlar çalışır, bu da yenilikdir. Beləliklə, biz hərbiçiləri, onların fəaliyyətini əsas vəzifə borcuna yönəltmişik, eyni zamanda, 20 minə

yaxın mülki şəxs işlə təmin edilmişdir.

O ki qaldı, Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həllinə, burada bizim mövqeyimizdə heç bir dəyişiklik yoxdur. Bu münaqişə yalnız ölkəmizin ərazi bütövlüyü çərçivəsində öz həllini tapmalıdır. Dağlıq Qarabağ bizim əzəli, tarixi torpağımızdır. Əsrlər boyu xalqımız bu torpaqlarda yaşayıb, qurub, yaradıb. Bu gün bütün dünya Dağlıq Qarabağı Azərbaycanın ayrılmaz hissəsi kimi tanıyır. Bütün mötəbər beynəlxalq təşkilatlar müvafiq qərar və qətnamələr qəbul etmişlər. Bu, tarixi və hüquqi əsasdır. Heç bir ölkə qondarma "Dağlıq Qarabağ respublikası"nı tanımayıb, əminəm ki, tanımayacaqdır.

Ona görə danışıqların davam etdirilməsinin məqsədi işğal edilmiş torpaqların azad olunmasıdır. Siz bilirsiniz ki, Ermənistanın yeni rəhbərliyi danışıqların formatını dəyişdirmək istəmişdir. Verilən bəzi bəyanatlar da ictimaiyyət üçün bel-

delik həyatında hiss edir və Sizin etimadınızı doğrultmaq üçün hər an hər bir əmrinizi yerinə yetirməyə hazırdır və qadirdir.

Diqqetinizə görə çox sağ olun.

* * *

Sonra Prezident İlham Əliyevə xüsusi təyinatlıların geyim formaları, xüsusi təchizatı və ərzaq normalarının nümunələri təqdim olundu. Yüksək döyüş qabiliyyəti, mənəvi-psixoloji hazırlığı və vətənpərvərliyi ilə seçilən Azərbaycan ordusunun hərbi qulluqçularının sosial məsələlərinin həlli, onların xidmətkeçmə və hazırlıq səviyyələrinin daha da yüksəldilməsi istiqamətində də son illərdə dövlətimiz tərəfindən mühüm addımlar atılıb.

Mehriban xanım Əliyeva:

Aprel döyüşləri bir daha bütün dünyaya nümayiş etdirdi ki, Azərbaycan dövləti işğalla heç zaman barışmayacaq

Aprel döyüşləri bir daha bütün dünyaya nümayiş etdirdi ki, Azərbaycan dövləti işğalla heç zaman barışmayacaq və Azərbaycan Ordusu lazım olan əməliyyatı uğurla həyata keçirməyə qadirdir.

“İki sahil” Trend-ə istinadən xəbər verir ki, Azərbaycanın Birinci vitse-prezidenti Mehriban Əliyevanın bu barədə fikirləri rəsmi “Instagram” səhifəsində yazılıb: “Aprel döyüşləri bir daha bütün dünyaya nümayiş etdirdi ki, Azərbaycan dövləti işğalla heç zaman barışmayacaq və Azərbaycan Ordusu lazım olan əməliyyatı uğurla həyata keçirməyə qadirdir.

Bu döyüşlər zamanı mərd və cəsarətli Azərbaycan gəncləri, əsgərlərimiz, zabitlərimiz Vətən yolunda qəhrəmanlıq göstərərək şəhid oldular, ömürlərini qurban verdilər. Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün bərpası, müstəqilliyi, ölkəmizin daha qüdrətli, daha möhkəm olması yolunda şəhid olmuş bütün insanlara Allah rəhmət eləsin. Onların əziz xatirəsi Azərbaycan xalqının qəlbində daim yaşayacaq”.

Jurnalistlər üçün yeni müsabiqə

Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi və Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına Dövlət Dəstəyi Fondu əhalinin rifah halının yaxşılaşdırılması, həssas qruplara dövlət qayğısının artırılması istiqamətində atılan yeni mühüm addımlarla əlaqədar birgə jurnalist yazıları müsabiqəsi elan edib. Bu barədə AZƏRTAC-a KIVDF-dən məlumat verilib.

Müsabiqənin mövzusu “Prezident İlham Əliyevin sosial islahatlar paketi: əhalinin rifahı naminə yeni inqilabi addımlar”dır. Əsas məqsəd Prezident İlham Əliyevin sosial islahatlar proqramının yeni uğurlu nəticələri kimi, ölkə əhalisinin rifah halının yaxşılaşdırılması, sosial cəhətdən həssas kateqoriyaların sosial müdafiəsinin gücləndirilməsi və onlara dövlət qayğısının artırılması, sosial ədalət prinsipinin yüksək səviyyədə təminatı istiqamətində atılan yeni inqilabi addımlar və əldə olunan mühüm irəliləyişlər barədə geniş ictimai məlumatlandırmanın təmin olunmasında peşəkar jurnalist əməyinin stimullaşdırılmasıdır.

Müsabiqə elan olunan gündədən etibarən azı bir il müddətində kütləvi informasiya vasitələrində (qəzet, jurnal, informasiya agentliyi və rəsmi qeydiyyatdan keçmiş internet media resurslarında) fasiləsiz çalışan şəxslər müsabiqədə iştirak edə bilərlər. Təqdim olunan yazıların sərlövhəsi təklif edilmiş mövzu ilə eyni olmalıdır. Müsabiqəyə hər jurnalist yalnız bir yazı təqdim edə bilər. Qəzet və jurnallarda çalışan jurnalistlərin yazıları yalnız çalışdıqları mətbuat orqanlarında dərc olunmalıdır. İnformasiya agentliklərində, sayt və portallarda çalışan jurnalistlər yazılarını həmin saytlarda yerləşdirməli və linki məqalənin yazıldığı diskdə təqdim etməlidirlər. Yazı son bir ildə, həftədə bir dəfədən az olmayaraq nəşr edilən, Azərbaycan Mətbuat Şurasının tərtib etdiyi “qara siyahı” ya düşməyən mətbuat orqanlarında dərc edilməlidir, eyni zamanda, saytlarda yerləşdirilməlidir. Dərc olunmuş yazıda “Azərbaycan Respublikasının Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi və Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına Dövlət Dəstəyi Fondunun keçirdiyi birgə müsabiqəyə təqdim etmək üçün” qeydi göstərməlidir. Yazıların qəbulu aprelin 3-də başlayır və mayın 1-də başa çatır. Yazılar rəsmi iş günləri saat 10:00-dan 16:00-dək Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına Dövlət Dəstəyi Fonduna şəxsən təqdim olunmalıdır.

Müsabiqədə I yer üçün 1 nəfər (1000 manat), II yer üçün 2 nəfər (800 manat), III yer üçün 3 nəfər (500 manat) qalibin mükafatlandırılması nəzərdə tutulub. Beş yazı müəllifinə (hər biri 200 manat) həvəsləndirici mükafatlar verilecək.

Qaliblər, həmçinin Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin və Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına Dövlət Dəstəyi Fondunun xüsusi diplomu ilə təltif olunacaqlar.

Sun Cinvu: Prezident İlham Əliyevin apardığı hərtərəfli siyasət nəticəsində Azərbaycan böyük inkişafa nail olub

Prezident İlham Əliyevin apardığı hərtərəfli siyasət nəticəsində Azərbaycan böyük inkişafa nail olub.

Bunu AZƏRTAC-ın xüsusi müxbirinə müsahibəsində Xarici Ölkələrlə Dostluq üzrə Çin Xalq Assosiasiyasının sədr müavini, Ümumçin Siyasi Məşverət Şurasının üzvü Sun Cinvu deyib. İki il əvvəl Bakıya səfərini xatırladan Sun Cinvu qeyd edib ki, Azərbaycanda olarkən ölkənin inkişafının şahidi olub.

“Bakı çox gözəl şəhərdir, çox xoşuma gəldi. İnanıram ki, Azərbaycan gələcəkdə daha da inkişaf edəcək”, - deyərək Sun Cinvu bildirib.

Xarici Ölkələrlə Dostluq üzrə Çin Xalq Assosiasiyasının sədr müavini Azərbaycan-Çin münasibətlərinin bundan sonra da inkişaf edəcəyinə ümidvar olduğunu deyib.

RAGB-nin sədri Leyla Əliyevanın təşəbbüsü ilə Moskvada “Miss və Mister RAGB-2019” müsabiqəsi keçirilib

Rusiyanın Azərbaycanlı Gənclər Birliyinin (RAGB) sədri Leyla Əliyevanın təşəbbüsü ilə Moskvada “Miss və Mister RAGB-2019” müsabiqəsi başa çatıb.

AZƏRTAC xəbər verir ki, bu il mart ayında Azərbaycan gənclərinə xas olan ən yaxşı keyfiyyətləri təcəssüm etdirən bir gənc qız və bir gənc oğlan seçmək üçün müsabiqə elan edilib. RAGB-nin sosial şəbəkələrindəki səhifələrində aparılmış səsvermədən sonra səkkiz iştirakçı finala çıxıb.

RAGB-nin idarə heyətinin üzvü Emin Hacıyev müsabiqənin final mərhələsini açıq elan edərək deyib ki, Heydər Əliyev Fondunun vitse-prezidenti Leyla Əliyevanın rəhbərlik etdiyi təşkilat Rusiyada yaşayan və təhsil alan gənclərin sıx birləşməsinə, onların elmi, təhsil, yaradıcılıq sahələrinə aid və ictimai xarakterli təşəbbüslərinin həyata keçirilməsinə şərait yaradır. Təşkilatın rəhbəri Leyla Əliyeva istedadlı gəncləri həmişə dəstəkləyir, onların yaradıcılıq imkanlarının reallaşdırılmasına kömək edir. E.Hacıyev deyib: “Bizim bugünkü tədbirimiz artıq ənənəyə çevrilir. Bu müsabiqəmiz başqa oxşar tədbirlərdən fərqlənir. Bizim müsabiqənin iştirakçıları münisiflər heyətinin üzvlərinə Azərbaycanın ənənələri, mədəniyyəti, milli geyimləri barədə məlumat verəcəklər. Onlar müğənni, rəqqas, intellektual və teatr sahəsinin mütəxəssisləri olacaqlar”.

Müsabiqənin final mərhələsinə çıxmış iştirakçılar - Səbinə Abbasova (Moskva), Səbinə Bayramova (Moskva), Kamilla Ələsgərova (Kazan), Tünzalə Mirzəzadə (Moskva), Şahnaz Zeynalova (Perm), Anar Ağazadə (Moskva), Seymur Qarayev (Kaluqa) və Məhərrəm Məhərrəmov (Moskva) münisiflər heyətinə öz video-vizit kartlarını təqdim ediblər. Sonra üç iştirakçı yaradıcı müsabiqə, milli geyimdə defile və müsahibə sınaqlarından keçməli olublar. Hər bir iştirakçı müəyyən obraz fikirləşib tapıb və bu obrazı səhnədə yaradıb. Oduqca parlaq və qeyri-adi nəticə alınıb.

Münisiflər heyətinə modelyer-rəssam, Rusiya Dizaynerlər İttifaqının üzvü, Parisdəki Rus Rəssamlar Assosiasiyasının üzvü Orxan Sultan, opera səhnəsinin

yeni ulduzu, Rusiya Milli Qvardiyası Federal Qoşun Xidməti ansamblının solisti, beynəlxalq müsabiqələr laureatı Lali Xabalova və “Səttar” brendinin həmtəsisçisi, rəssam Cemal Səttar daxil idi.

Münisiflər heyətinin apardığı səsvermənin yekunlarına əsasən “Miss RAGB-2019” tacı G.V.Plexanov adına Rusiya İqtisad Universitetinin tələbəsi Səbinə Abbasovaya çatıb, “Mister RAGB-2019” - Rusiya Federasiyası Müdafiə Nazirliyi yanında Hərbi Universitetin kursantı Anar Ağazadə isə təşkilatçılardan kubok alıb.

Müsabiqənin qaliblərinə və digər finalçılara təşkilatçılar adından diplomlar və qiymətli mükafatlar təqdim edilib.

Tədbir maraqlı musiqi proqramı ilə davam edib.

Diplomatik uğurumuza bələdçilik

Avstriyanın Prezident İlham Əliyevin Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyanla görüşünə ev sahibliyi belə dəyərləndirilir

Bu günlərdə Prezident İlham Əliyevin Avstriya səfərinin əhəmiyyətindən bəhs edərkən, bu məqamı xüsusi qeyd etməliyə ki, səfər dövlətimizin başçısı İlham Əliyevin Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyanla görüşü baxımından xüsusi diqqət çəkir, həm ölkə, həm də dünya mətbuatında geniş müzakirə olunur.

Hər bir səfərində xarici siyasətimizin əsas məsələsi olan Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin müzakirəsini öndə saxlayan dövlətimizin başçısı İlham Əliyevin Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyanla görüşünə Avstriyanın ev sahibliyi yüksək dəyərləndirildi. Vyana görüşü ölkəmizin növbəti diplomatik uğurudur. Bu görüşün keçirilməsi bir daha təsdiq etdi ki, danışıqlar yalnız Azərbaycan və Ermənistan arasında aparılır və danışıqların formatı dəyişməz qalır. Nəzərə alaq ki, Ermənistanın baş naziri bu görüşə böyük ümidlərlə qatılmışdı. O ümidlər ki, danışıqlar prosesində üçüncü tərəf kimi separatçı rejimi

min iştirakını tələb edəcək, Azərbaycan tərəfi də bu təklifi qəbul edəcək. Paşinyan baş nazir kimi fəaliyyətə başladığı gündən danışıqlar prosesində yenilik kimi bu ideya ətrafında baş sındırırdı. Amma unudurdu ki, Dağlıq Qarabağ Azərbaycanın ayrılmaz tərkib hissəsidir. Danışıqlar prosesində

tərəf yalnız və yalnız Ermənistan və Azərbaycan kimi iştirak edə bilirlər. Qonşu dövlətlərə qarşı əsassız torpaq iddiası ilə çıxış etmək, işğalçılıq siyasətinin nəticəsində 20 faiz torpağımızı işğal altında saxlamaq reallıqları inkar etməyə əsas verməz. Rəsmi Bakı ən yüksək tribunalar

dan bəyan edir ki, Azərbaycanın ərazi bütövlüyü danışıqlar mövzusu deyil və olmayacaq. İşğal altında olan torpaqlarımız istənilən yolla azad olunacaq, soydaşlarımız öz doğma yurd-yuvalarına qayıdacaqlar. Münaqişənin həlli üçün möhkəm hüquqi baza mövcuddur. BMT Təhlükəsizlik Şurasının 4 qətnaməsində Dağlıq Qarabağın Azərbaycanın ayrılmaz tərkib hissəsi olduğu, erməni işğalçılarının ərazilərimizdən qeyd-şərtsiz çıxmasının vacibliyi öz əksini tapıb.

Dövlətimizin başçısı İlham Əliyevin Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyanla öncə təkbetək, sonra isə ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədrləri, həmçinin hər iki ölkənin xarici işlər nazirlərinin iştirakı ilə görüşü keçirilmişdir. Təbii ki, hər bir görüş münaqişənin həllində mühüm addım kimi dəyərləndirilməlidir. Lakin bütün görüşlərdə işğalçı dövlət münaqişənin nizamlanmasında maraqlı olmadığını qabarıq şəkildə büruzə verir. Ermənistanın baş nazirinin danışıqların formatının dəyişdirilməsi ilə bağlı müxtəlif iddiaları da bu tərkibdəndir. Lakin ötən ay ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədrləri bəyanatla çıxış edərək formatın dəyişdirilməsinin qəbul edilməzliyini bildirdilər. Bu sənəd işğalçı dövlətə ünvanlanmış mesaj kimi dəyərləndirildi. Təbii ki, ölkəmizə olan dəstək reallıqları, ədalətə dəstək kimi qəbul olunur. Ədaləti, haqqı müdafiə etməklə, ən əsası beynəlxalq hüququn norma və prinsiplərinin icrası üçün vahid mexanizm müəyyənləşdirməklə çoxdan bəri həllini gözləyən münaqişəli məsələlərin öz müsbət həllini tapmasına nail olmaq olar. Bunun üçün işğalçını adı ilə çağırmaq əsas tələblərdəndir. Baxmayaraq ki, ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədri olan dövlətlər işğalçını adı ilə çağırmağın münaqişənin həllinə mənfi təsir göstərə biləcəyini bildirməklə diqqəti işğalçı dövlətə göstərilən dəstəkdən, baş sığallamalardan yayındırmağa çalışırlar. Onların fikrincə, bu, birtərəflilik kimi dəyərləndirilə bilər. Ədalət meyarının əsaslılığı fonunda bu yanaşmanın nə qədər reallıqdan uzaq, sadəcə maraqlara xidmət edən "standart" olduğu daha aydın görünür.

Dövlətimizin başçısı İlham Əliyevin Vyanada Rusiyanın TASS informasiya agentliyinə müsahibəsində də bu kimi məqamlara bir daha aydınlıq gətirilir. Müxbirin Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyanla danışıqları barədə sualına cavabında cənab İlham Əliyev bildirmişdir ki, xarici işlər nazirləri bir neçə gündən danışıqlar aparırlar. Görüş ona görə mühümdür ki, məsələnin mahiyyəti ilə bağlı danışıqlar prosesinə yeni start verilib: "Biz etimadı, ola bilsin ki, insanlar arasında təmaslar çərçivəsində möhkəmləndirməklə bağlı məsələləri müzakirə etdik. Bundan əvvəl ictimaiyyət nümayəndələri arasında təmaslar olub. Yeni hələ bu barədə danışmaq tezdir, lakin humanitar məsələlərə gəldikdə, bu, nəzərdə tutulur. Çünki danışıqlar prosesi təbii ki, həm də humanitar aksiyalarla dəstəklənməlidir. Lakin mən hesab edirəm, əsas odur ki, danışıqların formatı dəyişilməz qalıb. Danışıqlar uzun illər olduğu kimi, Ermənistan ilə Azərbaycan arasında aparılır. İkincisi, danışıqlar prosesinə yeni təkan verilib. Bu da vacibdir. Biz Minsk qrupunun həmsədrlərinin 9 mart tarixli bəyanatını, - siz yəqin ki, onunla tanışsınız, - çox müsbət qiymətləndirdik. Orada deyilir ki, danışıqlar formatının dəyişdirilməsi yalnız iki tərəfin razılığı ilə ola bilər. Azərbaycan tərəfi təbii ki, buna razılıq vermədi. Ona görə də biz prinsipçə substantiv danışıqların davam etdirilməli olduğu vəziyyətə qayıtdıq. Xarici işlər nazirlərinə tapşırıqlar verilib. Onlar çox güman ki, nəticəyə yönələn danışıqlar prosesini davam etdirmək üçün yaxın vaxtlarda görüşəcəklər. Bizim üçün birinci yerdə beynəlxalq səviyyədə tanınmış Azərbaycan ərazilərinin beynəlxalq hüquq, ATƏT-in Helsinki Yekun Aktı və BMT Təhlükəsizlik Şurasının Ermənistan silahlı qüvvələrinin işğal olunmuş ərazilərdən dərhal və qeyd-şərtsiz çıxarılmasını tələb edən dörd qətnaməsi çərçivəsində işğaldan azad edilməsi məsələsi durur."

Ərazi bütövlüyü beynəlxalq hüququn fundamental prinsipidir. Ərazi bütövlüyü ilə öz müqəddəratını təyinetmə arasındakı balans BMT-nin Nizamnaməsində, Helsinki Yekun Aktında çox aydın şəkildə izah olunub. Öz müqəddəratını təyinetmə ölkələrin ərazi bütövlüyünü pozmamalıdır. Ona görə də, münaqişə beynəlxalq hüququn normalarına, BMT Təhlükəsizlik Şurasının müvafiq qətnamələrinə əsasən və Azərbaycanın ərazi bütövlüyü çərçivəsində həll edilməlidir. Bu, Azərbaycan dövlətinin dəyişməz mövqeyidir. Ölkəmizin diplomatik uğurlarının davamlılığı münaqişənin həllinə gedən yolu daha da yaxınlaşdırır. Diplomatik uğurlarımızla yanaşı, Azərbaycan Ordusunun gücü, qüdrəti də artır. 2016-cı il aprel döyüşləri bunu bir daha nümayiş etdirdi. Həmin hadisələrdən ötən bu üç ildə Azərbaycan Ordusunun göstərdiyi şücaət, qələbə əzmi dövlətimizin başçısı İlham Əliyevi "Gün gələcək və bu gün işğal altındakı torpaqlar azad olunandan sonra orada qaldırılacaq Azərbaycan bayrağı Azadlıq meydanına gətiriləcək və hərbi paradda göstəriləcək. Biz bu müqəddəs günü yaxınlaşdırmalıyıq və yaxınlaşdırırıq" bəyanatı böyük əminliklə səsləndirməyə əsas verir. Azərbaycanın uğurlu bayrağının Şuşada, Xankəndidə dalğalanacağı gün uzaqda deyil.

Yeganə Əliyeva,
"iki sahil"

Novruz Məmmədov: Əlaqələrin daha da inkişaf etdirilməsi üçün yaxşı potensial var

Azərbaycan Respublikasının Baş naziri Novruz Məmmədov aprelin 2-də Qazaxıstan Respublikasının rəqəmsal inkişaf, müdafiə və aerokosmik sənaye naziri Askar Jumaqaliyev ilə görüşüb.

"İki sahil" AZƏRTAC-a istinadən xəbər verir ki, görüşdə Azərbaycan-Qazaxıstan münasibətlərindən danışan Novruz Məmmədov dost və qardaş ölkələrimiz, xalqlarımız arasında tarixən çox yaxşı əlaqələrin mövcud olduğunu bildirib.

Təməli ulu öndər

Heydər Əliyev və Qazaxıstan xalqının lideri Nursultan Nazarbayev tərəfindən qoyulan Azərbaycan-Qazaxıstan əlaqələrinin yüksək səviyyədə olduğunu qeyd edən Baş nazir ötən ilin noyabrında Qazaxıstanın paytaxtı Astanada MDB Hökumət Başçıları Şurasının iclasında iştirakını, keçirdiyi görüşləri məmnunluqla xatırladı. Baş nazir bildirib ki, qarşılıqlı səfərlər, aparılan danışıqlar, imzalanan sənədlər bu gün ölkələrimiz arasında çox möhkəm əlaqələrin mövcud olduğunu sü-

but edir. "Hesab edirəm ki, dost və qardaş ölkələrimiz arasında əlaqələrin daha da inkişaf etdirilməsi üçün yaxşı potensial var və sizin səfəriniz əməkdaşlığımızın genişləndirilməsi baxımından xüsusi əhəmiyyət daşıyır",- deyə Baş nazir Novruz Məmmədov vurğulayıb.

Nazir Askar Jumaqaliyev bildirib ki, müstəqilliklərini bərpa etdikdən sonra ölkələrimiz arasındakı əməkdaşlıq daha da möhkəmləndirilib və bu gün Azərbaycan-Qazaxıstan əlaqələri müxtəlif sahələrdə

uğurla inkişaf etdirilir.

Görüşdə Azərbaycanın və Qazaxıstanın Çindən Avropaya qədər uzanan beynəlxalq nəqliyyat dəhlizinin imkanlarından maksimum dərəcədə faydalanmaqda maraqlı olduğu vurğulandı. Həmçinin Xəzər dənizində birgə fəaliyyətə, nəqliyyat, rabitə, müdafiə sənayesi, kosmik sənaye, İKT, o cümlədən rəqəmsallaşma sahələrində əməkdaşlığa və qarşılıqlı maraq doğuran digər məsələlərə dair fikir mübadiləsi aparılıb.

Altmışdan çox ölkənin diplomatları Gəncədə

Azərbaycanda akkreditə olunmuş diplomatik korpusun nümayəndələri aprelin 2-də Prezident Administrasiyasının və Xarici İşlər Nazirliyinin təşkilatlığı ilə Gəncə şəhərinə səfər ediblər.

“İki sahil” AZƏRTAC-a istinadən xəbər verir ki, 60-dan çox ölkəni və beynəlxalq təşkilatları təmsil edən diplomatlar Gəncə şəhərinin sosial-iqtisadi, mədəni inkişafı, habelə turizm potensialı ilə yaxından tanış olublar.

Əvvəlcə qonaqlar Gəncə şəhərində Heydər Əliyev Park Kompleksinə gəliblər.

Heydər Əliyev Park Kompleksində yaradılan şərait barədə məlumat verilərək bildirilib ki, parkda yenidənqurma işləri 2012-ci ildə aparılıb. Heydər Əliyev Parkının girişində möhtəşəm “Zəfər tağı” ucaldılıb. Orijinal layihə əsasında inşa olunan bu istirahət məkanında Müasir İncəsənət Mərkəzi və kafe fəaliyyət göstərir. Buraya gələn qonaqlar “Zəfər tağı”nın açıq səyrəngahından şəhərin və Heydər Əliyev Parkının mənzərəsini seyr edə bilirlər. Göz oxşayan xiyabanda böyük həcmdə yaşıllaşdırma işləri həyata keçirilib və burada istirahət üçün hər cür şərait yaradılıb. Parkda yaradılan süni göl və orijinal şəlalə bu məkana xüsusi gözəllik verir. Bundan başqa, park kompleksində Gəncələr evi, müxtəlif məişət obyektləri, əyləncə mərkəzi, istirahət guşələri və uşaqlar üçün nağıl qəhrəmanlarını canlandıran “Ganjaland” əyləncə mərkəzi də fəaliyyət göstərir.

Qonaqlara Gəncədə möhtəşəm layihə əsasında tikilən Heydər Əliyev Mərkəzi haqqında da məlumat verilib. Bildirilib ki, Ulu Öndər gəncillərin sonsuz məhəbbətinin təəcəssümü olan Heydər Əliyev Mərkəzinin əhatə etdiyi ərazidə orijinal memarlıq üslubunda fəvvarələr və müasir işıqlandırma sistemi quraşdırılıb. Ərazidə əsaslı abadlıq və yaşıllaşdırma işləri görülüb.

Heydər Əliyev Mərkəzinin tikintisində şəhərsalma memarlığının son nailiyyətlərindən istifadə olunub. Binaın fasadında böyük peşəkarlıqla işlənən milli memarlıq elementləri diqqəti cəlb edir. Mərkəz perimetr boyunca səkkizbucaqlı sütunlarla əhatələnib. Üçmərtəbəli Mərkəzdə şüşədən müasir günbəz quraşdırılıb. Günbəzdə Azərbaycanın xəritəsi əks olunub. Burada fəaliyyət göstərən Heydər Əliyev Muzeyi Ulu Öndərin keçdiyi zəngin həyat yolunu və çoxşaxəli fəaliyyətini dolğun əks etdirir. Muzeydə Heydər Əliyevin uşaqlıq və gənclik illəri ilə yanaşı, onun zəngin fəaliyyətinin bütün dövrləri barədə ətraflı məlumat almaq mümkündür. Ulu Öndərin Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Sədri və Azərbaycan Respublikasının Prezidenti kimi 1993-2003-cü illərdə həyata keçirdiyi böyük işlər, Azərbaycanın rifahı, gözəl gələcəyi naminə apardığı düşünlümsü siyasəti əks etdirən, ölkəmizin hərtərəfli sosial-iqtisadi inkişafına yol açan layihələrə, ordu quruculuğu, xarici siyasət, mədəniyyət və digər sahələrə dair maraqlı fotolar, müxtəlif sənədlər, o dövrlərə aid kitablar, qəzetlər və digər materiallar muzeydə qorunur. Burada ümummilli lider Heydər Əliyevin Gəncə şəhərinə müxtəlif illərdə tarixi səfərlərini əks etdirən kitablar və qəzetlər də nümayiş olunur.

Muzeydə Gəncənin son illərdə keçdiyi əsaslı sosial-iqtisadi inkişaf yolu, Prezident İlham Əliyevin Gəncəyə göstərdiyi diqqət və qayğının bariz nümunələri ilə bağlı fotolar geniş yer ayrılıb. Burada Heydər Əliyev Mərkəzində oxu zalı, elektron kitabxana, xarici dil kursları, IDEA İctimai Birliyi resurs mərkəzi, videokonfrans salonu, hərtərəfli təchizatı olan iclas və konfrans zalları var. Akt zalında şəhərin ictimai-siyasi həyatında baş verən mühüm hadisələr və əlamətdar günlərlə bağlı tədbirləri yüksək səviyyədə keçirmək mümkündür. Xalçaçılıq tədris mərkəzi, rəqs dərnəyi və sərqi salonu da muzeyin layihəsinin orijinallığına dəlalət edir.

Heydər Əliyev Park Kompleksi ilə tanışlığı başa vuran xarici diplomatların üzdutduqları növbəti məkan böyük müfəkkir, dahi Azərbaycan şairi Nizami Gəncəvinin türbə kompleksi olub. Qonaqlar əvvəlcə şeyx Nizaminin və şairin valideynlərinin qəbrlərini ziyarət ediblər. Məlumat verilib ki, Nizami Gəncəvinin qəbri üzərində ilk türbə XIV əsrdə tikilib. Bu vaxtdək şairin məzarı üzərində müxtəlif əsrlərdə dörd dəfə türbə tikilsə də, onların heç biri bu qədər möhtəşəm və əzəmətli olmayıb. Ümumi hündürlüyü 24 metr olan hazırkı türbənin inşasında qırmızı qranitdən istifadə edilib.

Qonaqlar türbə ətrafında yaradılan şəraitlə tanış olub, Nizami Gəncəvinin poemalarının motivləri əsasında işlənən heykəllərə baxıblar.

Sonra qonaqlar “Gəncə Avtomobil Zavodu” (GAZ) İstehsalat Birliyinin istehsal sahələrinə baş çəkiblər. Bildirilib ki, Azərbaycanda qeyri-neft sektorunun inkişafına xüsusi diqqət göstərilir, yeni sənaye və istehsal müəssisələri yaradılır. Ölkədə gedən sənayeləşmə prosesinə “Gəncə Avtomobil Zavodu” İstehsalat Birliyi də mühüm töhfələr verir. Əsası ümummilli lider Heydər Əliyev tərəfindən qoyulan zavod 2004-cü ilin dekabrında fəaliyyətə başlayıb. İnkişaf tempini sürətlə artıran zavod ötən illərdə istehsal sahələrini genişləndirməkdə davam edib. Fəaliyyətinə OKA, UAZ, ÇAN-QAN avtomobillərinin yığılması ilə başlayan müəssisə hazırda müxtəlif çeşiddə texnika istehsal edir. 2007-ci ilin martından burada “Belarus” markalı traktorların yığılması başlanılıb. 2007-ci ildən bu ilin fevralınadək zavodda 11 modeldə 10386 “Belarus” markalı traktoru istehsal edilib.

“Aqrolizinq” ASC-yə 9662 traktor təhvil verilib. 724 traktor işə əs adamlarına və fermerlərə satılıb. Zavodda Almaniyanın MAHA şirkətinin müasir standartlara cavab verən əyləc sisteminin sınaq stendi quraşdırılıb. Burada istehsal edilən bütün texnika - traktor və avtomobillər tam şəkildə sınaqdan keçirilir. 2015-ci ildən zavodda “KaMAZ” və “URAL” markalı avtomobillərin də yığılması başlanılıb.

Qonaqlara məlumat verilib ki, ölkəmizdə aparılan genişmiqyaslı tikinti-quruculuq işlərində, həmçinin kənd təsərrüfatında istifadə edilən maşın və texnikalara olan ehtiyacın ödənilməsində bu müəssisənin fəaliyyəti önəmli rol oynayır. Xarici tərəfdaşlarla səmərəli əlaqələr qurulması nəticəsində zavod istehsal olunan maşın və texnikaların çeşidini ildən-ildə artırır. İndi müəssisə Minsk tərkərli dərəcələr zavodu ilə əməkdaşlıq çərçivəsində ağır yük daşıyan qoşqu istehsal edir. Daha çox istifadə olunan

“MAZ” markalı avtomobillərin istehsalı da ildən-ildə artır. Son 10 ildə 20 modeldə “MAZ” markalı avtomobil yığılıb. Bu avtomobillərin yığımının 40-50 faizini yerli istehsal təşkil edir. Zavodda müasir tələblərə cavab verən qaynaq və boyama, su-daşıyan avtomobillər üçün çənələr hazırlayan sahələr fəaliyyət göstərir. Avtomobil və traktor qoşquları əsasən yerli istehsalıdır. Bu gündək 852 traktor qoşqusunu, 330 isə “MAZ” qoşqusunu istehsal edilib.

Zavodda istehsal xətlərinin sıxlığı nəzərə alınaraq, 30 min kvadratmetr sahəsi olan yeni istehsalat sahəsi yaradılıb. Burada ən müasir avadanlıqla təchiz olunan texnoloji xətlər quraşdırılacaq. Yeni istehsal sahəsində “MAZ” markalı avtobusların quraşdırılması nəzərdə tutulur. Bu, həm də 120-150 əlavə iş yerinin açılmasına imkan verəcək. Hazırda müəssisədə 600-dən artıq işçi çalışır. Zavodda işçilər pulsuz yemək və nəqliyyatla təmin olunublar.

Bundan başqa, zavodun mütəxəssisləri Almaniyanın “HALLER” kommunal avadanlığının “MAZ” şassinin üzərində quraşdırılması üçün konstruktiv dəyişiklik edib. Hazırda zavodda birgə layihə olan 16 və 21 kubmetr tutumu olan kommunal maşınların istehsalı həyata keçirilir. Bu gündək zavodda 60 ədəd 21 kubmetrlik “HALLER” kommunal maşını istehsal olunub.

Ötən ilin dekabrında Gəncə avtomobil zavodunun rəhbərliyi ilə Gəncə Şəhər İcra Hakimiyyəti başçısının Belarus Respublikasına birgə işgüzar səfəri zamanı zavodda elektrobussların istehsalı ilə bağlı “Belkomunmaş” şirkəti ilə memorandum imzalanıb. Bu memorandum əsasən yaxın günlərdə 4 avtobus komplektləşdiricilərinin zavoda gətiriləcəyi gözlənilir.

Hazırda müəssisənin Gürcüstanda nümayəndəliyi fəaliyyət göstərir. Həmçinin GAZ Belarus traktorlarının Türkiyə Respublikasında və digər ölkələrdə istehsalını və satışını təmin etmək məqsədilə həmin ölkədə istehsal sahəsi yaradılır.

Daha sonra qonaqlar müsəlman dünyasının müqəddəs ziyarətgahlarından olan “İmamzadə” dini kompleksi ilə tanış olublar. Məlumat verilib ki, bu müqəddəs məkanda 739-cu ildə beşinci İmam Məhəmməd Bağırın oğlu Mövlana İbrahim dəfn edilib. “İmamzadə” ziyarətgahı əsrlərboyu insanların üz tutduğu müqəddəs məkanlardandır. Prezident İlham Əliyevin təşəbbüsü ilə ziyarətgahda geniş abadlıq-quruculuq və yenidənqurma işləri aparılıb.

“İmamzadə” kompleksinin ətrafında böyük kompleks yaradılıb. Belə ki, yenidənqurma işlərindən sonra şahzadə İbrahim qəbri üzərində tikilən tarixi türbələr saxlanılmaqla üzəri günbəzlə tamamlanan möhtəşəm türbə, ətrafında isə minarələr inşa edilib. Ziyarətgahda möminlərin rahat ibadəti üçün Hüseyniyyə və Zeynəbiyyə məscidləri, dəstəmazxana, mehmanxana, dini muzey tikilib. İnsanların mənəvi saflıq, doğruluq və həlləlik məkanını olan “İmamzadə” kompleksi qonaqlarda böyük maraq oyadıb.

Gəncə şəhəri ilə tanışlığı başa vuran qonaqlar Samux rayonuna yola düşüblər.

Diplomatları Xarici İşlər Nazirliyinin Dövlət Protokolu İdarəsinin rəisi, səfir Pərvin Mirzəzadə müşayiət edib.

XİN: Ermənistan rəhbərliyinin son bəyanatları Vyana görüşü nəticəsində qəbul edilmiş birgə bəyanata uyğun gəlmir

Ermənistan rəhbərliyinin son bəyanatları və hərəkətləri, o cümlədən işğalçı ölkənin müdafiə nazirinin “yeni ərazilər tutmaq üçün yeni müharibə” formuluunu təqdim etməsi tamamilə qəbul edilməzdir. Hesab edirik ki, bu kimi addımlar iki ölkə rəhbərləri səviyyəsində baş tutmuş Vyana görüşü və onun nəticəsində qəbul edilmiş birgə bəyanata uyğun gəlmir.

Bu fikirlər Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyinin mətbuat xidmətinin şərhində yer alıb. “Təkrar edirik ki, bu kimi təxribatlar uzun illər ərzində aparılan danışıqlar prosesini və ATƏT-in Minsk qrupu həmsədrlərinin fəaliyyətini ciddi sual altına qoyur. Vurğulamaq istərdik ki, belə təhlükəli ritorikanın mümkün mənfi nəticələrinə görə bütün məsuliyyət Ermənistan tərəfinin üzərindədir”, - deyərək şərhə bildirilir.

“Diqlas”la bağlı yeni xəbər:

zərərçəkənlər daha aşağı faizlərlə güzəştli kreditlər ala biləcəklər

Bakıda “Diqlas” ticarət mərkəzində baş vermiş yanğın zərərçəkən sahibkarlara maliyyə dəstəyinin verilməsi qaydaları hazırlanır. Bunu iqtisadiyyat nazirinin müavini Sahib Məmmədov brifinq zamanı deyib. O xatırladı ki, dövlət başçısının fərmanına əsasən, yanğınla əlaqədar xüsusi komissiya yaradılıb. Sahibkarlara maliyyə yardımının göstərilməsi üçün hökumət 3 milyon manat ayırıb.

S.Məmmədov qeyd edib ki, bu gündək 400-dən sahibkarla görüş keçirilib, hər biri ilə fərdi olaraq problemlər müzakirə olunub. Onun sözlərinə görə, sahibkarlar digər ticarət mərkəzlərində mağazalarla təmin olunacaq və beş ay ərzində icarə haqqı ödəməyəcək. Bundan başqa, həmin sahibkarlar Sahibkarlığın İnkişafı Fondu tərəfindən daha aşağı faizlərlə güzəştli kreditlər ala biləcək.

Atəşkəs rejimi 24 dəfə pozulub

Ermənistan silahlı qüvvələrinin bölmələri cəbhənin müxtəlif istiqamətlərində sutka ərzində atəşkəs rejimini 24 dəfə pozub. Müdafiə Nazirliyindən verilən məlumata görə, Ermənistan Respublikası Noyəmbəryan rayonunun Voskevan kəndində və adsız yüksəkliklərdə yerləşən mövqelərdən Qazax rayonunun Kəmərlı, Qızıllıacılı kəndlərində, Berd rayonunun Çınarı kəndində yerləşən mövqelərdən Tovuz rayonunun Ağbulaq kəndində, Krasnoselsk rayonu ərazisindəki adsız yüksəkliklərdə yerləşən mövqelərdən Gədəbəy rayonu ərazisindəki adsız yüksəkliklərdə yerləşən mövqelərimiz atəşə tutulub.

Tərtər rayonunun işğal altında olan Göyərç, Çiləbürt, Ağdam rayonunun Baş Qərvənd, Füzuli rayonunun Horadiz, Cəbrayıl rayonunun Nüzgar və Mehdi kəndləri yaxınlığında, həmçinin Tərtər və Ağdam rayonları ərazisindəki adsız yüksəkliklərdə yerləşən mövqelərdən də ordu-məzun mövqeləri atəşə tutulub.

BSU-nun tələbələri Cocuq Mərcanlıda pedaqoji təcrübə keçəcəklər

Bakı Slavyan Universitetinin (BSU) IV kursda təhsil alan bir qrup tələbəsi **Aprel döyüşlərinin üçüncü ildönümünü ərəfəsində könüllü olaraq Cəbrayıl rayonunun Cocuq Mərcanlı kənd orta məktəbinə pedaqoji təcrübəyə yollanacaqlar.**

BSU-nun mətbuat xidmətinin əməkdaşları təcrübədən əvvəl tələbələrle görüşüb onların fikirlərini öyrəniblər. Tələbələrin təcrübə rəhbəri, Rus dili və onun tədrisi metodikası kafedrasının baş müəllimi Ərkinaz Məmməd-həsənzadə pedaqoji təcrübənin işğaldan azad edilmiş Cocuq Mərcanlı kəndində təşkil edilməsini uğurlu seçim kimi dəyərləndirib. Öncəki illərdə dəfələrlə cəbhə bölgəsində yerləşən məktəblərdə BSU tələbələrinə rəhbərlik etdiyini bildiren Ə.Məmməd-həsənzadə deyib: "Mən əvvəllər də tələbələrimizlə birgə Ağdam və Cəbrayıl rayonlarında yerləşən orta məktəblərdə olmuşam. Həmin məktəblərin rəhbərlikləri, o cümlədən şagirdlər BSU tələbələrindən razı qalıblar. Bu dəfəki təcrübəmizdə inanıram ki, uğurlarımız daha çox olacaq. Xüsusi həssas bölgədə pedaqoji təcrübəyə rəhbərlik etməyimin səbəbini yalnız bir sözle ifadə edə bilərəm - Vətən sevgisi!"

Görüş çərçivəsində Cocuq Mərcanlıya pedaqoji təcrübə keçmək üçün könüllü yollanan tələbələrin də fikirləri dinlənilib. Azərbaycan filologiyası və jurnalistika fakültəsinin IV kurs tələbəsi Samir Abdulov onun üçün Bakı məktəbləri ilə cəbhə bölgəsində yerləşən məktəblər arasında heç bir fərq olmadığını deyib: "Bütün Azərbaycan torpaqları bizimdir. Eyni vətəndən olan insanlar arasında bölgə fərqi qoymuram. Cocuq Mərcanlıda keçəcəyim təcrübəyə bağlı planlarım çoxdur. Əsas məqsədim orada yaşayan uşaqlarda gələcəyə inam yaratmaq, o cümlədən ictimai-sosial işlərdə fəal olmaqla bağlı onları maarifləndirməkdir. Yaxın gələcəkdə bütün işğal altında olan torpaqlarımızın azad ediləcəyinə, həmin ərazilərdə potensiallı gənclər üçün belə im-

kanlar yaradılacağına inanıram".

Azərbaycan filologiyası və jurnalistika fakültəsinin IV kurs tələbəsi Leyla Hacıyeva da öz təəssüratlarını görüş iştirakçıları ilə bölüşüb: "Mən əvvəlcə Bakı məktəblərindən birində pedaqoji təcrübə keçəcəyimi düşünürdüm. Təcrübə keçəcəyimiz məktəblərin siyahısı bizə təqdim olunananda Cocuq Mərcanlı kənd məktəbinin də siyahıya salındığını gördüm. Bu fürsəti dəyərləndirib qərarımı verdim. Hərbi ailəsinə doğulduğum üçün orada qarşılaşa biləcəyim hər bir çətinlikdən xəbərdaram. Cocuq Mərcanlı kənd məktəbində yaradılan şəraitlə bağlı universitet rəhbərliyindən dolğun məlumat aldım. Torpaqlarımızın Azərbaycan Ordusu tərəfindən necə qorunduğu hər kəsə məlumdur. Buna görə də heç bir narahatlığım yoxdur. Əgər müəllimlik sənətinə həvəsin və sevgin varsa, insan üçün məkənin heç bir fərqi olmamalıdır. Bütün şagirdlər müəllim üçün eynidir, müəllimin vəzifəsi şagirdlər arasında bərabərliyi təmin etməkdir. Vətənimizin gələcəyi naminə çalışmaq hər bir Azərbaycan vətəndaşının borcudur".

BSU-nun SABAH qruplarının rus dili müəllimliyi üzrə təhsil alan IV kurs tələbəsi Zərema Tintinova pedaqoji təcrübəni cəbhə bölgəsində keçmək arzusunda olduğunu dilə gətirib: "Məqsədim öz biliyimi oradakı uşaqlarla bölüşmək, onların yaşayış tərzini yaxından maraqlanmaqdır. Cocuq Mərcanlı sakinlərinin bizi layiqincə qarşılayacaqlarına inanıram. Çünki Azərbaycan xalqı qonaqpərvər xalqdır. Pedaqoji təcrübəmiz Aprel döyüşlərinin üçüncü ildönümü ərəfəsinə düşdüyü üçün həmin məktəbdə vətənpərvərlik mövzusunda bir sıra tədbirlər, şeir müsabiqələri keçirməyi planlaşdırırıq".

Pedaqoji fakültənin rus dili müəllimliyi ixtisası üzrə təhsil alan IV kurs tələbəsi Ülviyyə Mədetova isə Cocuq Mərcanlıda pedaqoji təcrübə keçməyin onun üçün qürurverici hal olduğunu deyib: "Azərbaycan torpağı olan Cocuq Mərcanlının işğaldan azad olunması, dövlətimiz tərəfindən bu kənddə yaradılan şə-

rait göz qabağındadır. Atam Qarabağ müharibəsi veteranıdır. Uşaq vaxtlarımdan atamın cəbhə xatirələrini dinləməyim mənə bu arzunu formalaşdırıb. Mən fəxr edirəm ki, orada yaşayan fərdan balalara qısa vaxt ərzində də olsa müəllimlik edə biləcəyəm".

Pedaqoji fakültənin təhsildə sosial psixoloji xidmət ixtisasının IV kurs tələbəsi Kamilə Abbasova digər tələbələrdən fərqli olaraq Cocuq Mərcanlı kənd məktəbində istehsalat təcrübəsi keçəcək. K.Abbasova bildirib ki, xüsusi həssas bölgədə yaşayan uşaqların psixoloji dəstəyə, motivasiyaya daha çox ehtiyacları var: "Məktəbdə oxuduğum vaxtlardan ən böyük arzum cəbhə bölgəsində yerləşən kəndlərdə müəllim kimi çalışmaq olub. Çünki mən də Cəbrayıl rayonunda doğulmuşam. Aprel döyüşlərində hərbi təcrübə qohumlarım, həmin il əsgərlikdə olan yaxınlarım iştirak ediblər. İstehsalat təcrübəmim Aprel döyüşləri ərəfəsinə düşməsi məni sevindirir. Bu şəraiti bizim üçün yaratdığına görə dövlətimizə və BSU rəhbərliyinə minnətdaram".

Nüsrət Məmmədov, "İki sahil"

ERMƏNİLƏRİN ETİRAFI:

Bu, Paşinyanın uğursuzluğudur

Xəbər verildiyi kimi, martın 29-da Avstriyanın Vyana şəhərində Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev və Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan arasında Dağlıq Qarabağ münafiqəsinin həlli məsələsinə müzakirə etmək məqsədilə görüş olub. Təkbətək görüş iki saatdan artıq davam edib, sonra isə danışıqlar ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədrələrinin və iki ölkənin xarici işlər nazirlərinin iştirakı ilə davam etdirilib.

Azərbaycan və Ermənistan xarici işlər nazirləri və həmsədrələrin görüşün yekunu üzrə birgə bəyanatında danışıqlar prosesinin əsas məsələləri, substativ məqamlar barədə geniş fikir mübadiləsinin aparıldığı qeyd olunur. Həmçinin sülh prosesinin irəli aparılması üçün münasib və münbit şəraitin yaradılmasının, danışıqlar prosesində konkret və nəticə yönümlü addımların atılmasının vacibliyi kimi məqamlar vurğulanır.

Vyana görüşünün nəticələrini şərh edən Siyasi İnnovasiya və Texnologiya Mərkəzinin rəhbəri, politoloq Mübariz Əhmədovlu qəzetimizə açıqlamasında bildirdi ki, fikrimcə, Nikol Paşinyana hədsiz dərəcədə ciddi cəza tətbiq olundu: "Amma N.Paşinyan elə adam deyil ki, bu cəzanı başa düşsün. Yeni onun kütlüyü sanki onun dadına çatdı. Əslində N.Paşinyan Avstriya erməniləri ilə görüşündə elan etdi ki, görüş ikitərəfli olacaq. İkitərəfli humanitar layihələr həyata keçiriləcək. Yəni Dağlıq Qarabağ ermənilərinin danışıqlara qoşulması söhbəti yoxdur. Paşinyan üçün bundan böyük cəza nə ola bilər? İstənilən dövlət başçısı üçün bu, çox böyük cəzadır. Paşinyan ötən ayın əvvəlində Brüssel şəhərində Avropa İttifaqında da görüşlər keçirdi. Avropa İttifaqının rəsmiləri onun sözünü kəsdilər. Hətta Avropa Komissiyasının sədri Yan-Klod Yunker Paşinyanın iştirak etdiyi mətbuat konfransını yarımçıq qoydu. Avropa İttifaqından da dedilər ki, heç bir format dəyişikliyi ola bilməz, sən heç bir şərt irəli sürə bilməzsən. Əvvəlki prezidentlər kimi danışıqları həmin qaydada davam etdir. Eyni ilə Vyanada da həmsədrələr bunu dedilər ki, sən heç nə əlavə edə bilməzsən".

M.Əhmədovlunun sözlərinə görə, Paşinyan izah tələb etmişdi ki, yenilənmiş Madrid prinsiplərini Azərbaycan tərəfi bir cür, Ermənistan tərəfi isə başqa cür şərh edir: "Həmsədrələr onun izahını verdilər ki, mahiyyəti budur ki, 7 rayon Azərbaycana qaytarılmalıdır. Yeni həmsədrələrin yaydığı bəyanatın mətnini ona izah etdilər ki, necə görmüsən, necə oxumusan, elə o qaydadır. Sən ikitərəfli formatda danışıqlara gəlməlisən və əvvəlcə Dağlıq Qarabağın ətrafındakı rayonları, sonra isə Dağlıq Qarabağın özünü tədricən Azərbaycana qaytarmalısan. O mənada mən hesab edirəm ki, bu, uğurdur. Ermənistanın eks-prezidenti Serj Sarkisyan da bir neçə dəfə danışıqlar prosesindən imtina edib. Ancaq Azərbaycan tərəfi onu sonradan danışıqlara qaytardı. 2016-cı ilin aprel döyüşlərindən sonra Serj Sarkisyan tələb irəli sürdü ki, vəziyyət bu döyüşlərdən əvvəlki hala qayıtmayana qədər mən danışıqlara qoşulmayacağam. Sonra isə qoşuldu".

Politoloq qeyd etdi ki, Vyana görüşü ərəfəsində ermənilər Ermənistan-Azərbaycan dövlət sərhədində, Qazax istiqamətində təxribat törətdilər: "Füzuli istiqamətində qoşunların təmas xəttində də təxribat törətdilər ki, Azərbaycan tərəfi bəlkə görüşdən yayınsın. Lakin bu, baş vermədi. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin siyasi iradəsi ortadadır və görüş baş tutdu. Ona görə də bütün aspektlərdən Azərbaycanı üstün hesab etmək olar. Ən vacibi isə odur ki, N.Paşinyanı Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevlə birlikdə həm də həmsədrələr, beynəlxalq ictimaiyyət yeriində oturtdu. Həmsədrələrin, Avropa İttifaqının və BMT-nin bəyanatı var. Onların hamısı məhz bu formata - işin ikitərəfli formata gətirilməsinə dəstək verirlər. Heç kəs təəssüfünü bildirmədi ki, Paşinyanın sözü yerə düşdü və ya iradəsi keçmədi. Ermənilər özləri də etiraf edirlər ki, bu, Paşinyanın uğursuzluğudur".

Cauid Əkbərov, "İki sahil"

BAKİ ALİ NEFT MƏKTƏBİ "RAPID SOLUTIONS" ŞİRKƏTİ İLƏ ANLAŞMA MEMORANDUMU İMZALAYIB

Bakı Ali Neft Məktəbinin (BANM) partnyorları siyahısına daha bir transmilli şirkət daxil olub. Belə ki, BANM elektrik, hidravlik və mexaniki qurğuların, telekommunikasiya xidmətlərinin və bu istiqamətdə texniki təlimlərin global təchizatçısı olan "Rapid Solutions" şirkəti ilə Anlaşma Memorandumu imzalayıb.

Memorandumun imzalanmasında əsas məqsəd BANM-in müxtəlif ixtisasları üzrə yüksək ixti-

saslı mütəxəssislərin hazırlanması və biliklərin yiyələnməsi üzrə birgə əməkdaşlıq tədbirlərinin həyata keçirilməsidir.

Müqavilənin şərtlərinə əsasən, şirkət özünün marağında olan ixtisaslar üzrə bakalavriat və magistratura səviyyələrində mütəxəssis hazırlığında ali məktəblə əməkdaşlıq edəcək, müvafiq sahələrdə tədris və elmi materialların mübadiləsi, eləcə də birgə elmi forum və konfransların təşkili işlərində köməklik göstərəcək.

Tərəflər arasında həmçinin birgə elmi-tədqiqat layihələrinin işlənilməsi, hazırlanması, o cümlədən ömürboyu təhsil konsepsiyası çərçivəsində biliklərin yayılması istiqamətində birgə tədbirlərin həyata keçirilməsi haqqında razılığa gəlinib.

Qeyd edək ki, BANM-in əməkdaşlıq etdiyi nəhəng transmilli şirkətlər sırasına SOCAR, BP, "Halliburton", "Maire Technimont", ABB, "Schlumberger", "Schneider Electric", "Emerson" və s. kimi şirkətlər daxildir.

Zamin Məmmədov, "İki sahil"

İqtisadiyyatın ən dinamik inkişaf edən sahəsi hansıdır?

Son 15 ildə Azərbaycan iqtisadiyyatının müxtəlif sahələrinə 250 milyard dollar sərmayə yatırılıb və bunun nəticəsində ölkə üzrə ümumi daxili məhsul istehsalı 3,3, o cümlədən qeyri-neft sektorunda məhsul istehsalı 2,8, sənaye potensialımız 2,6 dəfə artıb. Bu faktlar sübut edir ki, kapital qoyuluşu iqtisadi inkişafı təmin edən əsas alətdir. Azərbaycanın sürətli sosial-iqtisadi inkişafı həyatımızın bütün sahələrində öz əksini tapıb. Ölkədə həyata keçirilən islahatlar nəticəsində paytaxt Bakının inkişafı baxımından da sosial-iqtisadi sahədə mühüm nailiyyətlərin əldə olunması üçün əlverişli şərait yaradılıb.

Bu gün Bakı şəhərində infrastrukturun yenilənməsi, yeni yaşayış massivlərinin, yaşılıqların, bağ və parkların salınması, təhsil və səhiyyə

yə ocaqlarının tikilməsi, köhnələrinin təmir və bərpa olunması, yol ötürücüləri və körpülərin inşa olunması çox tezliklə paytaxtımızın həm də sənaye şəhəri olaraq dünyanın ən qabaqcıl şəhərləri ilə rəqabət apara biləcəyi gerçəyini ortaya qoyur. Son illərdə Bakıda genişmiqyaslı islahatların həyata keçirilməsi, yeni müəssisələrin yaranması nəticəsində iqtisadiyyatın aparıcı sahəsi olan sənayedə əhəmiyyətli nəticələr əldə olunub.

Bakı Şəhər Statistika İdarəsinə verilən məlumata görə, 2019-cu ilin ilk iki ayı ərzində də əvvəlki dövrlərdə olduğu kimi paytaxtda sənaye ən dinamik inkişaf edən sahə olub. Belə ki, 2019-cu ilin yanvar-fevral aylarında sənayedə istehsal olunmuş malların və göstərilmiş xidmətlərin həcmi əvvəlki ilin

müvafiq dövrü ilə müqayisədə 3,7 faiz artaraq 6,4 milyard manat təşkil edib. Sənaye məhsulunun 82,6 faizi mədənçixarma, 15,1 faizi emal, 1,7 faizi elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı, 0,6 faizi isə su təchizatı, tullantıların təmizlənməsi və emalı sektorlarında istehsal olunub. Sənayedə qeyri-dövlət sektorunun payı 83,3 faiz olub. İstehsalın ümumi həcmində sənaye məhsulunun payı 87 faiz, sənaye xarakterli xidmətlərin göstərilməsi isə 13 faiz təşkil edib.

İstehsal edilmiş məhsulun böyük hissəsi istehlakçılara göndərilib, əvvəlki dövrlərdə yaranmış ehtiyatlar da nəzərə alınmaqla sənaye müəssisələrinin anbarlarında 1 mart 2019-cu il vəziyyətinə 274,7 milyon manatlıq hazır məhsul ehti-

yatı olub. Sənaye müəssisələrinin anbarlarında başqa müəssisələrdən alınan və satış üçün nəzərdə tutulan 41,5 milyon manat məbləğində digər məhsullar da mövcud olub.

Cari ilin yanvar-fevral aylarında Bakı şəhərində Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsinin Əmlak Xidmətləri Məkanı istifadəyə verilib. 2019-cu ilin yanvar-fevral aylarında şəhərin iqtisadi və sosial sahələrinin inkişafı üçün bütün maliyyə mənbələrindən əsas kapitalla 1295,0 milyon manat və ya əvvəlki ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 13,8 faiz az vəsait yönəldilib. Ümumi sərmayenin 51,5 faizi dövlət, 48,5 faizi qeyri-dövlət sektorunun sərmayədarlarının payına düşüb. Əsas kapitalla yönəldilmiş vəsaitlərin 59,1 faizi tikinti-quraşdırma işlərinə sərf edilib. 2019-cu ilin yanvar-fevral aylarında tikinti müəssisələri tərəfindən yerinə yetirilmiş inşaat işlərinin 65,3 faizini tikinti, yenidənqurma və genişləndirmə, 8,6 faizini əsaslı təmir, 6,0 faizini cari təmir, 20,1 faizini isə sair tikinti işləri təşkil edib. Ümumi inşaat işlərinin 83,8 faizini qeyri-dövlət tikinti müəssisələri yerinə yetiriblər.

Bakı şəhəri üzrə 2019-cu ilin yanvar-fevral aylarında ticarət dövryyəsinin həcmi 2018-ci ilin yanvar-fevral ayları ilə müqayisədə 3,3 faiz artaraq 2984,6 milyon manat olub. Ticarət şəbəkəsində satılmış ərzaq məhsulları, içkilər və bütün məmulatlarının dəyəri əvvəlki ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 2 faiz artaraq 1371,7 milyon manata, qeyri-ərzaq məhsullarının həcmi isə 4 faiz artaraq 1612,9 milyon manata bərabər olub. İstehlak məhsullarının 28 faizi hüquqi şəxs statuslu müəssisələrdə, 57,4 faizi fərdi sahibkarlara məxsus ticarət obyektlərində,

14,6 faizi isə paytaxtın məhsul bazarlarında satılıb.

Paytaxt üzrə 2019-cu ilin yanvar-fevral aylarında işə dövryyəsi əvvəlki ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə real ifadədə 4 faiz artaraq 130,4 milyon manat olub. Dövryyənin 49,8 faizi hüquqi şəxs statuslu müəssisələrin, 50,2 faizi isə bu sahədə sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olan fərdi sahibkarların payına düşüb. Hesabat dövründə hüquqi şəxs statuslu müəssisələrdə dövryyə 2018-ci ilin yanvar-fevral aylarına nisbətən 10,0 faiz artaraq 65,0 milyon manat təşkil edib.

2019-cu ilin yanvar-fevral aylarında əhaliyə göstərilən ödənişli xidmətlərin dəyəri 2018-ci ilin eyni dövrü ilə müqayisədə real ifadədə 0,8 faiz artaraq 834,4 milyon manat olub. Hüquqi şəxslər tərəfindən əhaliyə 523,5 milyon manatlıq xidmət göstərilib ki, bu da xidmətlərin ümumi dəyərinin 62,7 faizini təşkil edib.

Bakı Şəhər Statistika İdarəsinin məlumatına görə, 2019-cu il yanvar ayının ilkin məlumatlarına əsasən əvvəlki ilə nisbətən işçilərin orta aylıq nominal əməkhaqqı 4,6 faiz artaraq 799,0 manat olub. Ən yüksək orta aylıq əmək haqqı isə sənaye, maliyyə və sığorta fəaliyyəti, peşə, elmi və texniki fəaliyyət, informasiya və rabitə, tikinti fəaliyyəti göstərən müəssisə və təşkilatlarda çalışan işçilərdə, ən aşağı əmək haqqı isə səhiyyə və sosial xidmətlər, kənd təsərrüfatı, daşınmaz əmlakla əlaqədar əməliyyatlar, təhsil, istirahət, əyləncə və incəsənət sahələrində fəaliyyət göstərən müəssisə və təşkilatlarda çalışan işçilərdə olub.

✍ Pərvanə İmanova

Qalmaqallı “Xalq hərəkəti”ndə növbəti mübahisə əlbəyaxa davaya çevrilib

Bu ilin əvvəllərində müxalif düşərgədə keçmiş daxili işlər naziri İsgəndər Həmidovun rəhbərliyi ilə məramı və məqsədi bəlli olmayan Azərbaycan “Xalq hərəkəti” (AXH) adlı yeni bir təşkilat yaradılıb.

Yarandığı gündən üzü bu yana keçirilən bütün iclasları qalmaqalla, dava-dalaşla, haray-həşirlə müşayiət olunan bu qurumun növbəti toplantısı əvvəlkiyə nisbətən daha gərgin keçib. Sonuncu toplantıda baş verənlərin təfərrüatına varmadan bəribaşdan deyək ki, təşkilatın bütün iclaslarında onun təsisçiləri sırasında yer alan Klassik Xalq Cəbhəsi Partiyası (sədr Mirmahmud Mirəliqulu), Ümid Partiyası (sədr İqbal Ağazadə), Demokrat Partiyası (sədr Sərdar Cəlaloğlu), Vətəndaş və İnkişaf Partiyası (sədr Əli Əliyev), Ağ Partiya (sədr Tural Abbaslı), Böyük Azərbaycan Partiyası (sədr Elşad Musayev), Milli Dövlətçilik Partiyası (sədr Nəmet Pənahlı), Azərbaycan Liberal

Demokrat Partiyası (sədr Fuad Əliyev), sabiq müdafiə naziri Rəhim Qaziyev və digərləri arasında daim söz dueli, qarşılıqlı ittihamlarla dolu mübahisələr baş alıb gedib. Bundan əvvəlki iclaslarda Pənah Hüseyn, Sərdar Cəlaloğlu, İqbal Ağazadə və başqaları arasında baş verənləri buna misal göstərmək olar.

Sonuncu iclas isə daha gərgin keçib. Gərginlik o həddə çatıb ki, Ağ Partiya sədri Tural Abbaslı ilə sabiq daxili işlər naziri İsgəndər Həmidovun əlbəyaxa olmasına ətrafdakılar mane olublar. Bu qarşıdurmaya isə Milli Dövlətçilik Partiyasının sədri Nəmet Pənahlı səbəb olub. Belə ki, İ.Həmidov N.Pənahlının hərəkətin idarə heyəti üzvlüyündən çıxarılması məsələsini qoyub. Səbəb isə, N.Pənahlının təşkilatla qarşı “qeyri-səmimiyyəti” olub. Bildirilirdi ki, N.Pənahlı son vaxtlar AXCP sədri Əli Kərimli və başqa siyasətlərlə gizli danışıqlar, sövdələşmələr içindəymiş və o, AXH rəhbərliyindən xəlvət bu cür proses aparırmış.

Məsələnin müzakirəsi zamanı AXH-nin dönmə

sədri, Ağ Partiya başqanı Tural Abbaslı, VIP sədri Əli Əliyev və keçmiş hərəkətçi Bəxtiyar Tuncay N.Pənahlının çıxarılmasını əleyhinə, digər üzvlər lehinə olublar. Səsvermə nəticəsində N.Pənahlı AXH-dən uzaqlaşdırılıb. Məsələ bununla bitməyib və T.Abbaslı ilə İ.Həmidov arasında “haqq-hesab çəkmə” prosesi başlayıb. Belə ki, İ.Həmidov T.Abbaslının hərəkətin idarə heyətindən uzaqlaşdırılması təklifini verib. Sabiq nazir əsas kimi T.Abbaslı

nın gənc və yaşlı siyasətçilərlə bağlı “Yeni Məsəvi”yə verdiyi açıqlamaları və digər partiyaların rəhbərləri ilə görüşməsinə göstərib. T.Abbaslı təklifin əleyhinə çıxaraq bunun hərəkətin əsasnaməsinə zidd olduğunu bildirib. İ.Həmidovun təklifi keçməyib və AXH-nin dönmə sədri idarə heyəti üzvü kimi qalıb.

İş bununla da bitməyib. “Proses” daha da uzanıb və hər iki “siyasətçi” arasında qarşılıqlı ittihamlar səslənib. T.Abbaslı sabiq naziri

hər yerdə hərəkətin adından danışmaqda və həbsdən çıxan sabiq səhiyyə naziri Əli İnsanova “ağsaq-qalım” deməkdə ittiham edib. Nəticədə gərginlik daha da artıb və hər iki “siyasətçi” əlbəyaxa dava həddinə çataraq, üz-üzə belə gəliblər. Üç saat davam edən iclasda gərginlik sona qədər davam edib.

Baş verənlərlə bağlı N.Pənahlı mətbuata açıqlama verib və bildirib ki, hələlik gedən prosesləri cəmiyyətin müzakirəsinə buraxır:

“Çünki hər şey çəkilib detallarına qədər ortadadır. İstəyirəm ki, fikirlər aydınlaşsın. Sonra mən öz mövqeyimi ortaya qoyacağam. Yarandığı gündən mənim AXH-nin idarə heyətindəki fəaliyyətim göz qabağında olub. Bundan əvvəl mənimlə bağlı müzakirəni qapalı keçirdilər. Mənim iclas o gündəndən qat-qat iyrənc idi. Uduşları onda oldu ki, mənim iclasın gedişini xalqdan gizlədə bildilər. Son iclası isə mənim iştirakım olmadan keçirdilər. Bir faktı deyim ki, hətta faşistlər və bolşeviklər belə addım atmayıblar. Hətta edam hökmünü belə şəxsi dinlədikdən sonra verirlər. İlahi ədalət hər şeyi öz yerinə qoyur. Əminəm ki, mənim iştirakımla keçirilən birinci toplantı ayın 1-də olan kimi cəmiyyətə təqdim olunsaydı, xalq onları daş-qalaq edərdi. Oradakı qalmaqal da bu səbəbdən yaranıb. Bəzi siyasətçilər mütləq mənədən mənim həmin tədbirdə iştirakımın vacibliyini vurğulayırdılar. Əslində, birinci iclası da mənsiz keçirmək istəyirdilər. Sadəcə, etiraz ciddi olub deyə bacarmayıblar. Onlar bilsəydilər ki, zərrə qədər haqlıdırlar, bunu gizli etməzdilər. Mənim qurumdan çıxarılmagımla bağlı si-farişin kimdən gəldiyi barədə yaxın günlərdə açıqlama verəcəyəm”.

✍ Zahid Rza, “iki sahil”

Aprəl döyüşləri: zəfər salnaməmiz, tarixi qələbəmiz

2016-cı ilin aprel ayının ilk günlərində erməni silahlı qüvvələri Madagız, Ağdərə və digər yaşayış məntəqələrində, döyüş bölgəsində yerləşmək məqsədilə təxribatlar törətdilər. Ermənistan silahlı qüvvələrinin birləşmələri mövqelərimizi, təmas xəttinin yaxınlığında yerləşən yaşayış məntəqələrini atəşə tutdular. Vəziyyəti gərginləşdirmək istəyən ermənilər mülki əhaliyə qarşı da silahlı işlətdilər.

Təxribatın qarşısını alan Silahlı Qüvvələrimiz 3 istiqamətdə, planlı şəkildə döyüş tədbirləri həyata keçirərək düşməne ağır zərər bəsləndirdilər. Azərbaycan Ordusunun parlaq tarixi qələbələrindən olan şanlı Aprəl döyüşləri tariximizə zəfər salnaməsi kimi yazıldı. Əks-hücum əməliyyatı ilə düşməni ağır məğlubiyyətə uğradılaraq Füzuli, Cəbrayıl və Ağdərə rayonlarının işğal altındakı ərazilərinin 2000 hektardan çox hissəsi işğaldan azad edildi, xalqımız qələbə sevinci yaşadı.

Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin əks həmlələrindən təşvişə düşən Ermənistanın "şanlı ordusunun gücü, qüdrəti" daşnakları təşvişə saldı, xəyal qırıqlıqlarına uğratdı. İşğalçı ölkədə iqtidara qarşı etirazlar başladı. Övladları mühərribədə həlak olan valideynlər aksi-

yalar keçirərək "istefa" tələbini səsləndirdilər. Azərbaycanın müdafiə qüdrətinin rəmzi olan Aprəl döyüşləri həm də "məğlubedilməz erməni ordusu" mifini dağıtdı. Dünya ictimaiyyəti də başa düşdü ki, siyasi, iqtisadi, hərbi qüdrəti artan Azərbaycan işğal edilmiş ərazilərini hərbi yolla azad etmək qüdrətindədir.

Aprəl döyüşləri "Böyük Qayıdış" prosesinin başlanğıcı oldu. Lələtəpə yüksəkliyinin azad edilməsi nəticəsində Cəbrayıl rayonunun Cocuq Mərcanlı kəndində mülki əhalinin yaşayışı üçün təhlükə tamamilə aradan qaldırıldı. Düşməndən azad olunan kənddə quruculuq, abadlıq işlərinə başlanıldı. 23 il doğma yurd həsrətində olan sakinlərin evlərinə qayıtması, bu ilin Novruz şənlikləri-

ni doğma ocaqlarında qeyd etmələri güclü, qüdrətli Azərbaycanın Ordusunun işğal altında qalan digər torpaqlarımızın da azad ediləcəyinə ümidləri artırdı.

Prezident İlham Əliyevin və birinci xanım Mehriban Əliyevanın təmas xəttinə gedərək, Ermənistan ordusunun atəşləri nəticəsində yaşayış məntəqələrimizə dəyən ziyanla yerində tanış olmaları, yerli əhali, eləcə də ön xətdə şəxsi heyətlə görüşü xalqımızın və ordumuzun düşməni üzərində qəti qələbəyə ümidlərini daha da artırdı.

Aprəl qələbəsindən ruhlanan əsgərlərimiz daha bir böyük zəfər soracağı ilə Naxçıvan Muxtar Respublikasının işğal altında qalan ərazilərində uğurlu hərbi əməliyyatlar keçirdilər. Əlahiddə Ümum-

qoşun Ordu tərəfindən Günnüt kəndi və ətraf ərazilərin işğaldan azad edilməsi növbəti qələbə oldu.

"Naxçıvanın 1990-cı illərin əvvəllərində ermənilər tərəfindən zəbt edilmiş 11 min hektar torpağı Naxçıvan Əlahiddə Ümumqoşun Ordusu tərəfindən aparılmış uğurlu əməliyyat nəticəsində azad edildi. Çox böyük mühəndislik və kəşfiyyat işləri aparıldı. Naxçıvan əməliyyatı yüksək məharətlə, peşəkarlıqla həyata keçirildi" söyləyən Ali Baş Komandan İlham Əliyevin vurğuladığı kimi, Azərbaycan Ordusu güclü, yenilməz və müdafiə qüdrətinə malik ordudur. Uğurlu Naxçıvan əməliyyatı nəticəsində ordumuz 11 min hektar torpağa tam nəzarət edir. Bu yüksəkliklər Ermənistanı Dağlıq Qarabağla birləşdirən yola tam nəzarət etmək üçün bizə imkan yaradır.

Güclü, ən müasir silahlarla təmin olunmuş orduya malik olmasına baxmayaraq Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin sülh, danışıqlar yolu ilə həllinə sadıq qalan Azərbaycandan fərqli olaraq işğalçı Ermənistan hələ də müxtəlif yollar və vasitələrlə müzakirələrə əngəl törədir, status-kvonun saxlanılmasına çalışır. Dünyanın aparıcı beynəlxalq təşkilatlarının- BMT-nin AŞPA-nın, Qoşulmama Hərəkatının münaqişə ilə bağlı qəbul etdikləri qərar və qətnamələri yerinə yetirmək istəməyən Ermənistanın etnik təmizləmə və işğalçılıq siyasəti bu ölkəni iqtisadi, hərbi böhranla üz-üzə qoymuşdur.

Müdafiə qüdrətinin güclənməsinə baxmayaraq daim sülh danışıqlarına sadıq qalan Azərbaycandan fərqli olaraq Ermənistan yenə də təmas xəttində təxribatlar törədir, işğal etdiyi Azərbaycan torpaqlarını azad etmək istəmir.

ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədrləri çərçivəsində, xarici işlər nazirləri səviyyəsində müzakirələr davam etdirilsə də, sələflərinin siyasətinə sadıq qalan Ermənistanın yeni rəhbərliyi müxtəlif bəhanələrlə danışıqlardan boyun qaçırrır, qondarma "Dağlıq Qarabağ respublikası"nı müzakirələrə cəlb etməklə mənfur niyyətlərindən əl çəkmək istəmir. "Əlbəttə ki, münaqişənin həlli ilə məşğul olan vasitəçilər də belə anlaşılmaz yanaşmanı heç cür dəstəkləyə bilməzdilər və öz fikirlərini bildiriblər. Nəticə etibarilə danışıqlar prosesi bərpa edildi. Xarici işlər nazirləri artıq bir neçə dəfə görüşmüşlər və danışıqlar Ermənistan ilə Azərbaycan arasında aparılır. Danışıqlar prosesi üçün yalnız bu format məqbuldur" söyləyən cənab İlham Əliyev illərdən bəri kriminal rejim tərəfindən idarə

olunan işğalçı ölkədə separatizm siyasətinin davam etdirildiyini bildirərək vurğulayır ki, dərin demoqrafik böhranın ağırlarını yaşayan, ordusunda fərarilik halları artan, regionda həyata keçirilən bütün global layihələrdən kənarda qalan, ümumiyyətlə, beynəlxalq aləmdə heç bir nüfuzla malik olmayan Ermənistan idarə olunan "diplomatiyasının" əzabını çəkir.

"Biz dəfələrlə demişdik ki, Ermənistanı yirmi il ərzində kriminal, qaniçən xunta rejimi hökm sürür. Ancaq əfsuslar olsun ki, bəzi beynəlxalq təşkilatlar buna göz yumurlar" söyləyən cənab İlham Əliyev bildirir ki, Ermənistanı bu ağır böhranlı vəziyyətdən çıxarmaq üçün bir yol var, o da Azərbaycan ilə münasibətləri normalaşdırmaqdır: "Biz buna hazırıq. Ancaq əlbəttə ki, buna nail olmaq üçün bir şərt var - Ermənistan silahlı qüvvələri işğal edilmiş torpaqlardan çıxarılmalıdır."

Düənə Müdafiə Nazirliyinin Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrinin N saylı hərbi hissəsində olan Prezident, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyev əsgər və zabitlər üçün yaradılan şəraitlə, hərbi hazırlığın vəziyyəti ilə tanış olmuşdur.

Görüş zamanı Aprəl döyüşlərini tarixi qələbə, ən uğurlu hərbi əməliyyatlar adlandıran Ali Baş Komandan vaxtilə işğal edilmiş torpaqlarda bu gün Azərbaycan bayrağının dalğalanmasını əsgər və zabitlərimizin qəhrəmanlığı kimi dəyərləndirmişdir. "Aprəl döyüşləri bütün dünyaya göstərdi ki, Azərbaycan Ordusu bu gün ən yüksək keyfiyyətlərə malikdir və istənilən anda istənilən vəzifəni icra edə bilər. Ermənistanın yaratdığı mif tamamilə darmadağın edildi.

Bizim mülki vətəndaşlarımız da döyüşlər zamanı qəhrəmanlıq göstərmişlər. Bir neçə mülki şəxs Ermənistanın təxribatı nəticəsində həlak olmuşdur, yüzlərlə ev sıradan çıxmışdır, yandırılmışdır. Biz bütün bu evləri qısa müddət ərzində bərpa etdik. Döyüşlərdən sonra gətirdiyim həmin o təmas xəttinə yaxın yerləşən kəndlərdə vətəndaşlarla görüş əsnasında gördüm ki, bu vətəndaşlarda nə qədər milli ruh var, bunlar nə qədər qorxmaz insanlardır, atəş altında qalaraq öz doğma evlərini, kəndlərini tərk etməmişlər."

Qeyd olunub ki, sonuncu reytingə əsasən Azərbaycan Ordusu dünya miqyasında öz potensialına görə 52-ci yerdədir. Ordumuz üçün ən müasir silahlar, texnikalar alınır, döyüş qabiliyyəti artır. Bu gün hər bir Azərbaycan vətəndaşı haqlı olaraq Azərbaycan Ordusu ilə fəxr edə bilər.

Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli ilə bağlı Azərbaycanın mövqeyində heç bir dəyişikliyin olmadığını diqqətə çatdıran cənab İlham Əliyev bildirdi ki, münaqişə yalnız ölkəmizin ərazi bütövlüyü çərçivəsində öz həllini tapmalıdır. Bütün dünya Dağlıq Qarabağı Azərbaycanın ayrılmaz hissəsi kimi tanıyır.

Danışıqların davam etdirilməsinin məqsədi işğal edilmiş torpaqların azad olunmasıdır. Danışıqlar torpaqlarımızı işğal edən Ermənistanla Azərbaycan arasında aparılır. Son Vyana görüşündə də danışıqlar bu mövqə formatı çərçivəsində aparıldı. "İqtisadi güc də, hərbi güc də bizim tərəfimizdədir. Son illərdə görülmüş işlər, hərbi sahədə aparılan islahatlar, hərbi gücümüzün artırılması, həm siyasi meydanlarda, həm də döyüş meydanlarında qələbələr bizi daha da ruhlandırır, daha da gücləndirir" söyləyən Ali Baş Komandan İlham Əliyevin bildirdiyi kimi, qələbə də, zəfər də Azərbaycan Ordusuna məxsusdur.

Xuraman İsmayılqızı, "iki sahil"

Hikmət Babaoğlu: Ermənilər Aprəl döyüşlərindən lazımi mesajlarını aldılar

"Aprəl döyüşləri təkcə son Qarabağ savaşının deyil, bütövlükdə Ermənistanın Azərbaycan torpaqlarının işğalına başladığı dövrdən, yeni 1918-ci ildən bugünədək ciddi tarixi dönüş nöqtəsidir. Düşünürəm ki, bunu belə qiymətləndirsək, daha ədalətli olar". Bunu SİA-ya açıqlamasında "Yeni Azərbaycan" qəzetinin baş redaktoru, Milli Məclisin deputatı Hikmət Babaoğlu deyib.

Deputatın sözlərinə görə, bu hadisə əslində Azərbaycanın növbəti qələbələrini başlanğıcıdır: "Çünki Azərbaycan Ordusu nəzərdə tutduğumuz son 100 illik tarixdə yalnız 1993-cü ilin dekabrında Horadiz əməliyyatı zamanı nailiyyətlər əldə edib. Ondan sonrakı mərhələdə bu miqyasda qalibiyyətlə nəticələnən döyüşlər olmayıb. Hazırkı mürəkkəb hərbi-siyasi vəziyyətdə Azərbaycan Ordusunun bu cür qələbələr əldə etməsi heç şübhəsiz, bundan sonrakı mərhələdə Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həllində yeni şərtlər formalaşdırdı, yeni şərait yaratdı. Eyni zamanda, bu prosesdə hərbi-psixoloji üstünlük Azərbaycan tərəfinə keçmiş oldu. Ötən üç il ərzində biz bu hadisənin Ermənistan cəmiyyətinə nə qədər pessimist əhval-ruhiyyə, nə qədər mənəvi, hərbi, psixoloji məğlubiyyət yaratdığını şahidi olduq. 2018-ci ildən başlayaraq bu günə qədər davam edən ermənistandaxili "zəlzələ" də məhz Aprəl döyüşlərinin yaratdığı yeni reallığın

nəticəsidir.

Göründüyü kimi, bu, təkcə hərbi məsələ deyil, eyni zamanda, ciddi mənəvi-psixoloji və siyasi məsələdir. Ancaq məsələ təkcə bununla da məhdudlaşmır. Biz bilirik ki, Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həm də beynəlxalq tərəfləri var. Biz bilirik ki, bu konfliktə iştirak edən təkcə işğalçı ölkə Ermənistan deyil. Azərbaycan torpaqlarını işğal edən Ermənistanın tərəfində olan, onu gizli və ya açıq şəkildə himayə edən imperiaalist güc mərkəzləridir. Aprəl döyüşlərindən sonra onlar da lazımi mesajlar aldılar və bir daha başa düşdülər ki, status-kvonun saxlanılması cəhdləri bu problemin həllində heç də yaxşı perspektivlər vəd etmir. Hətta mən deyirdim, bəzi imperialist mərkəzlər onu da anladılar ki, belə davam edərsə bir gün Azərbaycan artıq nə BMT-nin mandatı ilə fəaliyyət göstərən ATƏT-in Minsk qrupuna, nə də onun həmsədrlərinə ehtiyacı olmadan özü bu problemlə həll edə bilər. Düşünürəm ki, bütün bunlar, bu nəticələr 2016-cı ilin Aprəl döyüşlərində Azərbaycan ordusunun əldə etdiyi qələbədən sonra mümkün olub.

Başqa mühüm bir məsələ də var ki, Aprəl döyüşləri mühüm bir taktiki qələbə kimi özündən cəmi iki il sonra yeni bir qələbənin "Günnüt" qələbəsinin əsasını qoydu. Azərbaycan Ordusu Naxçıvan ərazisində 90-cı illərin əvvəllərində işğalçı Ermənistan tərəfindən nəzarətə götürülən torpaqlarımızı qaytarmaqla strateji yüksəkliklərdə möhkəmləndi və İrəvan-Qafan strateji yolunu nəzarətə götürdü. Artıq ermənilər bilir ki, bənzər hadisə yenə təkrarlana bilər və Azərbaycanın torpaqları işğaldan tam azad edilənə qədər bu davam edə bilər. Aprəl döyüşlərinin yaratdığı başqa bir reallıq isə azad edilmiş torpaqlarımıza "Böyük Qayıdış"ın başlanmasının əsasını qoyulması oldu. Ona görə də mən düşünürəm ki, bu hadisə problemin həllində yeni mərhələ yaratmaqla status-kvonun legitimləşdirilməsi cəhdlərinin mümkün olmadığını hər kəsə göstərmiş oldu".

KİVDF-nin yaradılması mediaya dövlət dəstəyinin bariz nümunəsidir

10 yaşını qeyd edən Fond ötən zaman ərzində böyük uğurlara imza atıb

Məlum olduğu kimi, 2008-ci il iyulun 30-da Azərbaycan Respublikası Prezidenti İlham Əliyevin Sərəncamı ilə "Azərbaycan Respublikasında kütləvi informasiya vasitələrinin inkişafına dövlət dəstəyi Konsepsiyası" təsdiq edilib. Kütləvi informasiya vasitələrinin inkişafına dövlət dəstəyinin əsas məqsədi vətəndaş cəmiyyəti quruculuğu prosesində KİV-in rolunu nəzərə almaqla fikir, söz və məlumat azadlığını inkişaf etdirmək, kütləvi informasiya vasitələrinin müstəqilliyini dəstəkləmək, redaksiyalara yardım mexanizmini təkmilləşdirmək, informasiya sektorunda yeni informasiya-kommunikasiya texnologiyalarının tətbiqini stimullaşdırmaq, cəmiyyət və kütləvi informasiya vasitələri arasında səmərəli əməkdaşlığı gücləndirmək, jurnalistlərin peşəkarlığının və məsuliyyətinin artmasına şərait yaratmaq, onların sosial müdafiəsini gücləndirmək, dövlət və cəmiyyət üçün prioritet təşkil edən məsələlərin həllində kütləvi informasiya vasitələrinin potensialından səmərəli istifadə etməkdən ibarətdir. 2009-cu il aprel 3-də isə Konsepsiyanın tələblərinə uyğun olaraq Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına Dövlət Dəstəyi Fondu (KİVDF) yaradılıb. Fondun əsas vəzifəsi söz və məlumat azadlığının, kütləvi informasiya vasitələrinin inkişaf etdirilməsi üçün Konsepsiyada nəzərdə tutulmuş müddəaların həyata keçirilməsini, habelə KİV-lərin proqram, layihə və digər tədbirlərini maliyyələşdirməkdir. Artıq Fondun fəaliyyəti başlamasından 10 il ötür.

Müstəqil, azad mətbuatın keçirdiyi inkişaf yoluna nəzər salsaq, görürük ki, bu inkişafın təməli məhz ümummilli lider Heydər Əliyevin 1993-cü

ildə xalqın təkidli tələbi ilə hakimiyyətə qaydıxından sonrakı dövrə təsadüf edir. Belə ki, ulu öndər Heydər Əliyev söz və mətbuat azadlığı sahəsində məhdudiyyətlərin aradan qaldırılmasını təmin etməklə cəmiyyətdə qarşılıqlı anlaşmanın, səmimiyyətin dərinləşməsinə, insanların öz fikir və mülahizələrini azad, maneəsiz çatdırma imkanlarının genişləndirilməsinə başlıca məqsəd kimi önə çəkdi. Mətbuat üzərində dövlət senzurasının ləğvi barədə Fərman kütləvi informasiya vasitələrinin sürətli inkişafına ciddi təkan verməklə yanaşı, cəmiyyət həyatında onların səmərəli rolunun artırılması sahəsində əhəmiyyətli addımların atılmasını stimullaşdırdı. Bu gün fəxrle qeyd edə bilərik ki, Azərbaycan KİV-lərin sayına görə MDB və Şərqi Avropa ölkələri arasında lider mövqedə dayanır. Ulu öndər Heydər Əliyevin əsasını qoyduğu bu siyasət son on beş ildə möhtərəm Prezidentimiz İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirilir. Hüquqi dövlətli azad mətbuatsız təsəvvür etməyin qeyri-mümkünlüyünü bəyan edən dövlət başçısı İlham Əliyevin bu sahənin inkişafına diqqət və qayğısı bu istiqamətdə ardıcıl şəkildə həyata keçirdiyi tədbirlərdən, imzaladığı Fərman və sərəncamlardan da aydın görünür.

Fondun təklidə, yaxud müxtəlif nazirliklərlə birlikdə günümüzün reallığını əks etdirən ayrı-ayrı mövzulara aid jurnalistlərin fərdi yazı müsabiqələri keçirmələri, qaliblərin pul və diplomlarla mükafatlandırılması müstəqil mətbuatın inkişafına, jurnalistlərin peşəkarlığının artırılmasına yönəlmiş ən müntəzəqqi addımlardır. Fond yazı müsabiqələrini keçirilməsinə xüsusi önəm verməklə jurnalistlərin fərdi peşəkarlığına, redaksiyalarda yaradıcılıq mühitinin inkişafına dəstək olur. Bir əsas mə-

qamı da xüsusi vurğulamaq lazımdır ki, milli mətbuatımızın 135 illiyi yubileyi ərəfəsində dövlət başçısı İlham Əliyev jurnalistlərin mənzil şəraitinin yaxşılaşdırılması ilə bağlı Fərman imzaladı. Həmin Fərmana əsasən Prezidentin Ehtiyat Fondundan Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına Dövlət Dəstəyi Fonduna 5 milyon manat vəsait ayrıldı. Milli mətbuatımızın 138-ci ildönümü günündə 17 mərtəbəli, iki bloklu, 156 mənzilli bina jurnalistlərin istifadəsinə verildi. Həmin vaxt ikinci binanın təməli də qoyuldu. 2017-ci ildə isə 255 mənzilli ikinci bina istifadəyə verildi. Hazırda isə üçüncü yaşayış binasının tikintisi davam edir. Bütün bunlar jurnalistlərə münasibətdə yüksək səviyyəli qayğının zirvəsidir. Çünki Müstəqil Dövlətlər Birliyi məkanında heç bir dövlət başçısı tərəfindən mətbuata bu qədər yüksək qayğı və diqqət göstərilməyib.

KİVDF-nin fəaliyyəti genişmiqyaslı və əhatəlidir. Çünki Fond tərəfindən düşünülmüş, milli və dövlətçilik maraqlarımıza uzlaşdırılmış müxtəlif layihələr milli mətbuatımızın ən çox tirajlı qəzetləri tərəfindən həyata keçirilir. Burada Azərbaycan tarixinin, mədəniyyətinin, ictimai-siyasi həyatının bütün sahələri əhatə olunur. Nəticə etibarilə KİVDF-nin layihələri Azərbaycanda şəffaf münasibətlərin formalaşmasını təmin etməklə bərabər, ölkəmizdə mövcud olan fikir plüralizminin, söz azadlığının təmin olunmasına xidmət göstərir. Bununla bərabər, KİVDF-nin layihələri milli mətbuatımıza ciddi maddi qaynaq olduğu üçün intellektlərin mətbuata axınını təmin etməklə, Azərbaycan mətbuatını həm də yeni keyfiyyət mərhələsinə daşımış olur.

✍ **Sevinc Azadi,**
"iki sahil"

Abbas İsmayılov:

31 Mart soyqırımı ermənilərin şovinist xislətinin təzahürüdür

Günlər var ki, sevincinin böyüklüyü ilə, günlər də var ki, fəlakət və qüdsəsinin əzəməti ilə unudulmaz. 31 mart məhz fəlakət və qüdsəsinin əzəməti ilə unudulmaz günlər-dəndir.

AZƏRTAC Bakı Beynəlxalq Multikulturalizm Mərkəzinin xarici əlaqələr üzrə baş mütəxəssisi Abbas İsmayılovun 31 mart - Azərbaycanlıların Soyqırımı Günü barədə yazısını təqdim edir.

Azərbaycanlıların soyqırımı 200 il ərzində ermənilərin əli ilə azərbaycanlılara qarşı həyata keçirilən qəddar siyasətdir. 1918-ci ilin 30 mart və 3 aprel tarixləri arasında Bakı şəhərində və Bakı quberniyasının müxtəlif bölgələrində, eləcə də Şamaxı, Quba, Xaçmaz, Lənkəran, Hacıqabul, Salyan, Zəngəzur, Qarabağ, Naxçıvan və digər ərazilərdə Bakı Soveti və daşnak erməni silahlı dəstələrinin azərbaycanlılara qarşı törətdikləri qırğın tarixdə görünən ən vəhşi, ən qəddar və millətimizə qarşı törədilmiş növbəti bir haqsızlıq kimi tarixə qanlı hərfərlə yazılıb. Ermənilərin Azərbaycan xalqına qarşı uzun illər ərzində həyata keçirdiyi ardıcıl etnik təmizləmə, soyqırımı və təvəüz nəticəsində minlərlə insan evindən-obasından didərgin düşüb.

Rəsmi mənbələrə görə, bu soyqırımı nəticəsində 12 minə yaxın insan qətlə yetirilib. Bir o qədər isə itkin düşüb. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Heydər Əliyevin 1998-ci il 26 mart tarixli Fərmanına əsasən 31 mart Azərbaycanlıların Soyqırımı Günü elan edilib. Prezident İlham Əliyevin 2018-ci il yanvarın 28-də imzaladığı Sərəncama əsasən, 1918-ci il azərbaycanlıların soyqırımının 100 illiyi təkcə Azərbaycanda deyil, dünyanın bir çox guşələrində yaşayan həmvətənlərimiz, diaspor təşkilatları, xaricdəki səfirliklərimiz tərəfindən geniş qeyd olunub.

Kulner soyadlı bir alman həmin hadisələrin canlı şahidi olub və 1925-ci ildə bunları yazıb: "Ermənilər müsəlman (azərbaycanlı) məhəllələrinə soxularaq hər kəsi öldürür, qılıncı parçalayıb, süngü ilə dəlmə-deşik edirdilər. Qırğından bir neçə gün sonra bir çuxurdan çıxarılan 87 azərbaycanlı cəsdinin qulaqları, burunları kəsilmiş, qarınları yırtılmış, cinsiyyət orqanları doğranmışdır. Ermənilər uşaqlara acımadıqları kimi, yaşlılara da rəhm etməmişdilər".

Azərbaycanlıların qırğınının fəal iştirakçılarından biri olmuş erməni zabıt Ovanes Apresyan söhbətlərinin birində bildirib ki, öz məqsədlərinə çatmaq üçün ingilislərin və rusların yardımlarından faydalanmışlar və sadəcə Bakıda mart hadisələri zamanı 25 min azərbaycanlı qətlə yetirilmişdir.

Bütün bu cinayətlərə beynəlxalq ictimaiyyətin laqeyd münasibətləri erməni millətçiləri tərəfindən azərbaycanlılara qarşı növbəti soyqırımı və deportasiya haqlarının törədilməsinə şərait yaradan əsas amillərdən biri olub. İrəvan quberniyasının Azərbaycan əhalisinin sayının 375 min nəfərdən 1922-ci ildə 70 min nəfərə qədər azalması, 1948-ci ildə 100 min nəfərdən çox azərbaycanlının Ermənistandan deportasiya edilməsi dünyada bütöv bir xalqa qarşı həyata keçirilən zorakılıq siyasətinə biganəliyin nəticəsidir.

Bunlar erməni faşizminin yalnız ötən əsrin əvvəllərində xalqımıza qarşı həyata keçirdiyi faciələrdən biri idi. Onu da qeyd etmək lazımdır ki, ermənilər şovinist məqsədlərinə nail olmaq üçün hər bir vasitədən istifadə edərək Cənubi Qafqazda, o cümlədən Azərbaycan torpaqlarında yaşayan müxtəlif xalqlara qarşı soyqırımı siyasəti yürütmüşlər. Bu siyasətin qurbanları sırasında isə qədim dövrlərdən ölkəmizdə məskunlaşmış bir çox xalqların - ləzgilərin, yəhudilərin, tatların, kürdlərin, talışların və digərlərinin nümayəndələri də olub.

Amerikalı ekspert:

Vyana görüşü Azərbaycanla Ermənistan arasında danışıqlarda yeni başlanğıcdır

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevlə Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyanın Vyana görüşü iki ölkə arasında danışıqların yeni başlanğıcını ifadə edir.

Bunu Trend-ə amerikalı ekspert Piter Teys deyib. P.Teysin sözlərinə görə, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev martın 29-da Ermənistanın baş naziri ilə görüşü zamanı dövlət idarəçiliyinin və ikitərəfli müzakirələrdə pragmatizmin yüksək səviyyəsini nümayiş etdirib: "Onu qeyd etmək lazımdır ki, Azərbaycan həlli uzanmış Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin daim dinc vasitələrlə həllinə ciddi marağını vurğulayıb. Vyana görüşü Azərbaycanla Ermənistan arasında danışıqlarda yeni başlanğıcı ifadə edir. Bu,

hər iki ölkəyə aid olan həll olunmamış məsələlərlə məşğul olmağı davam etdirən səmərəli platformadır".

Ekspert bildirib ki, həqiqətən də Ermənistan və onun rəhbərliyi yalnız əlavə vaxt qazanmaq və indiki status-quo-nu qorumaq üçün danışıqlar aparıb, bu isə Azərbaycan üçün qəbul edilməzdir: "ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədrliyi və beynəlxalq ictimaiyyət sayıqlığı itirməməli, Yerevana təzyiqi davam etdirməlidir ki, Ermənistanı öz qoşunlarını Azərbaycanın suveren ərazilərindən çıxarmağa və Azərbaycanın beynəlxalq səviyyədə tanınmış ərazilərində insan haqlarının pozulmasını dayandıрмаğa məcbur etsinlər".

Erməni təcavüzkarlığını inkişaf etdirən amillər: cinayət və cəzasızlıq

Ötən dövrdə dünyada çox şeylər dəyişib, o cümlədən Azərbaycan sıçrayışlı inkişaf yolu keçib. Ən əsası odur ki, dövlətimiz qüdrətlənib, təcavüzkar Ermənistanın işğalçılıq siyasətinə qarşı milli müqavimət konsepsiyası müəyyən edilib. Bu müqavimətin formalaşmasında ulu öndər Heydər Əliyevin müəyyən etdiyi fəaliyyət istiqaməti böyük gücə malikdir. Bu yerdə Ulu Öndərimizin hələ 1991-ci ildə ifadə etdiyi bir acı gerçəkliyi xatırlamaq əhəmiyyətli-dir: "... Ermənistan həmişə qəsbkar siyasət aparıb, biz isə həmişə müdafiə olunma, bəzən isə geri çəkilmə mövqeyində dayanmışıq. İndi də bu mövqedəyik".

...Hər bir xalqın özünün yaşam tərzində və inkişafında ideologiyanın rolu şəxsizdir. Müasir dünyada milli ideologiya təhlükəsizliyin əsasıdır. Lakin ideologiyanın əsasları sağlam, ədalətli, həqiqətə uyğun və sülhməramlı olmalıdır. Əks halda o yalnız qarşı tərəflərə yox, məxsus olduğu tərəfə də fayda gətirə bilməz və gec-tez mütləq mənada ciddi iflasa səbəb olacaqdır. Haqqında söhbət açmaq istədiyimiz mövzu saxta "böyük Ermənistan" iddiası ilə bağlıdır. Hansı ki təxminən iki yüz illik zaman kəsiyində bu iddia əsasında Anadoluda, Qafqazda və indiki İran ərazisində türk-müsəlman əhaliyə qarşı böyük cinayətlər, soyqırımı və deportasiyalar həyata keçirilmişdir, dünyanın ayrı-ayrı ölkələrində Azərbaycan və Türkiyəyə, eləcə də görkəmli şəxsiyyətlərimizə qarşı terror aktları törədilmişdir. Erməni təcavüzkarlığını bu toplumda milli xüsusiyət kimi inkişaf etdirən əsas amil cinayət və cəzasızlıqdır. Səbəb budur ki, XIX əsrin sonlarından başlayaraq Osmanlı dövlətinə qarşı daha fəal şəkildə erməni toplumundan istifadə edən böyük güclər Birinci dünya müharibəsində onları yaşadıkları və sakinli olduqları dövlətə qarşı, sözlün əsl mənasında, qışqırda bilmişlər. Erməni millətçi dairələri bu funksiyalarını saxlamaqla özlerini mühafizə edə bilirlər.

İndi isə fikir və mülahizələrimizi daha aydın təqdim etmək üçün əvvəlcə saxta "böyük Ermənistan" əsasları barədə ümumi məlumat verək. Saxta erməni etnokorporasiyasına aid cəhətlər bunlardır: yalanı erməni toplumuna həqiqət kimi təqdim etmək; olmayan məsələdən mövzu düzəltmək; saxta mövzu ətrafında müzakirələr aparıb cəlbədicilik yaratmaq; bütün erməniləri saxta "böyük Ermənistan" iddiasının büdcəsinə vəsait ödəməyə məcbur etmək; prosesdən kənarda qalan erməniləri nümayişkarane şəkildə cəzalandırmaq; bu məsələdə bütün vasitələrdən istifadə etməklə tərəfdarlar toplamaq, uydurulan "erməni məsələsi" mövzusunda saxta mənbələr yaratmaq və s.

Mövzunun geniş olduğunu nəzərə alaraq 1905-1907-ci il hadisələri üstündə dayanmadan 1918-ci ilin mart qırğınlarından bəhs etmək fikrindəyik. Məhz saxta "erməni məsələsi" əsasında təkcə 1918-1920-ci illərdə ermənilər tərəfindən törədilmiş kütləvi qırğınların Bakı, Quba, Şamaxı, Kürdəmir, Lənkəranla yanaşı, Şuşada, İrəvan quberniyası ərazisində, Zəngəzurda, Naxçıvanda, Şərurda, Ordubadda, Qarsda və başqa bölgələrdə amansız şəkildə davam etdirilməsi nəticəsində on minlərlə azərbaycanlı ən qəddar üsullarla qətlə yetirilmiş, bir milyondan çox əhali öz doğma torpaqlarından didərgin salınmışdır. "1918-1920-ci illərdə indiki Ermənistan ərazisində yaşamış 575 min azərbaycanlının 565 min nəfəri öldürülmüş və doğma torpağından didərgin salınmışdır. Bu rəqəmi Z.Korkodyan özünün "Sovet Ermənistanının əhalisi 1831-1931" adlı kitabında təsdiq edərək yazır ki, "1920-ci ildə sovet hökumətinə daşnaklardan cəmi 10 min nəfərdən bir qədər artıq türk (azərbaycanlı) əhali qalmışdı. 1922-ci ildə 60 min qaçqın geri qayıtdıqdan sonra azərbaycanlılar burada 72 min 596 nəfər, 1931-ci ildə isə 105 min 838 nəfər olmuşdur".

Əvvəla, qeyd etməliyəm ki, müasir dövrdə müsəlman-türk aləminə qarşı təcavüzkar Ermənistanın və erməni millətçiliyinin fəaliyyəti aktiv şəkildə mövcuddur və bunlar bir-birinə bağlı olsalar da qarışdırılmamalıdır. 1918-ci ilə qədər, yəni qədim Azərbaycan torpaqlarında Ermənistan dövləti qurulana kimi bu funksiyanı erməni millətçi dairələri idarə ediblər və burada erməni kilsələrinin imkanlarından məhərdlə istifadə olunub. Həmin dövrdən bu tərəfə isə Ermənistan dövləti ilə erməni millətçi dairələrinin fəaliyyəti birləşdirilib. Məsələnin mahiyyətini açmaq məqsədi ilə erməni cinayətlərini statistika üzərində yox, siyasi mahiyyəti baxımından təhlil etmək niyyətindəyik. 1917-ci ildə çar Rusiyası hökumətinin bolşevik inqilabı nəticəsində devrilməsi uzun illərdən bəri hərbi zülm altında olan xalqlara, o cümlədən

Azərbaycana öz dövlət müstəqilliyini qurmaq şansı verdi. Lakin Anadolunun şərqi, Cənubi Azərbaycan ərazilərindən və Qafqazdan çekilən çar Rusiyasının hərbi birləşmələri silah və sursatlarını üç dəniz arasında dövlət qurmaq xülyası və iddiasında olan ermənilərə verməklə müsəlman-türk əhali üçün yeni bir təhlükə mənbəyi yaratdılar. Beləliklə, 1905-1907-ci illərin qanlı hadisələrinin ardınca, təxminən on bir illik fasilədən sonra 1918-ci ilin mart və aprel aylarında yenidən kütləvi qırğınlar başladı. Birmənalı olaraq bu qırğınların əsl məqsədi uzun illər çar Rusiyasının əsarətində olan Azərbaycanın dövlət müstəqilliyinin yaranmasının qarşısını almaq olmuşdur. 1918-ci il mayın 28-də Tiflis şəhərində bir qrup görkəmli ziyalımız tərəfindən şərqdə ilk demokratik dövlət olan Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin elan olunması ilə bağlı İstiqlal Bəyannaməsinin imzalanması regionda vəziyyəti dəyişdi. Azərbaycanda milli ordunun olmaması, ara verməyən tətilər, iqtisadiyyatın pozulması, kütləvi savadsızlıq, bolşevizm ideyasının sürətlə yayılması Cümhuriyyət hökumətinin qarşısında dayanan ən böyük problemlər idi. Lakin bundan da təhlükəlisi erməni silahlıların Azərbaycanı tüğyan etdirdiyi qırğınlarının başa çatmaması, əksinə erməni silahlı dəstələrinin xarici qüvvələrin köməyi ilə sürətlə silahlanması və azğınlaşması idi. Birinci dünya müharibəsində Osmanlıya qarşı olan elə bir dövlət tapılmazdı ki, bölgədə ermənilərin silahlanması yardım etməsin.

Bu barədə mühüm bir tarixi fakt: 1919-cu ilin yanvarında Naxçıvana vali təyin olunan ingilis polkovnik-leytenant Frederik Eastfield Laughton, eləcə də bir müddət sonra Laughtonu əvəz edən polkovnik-leytenant John Chalmers Simpson yerli mülkədarlardan israrla tələb edirdilər ki, mütləq ermənilərə taxıl satsınlar. Göründüyü kimi, ermənilər silahla təmin olunsalar da, ərzaq təchizatında problemlər mövcud idi. Belə bir şəraitdə çevik diplo-

matik manevrlər edən Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti hökuməti 1918-ci ilin mart qırğınlarını araşdırmaq üçün yaratdığı Fövqəladə Tədqiqat Komissiyası və 31 Mart tarixinin Azərbaycanlıların soyqırımını günü elan edilməsi erməni vəhşiliyinin ifşa olunması istiqamətində ilk mühüm uğurlu siyasi addım kimi tarixə düşdü. Hökumətin məxfi üsulla Ermənistan-dakı diplomatik nümayəndə M.X.Tekinskiyə xüsusi tapşırıqlar göndərmişdir. Tələb olunurdu ki, İrəvan quberniyasında və Qars vilayətində erməni silahlı dəstələrinin müsəlman-türk əhaliyə qarşı törətdikləri cinayətlərə dair məlumatlar təfərrüatlı şəkildə araşdırılsın. O cümlədən müsəlmanların əhali itkisi, mülkiyyətlərinə dəyən ziyanın məbləği, vıran qalan yaşayış yerlərinin, həmçinin öldürülən və yaralanan insanların adı və digər məsələlər haqqında statistik məlumatlar toplayıb Xarici İşlər Nazirliyinə göndərsin. Mənbələrdə bildirilir ki, M.Tekinskinin yardımı ilə İrəvan Müsəlman Milli Şurası təcili şəkildə İrəvan Quberniyasında yaşayan azərbaycanlıların dözülməz vəziyyəti haqqında böyük dövlətlər üçün məlumat hazırlayıb Xarici İşlər Nazirliyinə göndərməyə nail olub. Nazirlik operativ olaraq həmin məlumatı Versaldada olan nümayəndələrinə çatdırıb. Məlumatda xüsusi olaraq qeyd edilirdi ki, mübahisəli əraziləri nəzərə almadan azərbaycanlılar Ermənistan əhalisinin ən azı yarısını təşkil edirlər.

Burada "Böyük Ermənistan" ideyasının daha bir istiqamətindən bəhs edəcəyik. Bu dəyişən ictimai-siyasi şəraitlərə uyğun olaraq hədəfə çatmaq üçün taktikanı dəyişməkdir. Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti hökumətinin süqutu, daha dəqiq ifadə etsək, 1920-ci il aprelin 28-də Azərbaycanın sovet Rusiyası tərəfindən yenidən hərbi işğalı ölkədə bütün sahələr üzrə tənəzzül yaratdı. Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin ərazisi 113.9 min kvadrat kilometr, o cümlədən mübahisəsiz ərazisi 97.3 min kvadrat kilometr, mübahisəli torpağı isə 16.6 kvadrat kilometr olmuşdur. Ha-

zırda Azərbaycan Respublikasının ərazisi 86.6 min kvadrat kilometrdir. Təcavüzkar Ermənistan bu ərazinin iyirmi faizini işğalda saxlayır. Göründüyü kimi, Cümhuriyyətimizin süqutundan sonra Azərbaycan ərazisi olan torpaqlara zaman-zaman Ermənistanın xeyrinə qəsd edilmişdir. Bu torpaq qəsbkarlığı ancaq və ancaq dəyişən ictimai-siyasi şəraitlərdə baş tutmuşdur. Zəngəzurun Ermənistanla verilməsi ilə Naxçıvan Muxtar Respublikası coğrafi baxımdan Azərbaycandan ayrıldı. Ermənistan ərazisindəki müsəlman-türk əhaliyə qarşı repressiyalar və deportasiya siyasəti həyata keçirildi. Bolşevik maskası ilə cildini dəyişən erməni millətçiləri bütün imkanlardan istifadə edərək Kremldə köklənməyə və sovet qanunlarından istifadə edərək Azərbaycan xalqına qarşı müxtəlif təcavüz aktları həyata keçirməyə başladılar. Beləliklə, 1947-ci il dekabrın 23-də SSRİ Nazirlər Soveti "Kolxozçuların və digər azərbaycanlı əhəlinin Ermənistan SSR-dən Azərbaycan SSR-in Kür-Araz ovalığına köçürülməsi haqqında" qərar qəbul edir. Həmin qərarla göstərilirdi ki, 1948-1950-ci illərdə könüllülük prinsipi əsasında Ermənistan SSR-də yaşayan 100 min kolxozçu və digər azərbaycanlı əhali Azərbaycan SSR-in Kür-Araz ovalığına köçürülsün. Ermənilərin 1905-1907, 1918-1920-ci illərdə törətdikləri cinayətləri, həmçinin Zəngəzurun işğalını və 1948-1953-cü illərdə həyata keçirilən amansız deportasiyanı sovet dövründə unutmurmuşu çalışsalar da, tarixdə olanları xalqın yaddaşından silmək mümkün olmadı. Azərbaycanı qan içində sovetləşdirən bolşeviklər keçmiş SSRİ-nin süqutu illərində də bu yolu seçdilər. Dağlıq Qarabağ münaqişəsini yaratmaqda məqsəd keçmiş SSRİ-ni yeni formada bərpa edənə qədər "Azərbaycanın başı dərddə gərək" prinsipini işə salmaq idi. Ötən əsrin əvvəlində olduğu kimi, sonunda da dövlətçiliyimizə qarşı köklənən bəd niyyətlərin həyata keçirilməsində yenə də ermənilərdən istifadə etdilər. Ermənistan və Azərbaycanla hərtərəfli münasibətlərdə olan ermənilər XX əsrin sonunda növbəti dəfə xəyanət yolu tutdular.

1987-ci ilin payızında ermənilər tərəfindən səsləndirilən Dağlıq Qarabağa ərazi iddiası iki tərəfi yenidən üz-üzə qoydu. Keçmiş SSRİ rəhbərliyi bu tərəflərin hər ikisinin haqqını ədalətlə qurumağa, eyni zamanda, günahkar tərəfi, yumşaq desək sakitləşdirməyə borclu idi. Lakin burada erməni tərəfi iddialı və hücumçu, Azərbaycan isə yalnız qışqır-bağırla müdafiə olunmaq yolunda idi. Bu prosesdə erməni hiyləgərliyi yenə də öz təsirli rolunu oynaya bildi. Əvvəlcə Azərbaycanın Sumqayıt şəhərində hər iki tərəfin itkisi ilə nəticələnən münaqişə yaratdılar. Milliyyətçə erməni olan İsveçdən gəlmiş video-operator Artaşes Qabrielyanın lentə aldığı Sumqayıt hadisələri elə həmin gecə bir sıra Avropa ölkələrinin televiziya kanallarında efirə çıxarıldı. Artaşes Qabrielyanın lentə aldığı Sumqayıt hadisələrinin həmin gün gecə Avropa ölkələrinin televiziya kanallarında efirə çıxması bu hadisənin Azərbaycan xalqına qarşı düzəldilmiş məqsədyönlü siyasi-ideoloji təxribat olması əsaslandırmağa heç bir qarənliq məqam saxlamır.

⇒ Davamı 15-ci səhifədə

Erməni vəhşiliyinin Quba izləri...

Azərbaycanın bir çox bölgələri kimi, qədim və zəngin tarixi keçmişi ilə fərqlənən Quba rayonu da 101 il əvvəl erməni vəhşiləri tərəfindən törədilən qanlı qırğınlara, insanlığa qənim kəsilən dəhşətli cinayətlərə şahidlik edib.

Azərbaycan İlahiyyat İnstitutunun (Aİİ) müəllim və tələbə kollektivi ermənilər tərəfindən soyqırımına məruz qalmış azərbaycanlıların xatirəsini yad etmək məqsədilə 31 mart 2019-cu il tarixdə Quba rayonunda olub. İnstitutun rəhbərliyi və kollektiv öncə ümummilli lider Heydər Əliyevin abidəsini ziyarət edib, önünə tər çiçək dəstələri düzüblər.

Dahi rəhbərin xatirəsini ehtiramla yad etdikdən sonra Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin Quba bölgəsi üzrə şöbənin müdiri Eynulla Nurullayev ilə birlikdə rayondakı dini məbədlərdə və məscidlərdə olduq. “Səkinə xanım”, “Cümə məscidi”, “Hacı Cəfər” və “Ərdəbil” məscidlərinin axund və imamları bu tarixi abidələr haqqında məlumat verdilər, tələbələri maraqlandıran sualları cavablandırıdılar.

...Həmin gün Qubada bütün insanların üzündə bir hüzn vardı. Mərkəzi küçələrdən dəstə-dəstə məktəblilər, hərbiçilər, hüquq-mühafizə orqanlarının işçiləri, ağsaqqallar, sadə adamlar keçirdilər. Hamı məzarlığı ziyarətdən gəlirdi. İnstitutumuzun kollektivi ilə Soyqırımı Memorial Kompleksində olduq.

Tarixdən məlumdur ki, 1918-ci ilin mart-aprel aylarında Həməzasp adlı başkəsən erməni polkovnik komandirlik etdiyi “cəza dəstəsi” ilə burada saysız-hesabsız cinayətlər törədərək, kütləvi qırğınlara rəvac verib. 167 kənd dağıdılıb. Qubadakı kütləvi məzarlıq da onun qanlı əməllərinin izidir. Məzarlığa baxanda adamın damarlarında qanı donur. İnsanlıqla bir araya sığmayan vəhşilik heyret doğurur. Orta əsrlərə məxsus işgəncələrlə qətlə yetirilmiş bu insanların günahı azərbaycanlı olmalarında imiş! Xəstə erməni təxəyyülünə görə guya ermənilər dünyanın sivil xalqlarından biridir, ancaq törətdikləri qətləmlər tamamilə bunun əksini açıq sübut edir. Bu sübutlardan biri də gördüyümüz dəhşətli mənzərədir. Həməzaspın yaxşı silahlanmış quldur dəstəsi əliyalın dinc əhali ni güllələmiş, qılnc və xəncərlə doğramış, nizəyə keçirmişlər. Minlərlə insan - qocalar, qadınlar, uşaqlar, xəstələr xüsusi amansızlıqla məhv edilmişlər. Barbar ermənilər bu cinayətlərin izini itirmək üçün qırıdqları azərbaycanlı-

ların, burada yaşayan tatların, yəhudilərin, ləzgilərin və digər etnik qrupların nümayəndələrinin cəsədlərini quyulara və yarıqlara tökərək gizli formada basdırmışlar. İnsan kəllələrində, sinə sümükələrində sınıqlar, dəşiklər göstərir ki, ermənilər onları ən vəhşi metodlarla işgəncəyə məruz qoyublar. Bir çox ailələr бүтүнлүккə qırılaraq nəsiləri tamamilə kəsilib. Ümumiyyətlə, erməni daşnakları burada qısa müddətdə 12 min nəfəri qətlə yetiriblər. Bu soyqırımı kompleksi insanı dəhşətə gətirən bir muzeydir. Muzeyin ekspozisiyası rus və ingilis dillərində tərtib olunub.

Quba Soyqırımı Memorial Kompleksi Heydər Əliyev Fondunun dəstəyi ilə 2013-cü il sentyabrın 18-də bərpa olunaraq, istifadəyə verilib. O vaxtdan istər xarici vətəndaşlar, istərsə də yerlilər buraya axınla gəlir, erməni vəhşiliyinin izlərini öz gözləri ilə görür, sanki tariximizin bir parçasında yaşayırlar...

Memorial kompleksi ziyarət etdikdən sonra Qubanın bəzi dini və tarixi yerlərinə də baş çəkdik.

“Qırmızı qəsəbə” Quba rayonunda, Qusar rayonuna gedən yolun üzərində, Qudyalçayın sol sahilində yerləşir. Buraya ətraf ərazilərdə yaşayan yəhudilər XVI-II əsrin ortalarında Abbasqulu ağa Bakıxanovun dəstəyi ilə köçürülüb. Həmin vaxt salınan məhəllələrdə 10-dan artıq sinaqoh inşa olunub. Uzun illərdir ki, burada yəhudilər azərbaycanlılarla birlikdə, sülh və əmin-amanlıq şəraitində yaşayırlar. Qəsəbə yarananda “Qafqazın Yerusəlimi” kimi tanınırdı.

İkinci Dünya müharibəsindən sonra yaşayış massivində yəhudi əsilli əhəlinin sayı daha da artdı. Azərbaycan müstəqillik əldə etdikdən sonra, İsrail burada yaşayan yəhudilərə humanitar köməkliklər edir.

Kollektivimiz “Qırmızı qəsəbə”də də oldu. Dağ Yəhudiləri İcmasının sədri Milix Yevdayevlə Bakıdan Qubayadək həmsəhəbət olduq. Geniş dünyagörüşlü ağsaqqal, Azərbaycan poeziyasının vurğunu olan Milix müəllim bizə qəsəbə və dağ yəhudilərinin tarixi haqqında xeyli məlumat verdi. Onların dili, dini, məşğuliyyəti, milli ənənələri ilə tanış olduq.

Quba Rayon İcra Hakimiyyəti başçısının “Qırmızı qəsəbə” inzibati ərazi dairəsi üzrə nümayəndəsi Pisax İsakov institut kollektivinin gəlişindən məmnun olduqlarını söyləyərək dedi:

- Biz burada mehriban qonşuluq şəraitində yaşayırıq. Yerləşdiyimiz ərazidə heç kəsə torpaq iddiamız yoxdur, gur tonqal işığının ətrafına yığılıb isinən ailəyə bən-zəyirik. Bu, dövlətimizin, Prezi-

dentimizin apardığı siyasətin nəticəsidir. Məhz bizə yaratdığı bu şəraitə görə cənab Prezident İlham Əliyevə minnətdarıq.

“Qırmızı qəsəbə” dünyada İsraildən sonra yəhudilərin kompakt yaşadığı nadir məkandır. Qəsəbədə məskunlaşan yəhudilər uzun illərdir öz adət-ənənələrini qoruyub saxlayırlar. Burada onların dini icması və milli mədəniyyət mərkəzi fəaliyyət göstərir. “Gileki”, “Altı günbəz” və digər sinaqohlarda olduq.

P.İsakov bildirdi ki, sovet dövründə məscidlər, kilsələr kimi sinaqohlar da bağlanmışdı. Həmin vaxt dindarlar, ravvinlər, mollalar repressiya qurbanı olublar. Amma Azərbaycan müstəqilliyini bərpa edəndən sonra bütün respublikada olduğu kimi, “Qırmızı qəsəbə”də də dirçəliş, bərpa və quruculuq dövrü davam edir. Xüsusi-lə ulu öndər Heydər Əliyev hakimiyyətə gəldikdən sonra bütün dini icmaların əmlakını özlərinə qaytardı. Sinaqohlar təmir edildi, müqəddəs ocaqlarda dini ayinlər yenidən sərbəst şəkildə yerinə yetirilməyə başlandı.

“Qırmızı qəsəbə”dəki sinaqohların birində yəhudi mədəniyyət mərkəzi fəaliyyət göstərir. Burada uşaqlar məktəbdən-kənar vaxtlarda yəhudilərin adət-ənənələrini öyrənirlər. Dağ yəhudilərinin danışdığı dil fars dilinin bir dialektidir. Amma bu mədəniyyət mərkəzində uşaqlar ıvrit dilini öyrənirlər. Bunu da Milix Yevdayev dedi.

Dağ yəhudiləri Quba rayonunun, həmçinin respublikamızın ictimai həyatında fəal iştirak edirlər. “Qırmızı qəsəbə”də böyüyüb boya-başa çatan Yevda Abramov Azərbaycan Milli Məclisinin deputatıdır. Dağ yəhudiəsi olan Albert Aqarunov isə torpaqlarımızın müdafiəsi uğrunda canından keçib Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı adına layiq görülüb. Dünyaca məşhur sahibkar, tanınmış xeyriyyəçi Qod Nisanov bu qəsəbənin yetirməsidir.

Etnik və dini tolerantlıq Azərbaycanda dövlət səviyyəsində təbliğ edilir və hökumət bütün dini və etnik azlıqlar üçün bərabər imkanları və bərabər hüquqları, o cümlədən dinc və rahat yaşamaq şəraitini təmin edir.

Qısaca desək, Quba səfərindən bir kitaba sığmayan zəngin təəssüratlarla qayıtdıq. Biz bu təəssüratları hamı ilə bölüşürük və həmişə bölüşəcəyik. Qoy, gələcək nəsillərimiz yurdumuzu və onun tarixini yaxşı tanınsınlar.

Rəhilə Misirxanlı,
Azərbaycan İlahiyyat
Institutunda çıxan
“İlahiyyatçı” qəzetinin redaktoru

Etibar Nəcəfov:

ATƏT Avropada multikulturalizmi təşviq etmək üçün əlindən gələni etməlidir

Aprelin 1-2-də Avstriyanın paytaxtı Vyanada, ATƏT-in baş qərargahında “Tolerantlıq və qeyri-ayrı-seçkilik prinsiplərinin qorunması, o cümlədən din və ya etiqad azadlığının təşviqi və müdafiəsi” mövzusunda insan ölçüsü üzrə birinci əlavə görüş keçirilib. Görüşdə Azərbaycan Respublikası Prezidenti Administrasiyasının millətlərarası münasibətlər, multikulturalizm və dini məsələlər şöbəsinin müdiri Etibar Nəcəfov iştirak edib.

ATƏT-ə üzv olan dövlətlərin nümayəndələrinin, dini təşkilatların, vətəndaş cəmiyyətini təmsil edən qurumların, beynəlxalq təşkilatların və ekspertlərin iştirak etdikləri tədbirdə ATƏT-ə üzv olan dövlətlərin dözümsüzlüyün və ayrı-seçkiliyin bütün formalarının qarşısının alınması istiqamətində həyata keçirdikləri təcrübələr müzakirə olunub.

Etibar Nəcəfov tədbirin “Din və ya etiqad zəminində irqçiliyin, dözümsüzlüyün və ayrı-seçkiliyin səbəbləri və nəticələri” adlı sessiyasındakı çıxışında multikulturalizmin irqçiliyin, dözümsüzlüyün və ayrı-seçkiliyin qarşısının alınması sahəsində ən səmərəli siyasət modeli olduğunu qeyd edib. Şöbə müdirinin fikrincə, bu, multikulturalizm siyasətinin mahiyyətindən irəli gəlir. Belə ki, həmin siyasət modeli cəmiyyətdəki etnik, dini və mədəni müxtəliflikləri və onların əsasını təşkil edən etnik-mədəni dəyərlərin qorunmasına yönəlib. E.Nəcəfov multikulturalizmin etnik-mədəni dəyərlərin qorunmasının ən səmərəli siyasət modeli olduğunu ölkəmizin təmsilində göstərib. O, Azərbaycanın dünyanın ən tolerant ölkələrindən sayıldığını, xalqımızın həyat tərzini olan multikulturalizmin respublikamızda dövlət siyasəti səviyyəsinə qaldırıldığını tədbir iştirakçıların diqqətinə çatdırıb, ölkəmizdə dini və milli zəminə heç bir qarşıdurmanın olmadığını vurğulayıb. Şöbə müdiri multikulturalizm siyasəti sayəsində Azərbaycanda dövlət-din münasibətlərinin yüksək səviyyədə tənzimləndiyini bildirərək, bunun mühüm göstəriciləri sırasında ölkəmizdə dini etiqad azadlığının təmin edilməsi, bütün dinlərin, məzhəblərin qanun qarşısında bərabər olmasını göstərib.

Çıxışının sonunda E.Nəcəfov qeyd edib ki, ATƏT öz missiyasına uyğun olaraq Avropa məkanında təhlükəsizliyin və əməkdaşlığın təminatı istiqamətində multikulturalizmi fəal şəkildə təşviq etməlidir. Bu işin həyata keçirilməsi müasir dövrdə bir sıra Qərb ölkələri başçıları-nın multikulturalizm siyasətinin səmərəli olmaması ilə bağlı çıxışları fonunda xüsusən aktualıq kəsb edir.

Ölkə vətəndaşları:

Cənab Prezidentimiz bizi düşünür

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin fevralın 28-də problemli kreditlərin həlli ilə bağlı imzaladığı Fərman ölkə əhalisinin böyük rəğbətinə və dərin razılığına səbəb olub. Artıq Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatası (MBNP) Fərmanın icrası ilə əlaqədar hazırlıq işlərini başa çatdırmaq üzrədir.

Ölkəmizin müxtəlif bölgələrinin sakinləri ilə bu barədə apardığımız rəy sorğuları maraqlı olduğu üçün onlardan ikisini qəzetimizin oxucularına təqdim edirik.

Sünbül Məmmədova - Tərtər rayonunun Düyərli kəndinin sakin-i, pensiyaçı müəllim:

-Bir neçə il əvvəl zəruri səbəbə görə 2500 dollar kredit götürəsi oldum. Qazancımla kredit borclarımı çətinliklə ödəyirdim. Ödəyə bilməyəndə başqa borclar da götürürdüm ki, vəziyyətdən birtəhər çıxım. Dolların kursunun qəflətən dəyişməsi isə məni daha ağır vəziyyətə saldı.

Dövlətimizin başçısı cənab İlham Əliyevin Fərmanı ilə sanki üstümə gün doğdu. İnanın ki, sevindiyimdən gözlərim yaşardı. Çünki borclarımın üzərinə gələn faizlər ümumi borc məbləğini 6 min dollara çatdırmışdı. Düzdür, mən onun xeyli hissəsini ödəmişdim. Ancaq evimdəki bəzi əşyaları da satmaq hesabına. İndi başqaları kimi mənim də artıq ödədiyim pullar özümə qaytarılacaq. Borclu qaldığım 1000 manat hesabımdan silindi, 960 manat isə kompensasiya alası oldum. Prezidentimizin bu Fərmanı on minlərlə ailəyə bir rahatlıq və məmnunluq gətirdi. Sağ olsun, ömrüm boyu Prezidentimizə minnətdar olacağam. Sıdğ üləklə deyirəm ki, mənim Prezidentim məni düşünür!

Vahid Quliyev - Bakı şəhər sakini:

-Ailəmizdə iki nəfər, oğullarım Xankişi ilə Emin ailə problemlərini həll etmək üçün banklardan kredit götürmüşdülər. Hər ikisi ailəlidir və hələsinin iki körpə uşağı var. Oğullarım aldıqları əməkhaqqı ilə banka olan borclarını çətinliklə də olsa ödəyiblər. Lakin manatın iki dəfə devalvasiyaya uğraması nəticəsində kredit borclarını ikiqat miqdarda ödəməli oldular. Bu, əlbəttə, ailəmiz üçün izafi ödəmə idi. Ancaq möhtərəm Prezidentimiz İlham Əliyevin bu günlərdə imzaladığı məlum Fərmanı-na uyğun olaraq bir neçə il əvvəl itirdiyimiz pullar indi özümüzə qaytarılacaq. Oğullarımın hər ikisinin adı tərtib olunmuş siyahıya salınıb. Birinə 5500 manat, digərinə isə 191 manat pul qaytarılacaq. Təbii ki, üst-üstə gələndə bu, az məbləğ deyil. Bir neçə gündən sonra alacağımız həmin pullarla böyük ailəmizin bir çox ehtiyaclarını həll edəcəyik.

Cənab İlham Əliyev bütün humanist addımları ilə sübut edir ki, hər bir Azərbaycan vətəndaşının Prezidentidir. Aprel ayının 1-dən ölkəmizdə maaş və pensiyaların, müavinətlərin, sosial yardımların yenidən artırılması və digər humanist addımlar belə deməyə tam əsas verir. Allah Prezidentimizin canını sağ eləsin!

Vəli İlyasov, “iki sahil”

ÖLÜMSÜZLÜK SİMFONİYASI

O, qədimdən qədim musiqi kimidir, uzun, çox uzun yaşamışları anladan! O, xoş bir bəstə kimidir, bugününümüzdən danışan! O, gələcək ruhlu marş kimidir, bizi yaşamamış zamanlara addımladan! O, Heydər Əliyevdir - dünən, bu gün, sabahı özündə Azərbaycan adına sığdırən!

Mən onu həmişə çox sevmişəm. Amma etiraf edirəm ki, fiziki yoxluğundan sonra onu əvvəlkindən daha çox anlayır və sevirəm. İstər xaricdə, istərsə də ölkə daxilində etdiyi çıxışlara təkrar-təkrar qulaq asmaq istəyir və onun Azərbaycan adlı ürəyinə heyran oluram. Belkə də ona olan bu sevgi və heyranlığımı dərinləşdirən bugünkü dünya, onda baş verən siyasi proseslər, hər tərəfdən bizə dikilən həris gözlər və bütün bunların fonunda müstəqilliyimizi qoruya bilmə gücümüzdür.

Taleymizdən keçən və bütövlükdə bir xalq olaraq taleyimizi müəyyənləşdirən çox möhtəşəm bir gün idi 1993-cü ilin 15 iyunu. Müstəqillikdən sonra ömür yolu-muz məhz həmin gündən doğan Günəşin işığından, nurundan keçir. Artıq 30 ilə yaxındır ki, Azərbaycan istiqbalını qazanmışdır. Müstəqilliyin nahamar yollarında addımlayarkən Azərbaycan kimi bir məmləkətin əlindən yalnız müdrik bir siyasət nəhəngi tutmalıydı ki, respublika bütdrəməsin, yıxılmasın. O siyasət nəhəngi isə, heç şübhəsiz, ulu öndər Heydər Əliyev idi.

AZADLIQ, MÜSTƏQİLLİK, İSTİQLAL - şirin kəlmələrdir. Onları qazanmaq nə qədər çətindirsə, qoruyub saxlamaq, yaşayıb etmək ondan da çətindir. Bəli, Heydər Əliyev ömrü bu millətin önündə şam kimi yanaraq yoluna işıq saçdı. Müstəqilliyimizə tuşlanmış sayəs - hesabsız həmlələri çox böyük məharətlə dəf etdi. Azərbaycanın dün-

ya birliyində tamhüquqlu üzv kimi tanınmasına var gücylə çalışdı. Azərbaycanı qoruyub saxlamaq uğrunda çarpışmalarda, onu dünyaya tanımaq uğrunda müdakilərdə başı o qədər qarışdı ki, bir insan olaraq özünü unutdu. Bəzən ən xoş, ən fərhəli anlarını da Azərbaycan idealına qurban verdi. "Bütün qalan ömrümü də xalqıma bağışlayıram" dedi.

Əgər bu gün Azərbaycan dünyanın siyasi və iqtisadi arenasında söz və əməl sahibidirsə, biz ilk növbədə Ona borcluyuq. Əgər bu gün Azərbaycan çox böyük bir sürətlə dünyaya inteqrasiya yollandırsa, biz yenə də ilk növbədə Ona minnətdarıq. Bu minnətdarlıq duyğuları isə sonsuzdur.

1993-cü il 15 iyun. O qayıtdı. Qayıtdı ki, qoyub getdiyi Vətəninə oxundan, məhəvərindən çıxmış çox şeyləri yerinə qaytarsın. O qayıtdı. Qayıtdı ki, yıxılmış Vətəninə ayağa qaldırsın. O qayıtdı və nə yaxşı ki, qayıtdı.

Ümumən müstəqilliyimizin ilk illəri Azərbaycanın siyasət məkanında baş verən müxtəlif yönlü hadisələrlə, qabarma və çəkilmələrlə yaddaşlarda dərin iz buraxdı. Bu illər hər birimizin yaşına bir yaş əlavəsi olmaqla, eyni zamanda, hər birimizin ömründən keçən ağırillərlə dolu oldu. Belə ki, bu dövr ərzində biz illərlə gözlədiyimiz istiqbalımıza qovuşmaqla bərabər, həm də bu istiqqala tuşlanmış zəhərli oxların ağır-acısını da yaşamaqlı olduq. Bir tərəfdən xarici qüvvələrdən gələn zərbələri dəf etmək ağrısı, digər tərəfdən hakimiyyətdəki səbətsiz qüvvələrin qəbul etdikləri yanlış qərarlar böyük bir çətinlik yaratmışdı. Belə qərarlardan biri də dilimizin adı ilə bağlı idi. "Azərbaycan dili" termini hədəfdəydi və buna cəhd edilərək dilimizin adı dəyişdirildi də. Lakin az sonra -

1995-ci ildə yeni Konstitusiyanın qəbulu zamanı xalqın səs ilə yenidən dilimizin adı məhz "Azərbaycan dili" kimi səsəlməyə başladı.

Ulu Öndərin saysız-hesabsız xidmətləri içində Azərbaycan dili ilə bağlı etdiklərinin xüsusi çəkisi var. İstər sovet dövründə, istərsə də müstəqillik illərində Onun Azərbaycan dili ilə bağlı müdakilələrini izləyirkən bu böyük insanın öz dilinin necə böyük bir təəssübkeşi olduğunu şahidi olursan. 1995-ci ildə müstəqil Azərbaycanın yeni Konstitusiyası qəbul edilərkən dövlət dilinin adı ilə bağlı müzakirələr, yəqin ki, hamının yadındadır. O zaman Ulu Öndərin necə böyük bir müdrikliklə dilin xalqın özü olması, onun əsrlərlə saflaşsa-saflaşsa yol gələrək ləhcə deyil, müstəqil bir dil statusu qazanması və dilin adının dövlətin müstəqilliyi kimi qavranılması ilə eyni olduğunu anlatması yaddaşlardadır yəqin ki. Dövlət dilinin başqa formalarda ifadəsi onu ləhcə səviyyəsinə endirmiş olurdu ki, buna da qətiyyətlə yol vermək olmazdı (məsələn, rus slavyancası, Belarus slavyancası, Ukrayna slavyancası demək gülməli olduğu qədər Azərbaycan türkcəsi, Türkiyə türkcəsi, türkmən türkcəsi demək də bir o qədər gülməli səsəndir. Azərbaycan türk dili, Azəri türkcəsi də həmçinin). Ulu Öndər şərəf məsələsi olan dilimizin mükəmməl, müstəqil bir dil olduğunu önə çəkməklə əslində Azərbaycan insanının qürurunu, müstəqil kimliyini anlatmış olurdu. Digər tərəfdən, bu, bir siyasi mənə da daşıyırdı. Azərbaycanda yaşayan azsaylı xalqların Azərbaycan adına birləşməsi və var olması məsələsinin nə qədər həssas bir məsələ olduğunu O, müdrik bir siyasət adamı olaraq çox gözəl anlıyırdı.

Beləliklə, 1995-ci ildə dövlət dilinin məhz Azərbaycan dili kimi Konstitusiyamızda təsbit olunması

Şaiqə İskəndərova, BMU-nun dosenti

çox düzgün bir qərar olaraq bilavasitə Onun xidməti oldu. Bununla O, siyasi düşüncə dərinliyini, siyasi düşüncə mədəniyyətini, bir dövlət başçısı kimi xalqın heysiyyətinin onun üçün hər şeydən ucada olduğunu bir daha əməli ilə sübut etdi. Və beləcə xalqın dil ömrü qədər bitməyən bir yaddaş - daş yaddaşına öz adını həkk etmiş oldu.

Bildiyimiz kimi, hər hansı bir xalqın qədimliyini sübut edən çoxlu faktorlar var: yeraltı və yerüstü maddi sübutlar, müxtəlif yazılı məxəz və qaynaqlar və s. Lakin bütün bunların içində dil ən vacib faktordur. Ulu Öndər xalqımızın qədimliyini məhz dilimizin ifadə zənginliyi ilə əlaqələndirərək "Dövlət dilinin tətbiqi işinin təkmilləşdirilməsi haqqında" imzaladığı Fərmanda belə qeyd edir: "Dil öz daxili qanunları əsasında inkişaf edirsə də, onun tədqiq və tətbiq edilməsi üçün yaradılmış geniş imkanlar bu inkişafın daha sürətli və dolğun olmasına təkan verir. Azərbaycan dili bu gün dərin fikirləri ən incə çalarlarınadək olduqca aydın bir şə-

kildə ifadə etmək qüdrətinə malik dillərdəndir. Düşüncələrdəki dərinliyi, hisslərdəki incəlikləri bütünlüklə ifadə edə bilmək kamilliyinə yetişməsi üçün hər hansı bir xalqa bir neçə minillik tarix yaşaması lazım gəlir. Azərbaycan dilinin bugünkü inkişaf səviyyəsi onu göstərir ki, Azərbaycan xalqı dünyanın ən qədim xalqlarındandır". Azərbaycan dilinə verilmiş bundan gözəl dəyər yoxdur. Onu da qeyd edək ki, istər Ulu Öndərin, istərsə də ondan sonra cənab Prezident İlham Əliyevin ana dilimizin qorunması və inkişafı ilə bağlı verdiyi çoxlu sayda qərar, Sərəncam və fərmanlar Azərbaycan dilinin bundan sonra da əsrlərə yol yoldaşı olacağından xəbər verir.

Ulu Öndər təkə dilimizin inkişafına deyil, bütün sahələrə çox böyük ürək qoyaraq gəcə - gündüz demədən sağlamlığından keçdi. Çox az zamanda Azərbaycanı inkişaf yoluna çıxardı. Dörd bir tərəfə bu xalqın heç vaxt yıxılmayacağını, ayaqda olduğunu anladı. Bu kiçik ölkə məhz Onun mübarizliyi və dəyanəti sayəsində digər yaxın - uzaq, irili - xırdalı ölkələrin qan damarına çevrilməklə onların gücünə güc qatdı. Və nə etdisə, Azərbaycan adına etdi. Qayıdışının əvvəlində dediyi sözə sadıq qaldı, bütün qalan ömrünü xalqına bağışladı.

Xatırlananlar çox olur. Bir illərin yaddaşına yazılanlar var, bir də əsrlərin, daha doğrusu, tarixin daş yaddaşına həkk olunanlar var. Bu xalqın əbədi yaddaş saxlancında bir ad yaşayacaq zaman-zaman: Heydər Əliyev! Bu əbədi həkkolmanı O, sadə xalqın yanında olmasıyla, öz xalqına verdiyi böyük dəyər və sevgisiylə qazanmışdı. Xalqın yaddaşı isə zaman tanımır. Bu yaddaş onu zamanlardan-zamanlara daşıyacaq. O sadəlik və o böyüklük, o əsərlər və o əzəmət, o möhkəmlik və o kövrəklik hər zaman xatirələri dilləndirəcək. O, Azərbaycana etdiyi misilsiz xidmətləri ilə adını bu xalqın daş yaddaşına yazmış oldu. Ölümsüzlük də elə budur. Bu ölümsüzlük isə çoxdan bir möhtəşəm simfoniya döndü və Azərbaycan xalqı var olduqca onun düşüncəsində səsəndikcə səsənlənəcək.

“Təmiz hava” aylığı: Məqsəd ekologiyanı qorumaqdır

Xəbər verildiyi kimi, martın 28-dən Daxili İşlər Nazirliyinin Baş Dövlət Yol Polisi İdarəsi Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi ilə birgə ölkə ərazisində “Təmiz hava” aylığına start verib. Qeyd edək ki, aksiyaya aprelin 28-dək davam edəcək.

“Təmiz hava” aylığı aksiyasının məqsədi atmosfer havasının çirklənməsinə nəzarət etmək və ətraf mühitin avtomobillərin ixrac qazlarının tərkibində olan zərərli maddələrlə çirkləndirilməsinin qarşısının alınmasıdır.

Nəqliyyat məsələləri üzrə ekspert Azər Allahverənov sözügedən mövzu ilə bağlı “iki sahil”ə açıqlamasında bildirdi ki, bu tədbir ətraf mühitin təmizliyinin, təhlükəsizliyinin qorunmasına və ekoloji nəzarətin gücləndirilməsinə bilavasitə xidmət edir: “Bu layihənin keçirilməsi labüddür. Bakı şəhərində tətbiq olunması isə xüsusilə vacibdir. Paytaxt küçələrində kifayət qədər avtomobil var. Günün pik saatlarında bu statistikani daha yaxşı görmək mümkündür. Avtomobilin sayının çox olması havaya buraxılan zərərli maddələrin miqdarının artmasına səbəb olur. Yoxlanma, nəzarət olması nə qədər avtomobil ətraf mühitin, insanların zəhərlənməsində başlıca rol oynayıb olar. Bu aksiya təkə avtomobil üçün yox, ətraf mühitin təmizliyi, insanların sağlamlığı, avtomobil mühərrikinin, yanacaq sisteminin iş-

lək vəziyyətdə olması üçün vacibdir. Ona görə də, “Təmiz hava” aylığını bu aspektlərdən baxdıqda vacib hesab edirəm. Sürücülər cəriməni deyil, sadaladığım nüansları nəzərə almalıdırlar. Bu, məcburi yox, icbari bir layihə olmalıdır. Aksiyani gözleməyə ehtiyac yoxdur. Mütəmadi olaraq, qısa zaman fasiləsi ilə avtomobilləri ustaya göstərməlidirlər. Texniki baxış vaxtını unutmamalıdırlar.”

Həmsöhbətimiz texniki baxışa ümid edib avtomobilini bir il nəzarətsiz qoyan sürücülərə də çağırış etdi: “Bəzən texniki baxışdan yeni çıxmış avtomobil sahibləri düşünlür ki, onların avtomobilinin təmirə, yoxlanışa heç bir ehtiyacı yoxdur. Əslində, bu, tamamilə yanlış yanaşmadır. Çünki bu, avtomobildir. Hətta texniki baxışdan minimum 10 gün sonra belə yanacaq sisteminə, mühərrikinə problemlər yarana bilər.”

Azər Allahverənov qeyd etdi ki, bu aksiyaya neçə ildir ki, keçirilir. Statistika nəzər saldıqda, bu aksiyaya çərçivəsində cərimələnmə sürücülərin ümumi sayında əhəmiyyətli dərəcədə azalma müşahidə olunur: “Bəzən sürücülər avtomobillərinin ətraf mühitə vuracağı ziyanı azaltmaq üçün hansı tədbirlər görməli olduqlarını bilmirlər. Kifayət qədər məlumatlı olmadıqlarını deyirlər. “Təmiz hava” aylığı ilə bağlı təbliğat-təşviqat kampaniyası aparılmalıdır.

“Təmiz hava” aylığı çərçivəsində avtomobil-

billərə baxış keçirilir, zərərli maddələr üçün nəqliyyat vasitələrinin növlərinə uyğun müəyyənləşdirilmiş normalar yoxlanılır. Həmin həddi aşan avtomobil sahibləri 50 manat miqdarında cərimələnirlər. Bu norma minik avtomobilləri üçün 3,5 faiz, yük avtomobilləri üçün isə 2 faizdir. Bu göstəriciləri aşan avtomobillərin istismarı, ümumiyyətlə, qadağandır.”

Nəqliyyat məsələləri üzrə ekspert Elməddin Muradlı isə bildirdi ki, nəqliyyat vasitələrinin sahibləri, sürücüləri istifadələrində olan avtomobilləri yanacaq sistemini tənzimlədikdən, saz vəziyyətə gətirdikdən və ixrac qazlarının tərkibini normalara uyğunlaşdıqdan sonra istismar etməlidirlər: “Ətraf mühitə atılan tullantılarda müəyyən edilmiş normadan artıq çirkləndirici maddələr olan avtomobillərin idarə olunmasına və onların istismara buraxılmasına yol verən fiziki və hüquqi şəxslər qanunvericiliklə müəyyənləşdirilən qaydada məsuliyyət daşıyırlar. Bu aksiyanın kökündə qorunma, qabaqlama, mühafizə, diqqət dayanır. Avtomobilin varsa, sükan arxasında əyləşirsənsə, təkə özünü deyil, hər kəsi, hər şeyi düşünməlisən. Bu məsələdə məsuliyyətsizlik etmək olmaz.

Açıq demək lazımdır ki, “Təmiz hava” aylığı keçirilməyə bəzi sürücülərin yadına idarə etdikləri avtomobilin mühərriklərini, yanacaq sistemlərini mütəmadi olaraq yoxlatdırmaq kimi vacib profilaktiki tədbirlər düşməz. Reydlər zamanı məlumatı olmayan sürücülər

rə xəbərdarlıq olunur. Şərtlər və normalar haqqında müvafiq informasiyalar verilir. Fikrimcə, cərimə olunmaqdan daha yaxşı olardı. Avtomobil vaxtında usta yoxlanışından keçərsə, bununla həm baş verə biləcək bir çox mənfi halların qarşısı alınır, həm də nəqliyyat vasitəsinin istismar ömrü uzanmış olar.”

Ekspert onu da əlavə etdi ki, avtomobilin xaric etdiyi zərərli qazların miqdarında artım olmasının səbəblərindən biri də benzinin keyfiyyəti ilə əlaqədardır. Benzinin keyfiyyətli olması vacibdir. Yanacaq dolduran zaman bunun keyfiyyətli olmasına xüsusi diqqət edin. Bəzi hallarda benzinin keyfiyyətinin aşağı olmasının nəticəsidir ki, zərərli qazların miqdarında artım olur. Nəticədə tüstülənmə miqdarı artır, kəskin iylər gəlməyə başlayır. Bunun qarşısını almaq üçün yanacaq dolduran zaman daha keyfiyyətli yanacaq doldurma məntəqəsini seçin. Mütəmadi olaraq, eyni məntəqədən istifadə edin. Tez-tez məntəqəni dəyişməyin, benzin dolduran zaman çox aşağı sürətlə doldurulmasına nəzarət edin. Avtomobilin mühərriki dizellə işləmirsə, ona dizel yükləməyin. Bu, mühərrikin aktivliyi və normal fəaliyyəti ilə yanaşı, daha az yanacaq sərfinə də təsir göstərir.”

Yaqut Ağasahqızı, “iki sahil”

Erməni təcavüzkarlığını inkişaf etdirən amillər: cinayət və cəzasızlıq

⇒ Əvvəli 12-ci səhifədə

Artaşes Qabrielyanın hansı məqsədlə, Avropa ölkələri ilə gediş-gəlişin çətin olduğu bir vaxtda SSRİ-yə (Sumqayıt - S.Ş) necə gəlməsi barədə suallar indiyədək cavabsız qalır. Avropa mətbuatı münaqişə zamanı guya minlərlə erməninin qətlə yetirilməsindən bəhs etsə də, hadisə ilə bağlı araşdırma aparan istintaq qrupunun rəsmi məlumatında ölənlərin sayı 32 nəfər göstərilirdi ki, onların da təxminən yarısı azərbaycanlılar olmuşdur. Digər bir fakt isə Sumqayıt hadisələrində iştirak edən, amansız qətlər törətməkdə təqsirli bilinən, eyni zamanda zərərçəkən milliliyyət-cə erməni olanların istintaqa verdikləri ifadələrdir. Məhkəmədə zərərçəkmiş erməni xanım L.Məjlumyan Sumqayıtda erməniləri qətlə yetirən Eduard Qriqoryan tərəfindən zorlandığını bildirmişdir. Eduard Qriqoryanın iğtişaş zamanı adamlara pulsuz narkotik maddə paylaşmasına dair istintaq sübutları vardır. Sumqayıt hadisələri mahiyyət etibarilə özündə iki təhlükəli məqsədi birləşdirmişdir. Birincisi, Azərbaycan və Ermənistan arasında münaqişəni qızışdırmaq, ikincisi saxta "Böyük Ermənistan" iddiası üçün üzlük haqqı verməyən erməniləri cəzalandırmaq.

SSRİ-nin hüquq-mühafizə, həmçinin dövlət təhlükəsizlik orqanlarının gözü qarşısında törədilən Sumqayıt hadisələri əsasında Azərbaycan tərəfi tam şəkildə informasiya blokadasına alındı. Moskva tabeliyində olan KİV-lər saxta "məzmul erməni" obrazı yaratmağa başladılar. Qızışdırılmış münaqişəni bəhanə götürən Ermənistan SSR rəhbərliyi bu ölkədəki türk-müsəlman əhalini zor gücünə öz ata-babalarına yurtdan və qədim torpaqlarından amansızcasına qovulmasını təşkil etdi.

1991-ci il sentyabrın 3-də Heydər Əliyevin Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Sədri seçilməsi beynəlxalq ictimaiyyətin, xüsusilə nəhəng siyasətçilərin nəzərdiqəttini Naxçıvana yönəltdi. Ulu Öndərimizin siyasi fəaliyyətinin çoxşaxəliliyi və dəqiq hədəfləri Naxçıvanın gələcək işıqlı həyatını təmin etdi, işğal təhlükəsi arxada qaldı. Heydər Əliyev 1992-ci il yanvarın 19-da qardaş Türkiyənin, aprelin 1-də ATƏM-in (hazırda ATƏT), mayın 27-də Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Naxçıvana göndərdiyi xüsusi nümayəndə heyətlərini, iyunun 17-də ABŞ-in Azərbaycandakı müvəqqəti işlər vəkili R.Maylsı, iyulun 23-də Rusiya Prezidentinin xüsusi tapşırıqları üzrə səfiri, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin dinc yolla aradan qaldırılması üzrə rusiyalı vasitəçi nümayəndəliyinin rəhbəri Vladimir Kazimirovu, 1993-cü il martın 5-də Böyük Britaniyanın Azərbaycandakı daimi nümayəndəsi Harold Fomstoku və Fransanın Azərbaycandakı səfiri Jan Perreni qəbul etdi.

Bu görüşlərin hər birində Naxçıvanın təcavüzkar Ermənistan tərəfindən tam blokadaya alınması, işğalçı dövlətin hərbi hücumlarının yaratdığı təhlükələr Heydər Əliyev tərəfindən qabardılır və beynəlxalq KİV vasitəsilə dünya birliyinin diqqətinə çatdırılırdı. Ulu öndər Heydər Əliyev Naxçıvana rəhbərlik etdiyi dövrdə özünün uzaqgörən siyasəti ilə muxtar respublikanın başı üstünü almış işğal təhlükəsini əzmlə aradan qaldırır, əhalinin minimum tələbatını təmin etmək üçün

qonşu ölkələrin və beynəlxalq təşkilatların yardımlarını bölgəyə cəlb edirdi. Ulu Öndərin keçirdiyi görüşlər və imzalanmış sənədlər muxtar respublikada ictimai-siyasi vəziyyətin sabitləşməsinə və mürəkkəb sosial-iqtisadi məsələlərin həllinə şərait yaratdı. Naxçıvanı Bakı ilə birləşdirən yeganə nəqliyyat yolu - Naxçıvan hava limanı yenidən quruldu. Türkiyədən, İrandan Naxçıvana ərzaq yardımları gəldi, Heydər Əliyev Türkiyədə və İranda rəsmi səfərlərdə oldu. Dövlət və hökumət başçıları ilə görüşdü, əməkdaşlıq protokolları imzalandı. Türkiyədən və İrandan Naxçıvana elektrik enerjisi verildi. Naxçıvanda Türkiyənin və İranın baş konsulluqları açıldı. Azərbaycanla Türkiyə arasında yeganə birbaşa əlaqə olan "Ümid" körpüsünün istifadəyə verilməsi Naxçıvanda həyat tərzini sıçrayışla dəyişdi, muxtar respublikanın müdafiə qüdrətinin artmasına əhəmiyyətli təsir göstərdi. Heydər Əliyev Naxçıvanı qorumaq üçün "Qars" müqaviləsinin əsaslarından məharətlə bəhrələndi. XX əsrin əvvəllərində qazi Mustafa Kamal Atatürk, Kazım Qarabəkir Paşa, Behbud bəy Şahtaxtinski və digərlərinin Naxçıvanı xilas etmək kimi şərəfli missiyalarını ötən əsrin sonunda ulu öndər Heydər Əliyev təkbaşına həyata keçirib. Naxçıvanın xilasında Türkiyə dövləti, hökuməti və xalqı yaxından iştirak edib. Əgər Heydər Əliyev 1993-cü ildə doğma xalqının imdadına çatmasaydı, Azərbaycan bir dövlət kimi yox ola bilər və bu arzuolunmaz hal Türkiyəyə də problemlər gətirərdi. 1991-ci il dekabrın 19-da isə ermənilər bütün vasitələrdən, o cümlədən irimiqyaslı silahlı basqınlardan istifadə edərək Azərbaycanla Ermənistan arasındakı dəmir yolunda hərəkəti dayandırdılar. Bununla da, Naxçıvan Muxtar Respublikasını tam blokadaya saldılar. Prezident İlham Əliyevin dediyi kimi: "...O vaxt naxçıvanlılar Heydər Əliyevin rəhbərliyi altında böyük qəhrəmanlıq və şücaət göstərmişdilər. Ermənistan tərəfindən edilən bütün hücumlara çox layiqli cavab verilmişdi və düşmən yerinə oturulmuşdu. O anlarda, o aylarda, o illərdə Naxçıvanın taleyi həll olunurdu və bir daha o tarixə nəzər salaraq görürük ki, əgər Heydər Əliyev o vaxt Naxçıvanda olmasaydı, yəqin ki, Naxçıvanın taleyi çox acınacaqlı ola bilərdi".

Ulu öndər Heydər Əliyev Naxçıvanda siyasi hakimiyyətə gələndən xeyli əvvəl, ermənilərin Dağlıq

Qarabağa olan əsassız iddiasının yaratdığı təhlükə barədə Azərbaycan parlamentinə bəyanat vermiş, sonrakı dövrlərdə dəfələrlə KİV-ə müsahibəsində milli müdafiə konsepsiyasına ehtiyac olduğunu əsaslandırmışdı. Bu konsepsiyaya həm hərbi müdafiə, həm informasiya blokadasını yarmaq, həm də ideoloji mübarizənin istiqamətlərinin yaranması daxil idi.

Azərbaycan xalqının 1993-cü ildə təkidli tələbi ilə ümummilli lider Heydər Əliyevin siyasi hakimiyyətə qayıdışı ermənilərin Azərbaycanı müstəqil dövlət kimi məhv etmək planlarını pozdu. Ulu öndər Heydər Əliyevin təşəbbüsü və iştirakı ilə Azərbaycan parlamenti 1990-cı il 20 Yanvar faciəsinə, ondan ardınca isə 1992-ci il fevralın 25-dən 26-na keçən gecə Xocalıda törədilən soyqırımına hüquqi-siyasi qiymət verəndən sonra Azərbaycanda əsassız erməni iddialarına qarşı müəyyən bir mübarizə istiqaməti yaradılmışdı. Lakin bu qərarlar erməni təcavüzkarlığına qarşı mübarizədə bütövlüyü təmin etmirdi. Çünki erməni millətçi dairələrinin əsası XX əsrin ilk illərindən başlayaraq və yarandığı gündən Azərbaycan və Türkiyəyə (Osmanlı dövləti də daxil olmaqla), müsəlman-türk əhaliyə qədr içirdib ələrlə silah vermişlər. Belə bir vəziyyətdə assurlilər çox vaxt nə etdiklərini, niyə müsəlmanları qırdıqlarını dərk etmək, düşünmək iqtidarında olmumuşlar.

1918-ci ilin martında erməni silahlıları indiki İranın Xoy şəhərinə hücum edirlər. Yerli qüvvələr şəhəri təhlükədən qurtarmaq üçün əhalini şəhər qalasına çəkib darvaları bağlayırlar. Bu vaxt Osmanlı ordusunun zabiti paltarında olan üç nəfər gələrək şəhər rəhbərliyi ilə danışmaq istədiklərini bildirirlər. Onları içəri buraxırlar. Gələnlər bildirirlər ki, şəhər kənarında xoylulara köməyə gələn Osmanlı ordusunun qoşunları var. Söhbət əsnasında şəhər ağsaqqalları çağırılmamış qonaqlardan şübhələnirlər. Xəlil adlı cəsur bir şəxs şəhər qapılarının açılmasına qarşı çıxır. O, kəndirlə divardan sallanaraq qaladan o tərəfə düşür və erməni silahlı dəstələrinin hücumu hazır dayandıqlarını öyrənir. Məlum olur ki, rus silahlıları ilə yaraqlanmış erməni quldurların həтта pulemyotları da vardır. Onlar Osmanlı hərbiçilərinin paltarını geyinməklə əhalidə Osmanlı ordusuna qarşı inamsızlıq yaratmaq və bu hiylə ilə əhalini qırmaq istəyirdilər. Xəlilin bu barədə

100 illiyi haqqında"18 yanvar 2018-ci il tarixli Sərəncam imzalanmış və bu sənəd əsasında ötən il tarixi əhəmiyyətli işlər görülmüşdür. "Azərbaycanlıların soyqırımı haqqında" Fərmanın günümüzə qədər ortaya çıxardığı işlərə müraciət etməzdən əvvəl saxta "böyük Ermənistan" iddiasının ən təhlükəli cəhəti "məqsədə çatmaq üçün hər şey etmək olar" prinsipini erməni toplumunda formalaşdırmasıdır ki, bu hal toplumun genealogiyasındakı mənfi cəhətləri daha da ağırlaşdırır. Nəticədə hiyləgərlik, yalan, şayiə yaymaq, casusluq, saxtakarlıq, qətl və qəret kimi xüsusiyətlər cinayətkar ermənidi adı bir fəaliyyətə yoluna çevrilir. Bunları təsdiq edəcək bir neçə fakt sadalayaq:

XX əsrin əvvəllərində əsasən indiki İranın Şərqi və Qərbi Azərbaycan vilayətlərində mövcud olan "Cilovluq" silahlı hərəkatının əsas məqsədi Araz çayı ətrafındakı türk-müsəlman əhalini qırmaq və qovmaq, bu yerlərdə erməni və assurləri məskunlaşdırmaq olmuşdur. Bəzi tarixi mənbələrdə yazılır ki, ermənilər törətdikləri soyqırımın tarixi və hüquqi məsuliyyətindən yaxa qurtarmaq üçün İranda assurləri də özlərinə qoşmuşdular. Tarixçilər yazır ki, ermənilər assurləri sərxoş vəziyyətə qədər içirdib ələrlə silah vermişlər. Belə bir vəziyyətdə assurlilər çox vaxt nə etdiklərini, niyə müsəlmanları qırdıqlarını dərk etmək, düşünmək iqtidarında olmumuşlar.

1918-ci ilin martında erməni silahlıları indiki İranın Xoy şəhərinə hücum edirlər. Yerli qüvvələr şəhəri təhlükədən qurtarmaq üçün əhalini şəhər qalasına çəkib darvaları bağlayırlar. Bu vaxt Osmanlı ordusunun zabiti paltarında olan üç nəfər gələrək şəhər rəhbərliyi ilə danışmaq istədiklərini bildirirlər. Onları içəri buraxırlar. Gələnlər bildirirlər ki, şəhər kənarında xoylulara köməyə gələn Osmanlı ordusunun qoşunları var. Söhbət əsnasında şəhər ağsaqqalları çağırılmamış qonaqlardan şübhələnirlər. Xəlil adlı cəsur bir şəxs şəhər qapılarının açılmasına qarşı çıxır. O, kəndirlə divardan sallanaraq qaladan o tərəfə düşür və erməni silahlı dəstələrinin hücumu hazır dayandıqlarını öyrənir. Məlum olur ki, rus silahlıları ilə yaraqlanmış erməni quldurların həтта pulemyotları da vardır. Onlar Osmanlı hərbiçilərinin paltarını geyinməklə əhalidə Osmanlı ordusuna qarşı inamsızlıq yaratmaq və bu hiylə ilə əhalini qırmaq istəyirdilər. Xəlilin bu barədə

xəbəri vaxtında çatdırı bilməsi nəticəsində yaranmış təhlükənin qarşısı alınır.

1905-1907-ci illərdə Şamaxıda kütləvi qırğınlar törədən ermənilər şayiə yayırdılar ki, guya daşnaklar sünnü müsəlmanlara toxunurlar. 1918-ci ildə Bakıda soyqırımına məruz qalan müsəlman əhalinin köməyinə gələn Dağıstan könüllülərini geri qaytarmaq məqsədi ilə ermənilər şayiə yaymışdılar ki, guya Bakı rəsmi olaraq ingilis qoşunlarına təhvil verilib. Belə şəraitdə Bakıya köməyin əhəmiyyətsiz olduğunu düşündən dağıstanlılar Xırdalandan geri qayıtmışlar. Ermənilər sovet hakimiyyətinin süqutu illərində Azərbaycana qarşı başladığıları növbəti ərazi iddialarının gerçəkləşdirilməsində də şayiə yaymaq metodundan geniş istifadə etmişlər.

Xocalı soyqırımı törədilən günün səhəri, yəni fevralın 26-da hava işıqlaşanda meşədə köməksiz qalan azərbaycanlılar qarşıda bir dəstə silahlı görürlər. Silahlılar Azərbaycan türkcəsində onları çağırmış və azərbaycanlı olduqlarını deyərək aldatmışlar. Beləliklə, silahsız daha bir dəstə Xocalı sakini erməni quldurlarının hiyləsinə inanaraq əsir düşmüşdür.

2009-cu ildə İranın Qərbi Azərbaycan vilayətində ABŞ vətəndaşı Sara Şroud həbs edilib. Milliyyəti erməni olan Sara Şroudun xüsusi təlim görmüş təcürbəli casus olduğu təsdiq olunub. O, topladığı casus materiallarının bir qismini həbs olunana qədər lazım olan ünvana çatdırı bilib. Casus qadın İran ərazisinə Ermənistan vasitəsilə qaçaq yolla daxil olub. S.Şroud 2010-cu ildə 500 min ABŞ dolları müqabilində azadlığa buraxılır. 2011-ci ildə daha bir amerikalı erməni casus qadın İran ərazisinə saxlanılır. İran xüsusi xidmət orqanlarının əməkdaşları casus H.Taleyanın yuxarı diş protezində videoçəkiliş aparmaq və səs yazma imkanına malik olan unikal cihaz aşkar edirlər.

2012-ci ilin yanvarında Yerevanda ASALA-nın yaranmasının 37-ci ildönümünü təntənəli qeyd olunub. Mərasimdə terrorçu təşkilatın xarici dövlətdə yaşayan üzvlərinin bir neçəsi iştirak edib. Onlardan beş nəfəri müxtəlif illərdə ayrı-ayrı ölkələrdə qanlı terror törətmiş və aldıqları cəza müddətlərindən əvvəl azadlığa buraxılmış şəxslər olublar.

2016-cı ilin fevralında əksəriyyəti Ermənistan vətəndaşı olan ermənilərdən ibarət quldur dəstə İstanbulda yaşayan erməni ailəsinin 85 yaşlı üzvü Yakup Dəmirçini amansızlıqla qətlə yetirib, onun həyat yoldaşı 79 yaşlı Ayda Dəmirçini ağır yaralayblar.

A.Dəmirçi jurnalistlərə açıqlamasında məlumat verib ki, onların Şişli rayonunda yerləşən evinə girən quldur dəstənin üzvləri ərle arvadın əl-qulunu donuz ipi ilə bağlayıblar. Ağır işgəncələrdən sonra Y.Dəmirçi quldurlar tərəfindən məhz donuz ipi ilə boğularaq öldürülüb. Quldurlar evdən təxminən 33 min ABŞ dolları məbləğində türk lirası və külli miqdarda qızıl-zinət əşyaları götürüblər. Zərərçəkənlərin nə üçün köpek ipi və yaxud quzu ipi ilə yox, məhz donuz ipi ilə bağlanması çoxlu sualları yaradır. Bu fakta daha bir əlavə: Ermənistan vətəndaşı Stella və oğlu Varlam evində təmizlik işləri gördükləri Vedat Yöngəlül qəret məqsədi ilə İstanbuldakı mənzilində öldürüblər (18 fevral 2019). Türkiyə polisi qatıl ana və oğlunu İnterpol vasitəsilə axtarısa verib. Bildirilir ki, qatıl ana-bala cinayəti törədənədən sonra İstanbuldan Qarsa uçub, oradan Gürcüstana keçərək Ermənistana gediblər.

⇒ Davamı 16-cı səhifədə

Qeyri-neft sektoru üzrə ixrac 16,5 faiz artıb

Ölkə başçısının dərin elmi əsaslara söykənən neft-qaz siyasətinin müasir çağırışlara və təşəbbüslərə uyğun olaraq uğurla davam etdirilməsi, neft amilindən çox məharətlə və böyük səmərə ilə istifadə edilməsi, neftdən əldə edilən gəlirlərin qeyri-neft sektorunun inkişafına yönəldilməsi bütövlükdə ölkəmizin sosial-iqtisadi tərəqqisinə böyük töhfələr verir. Eyni zamanda, bu istiqamətdə həyata keçirilən tədbirlər yoxsalluğun səviyyəsinin azaldılmasına, iqtisadiyyatın özünü inkişaf qabiliyyətinə malik olmasına və ölkənin rəqabət qabiliyyətinin də artmasına səbəb olub.

“Made in Azərbaycan” brendinin təşviqi məqsədi ilə təşkil olunmuş dəstək mexanizmlərinin uğurla tətbiq olunması, çevik iqtisadi idarəetmənin təşkili, biznes mühitinin yaxşılaşdırılması, investisiyaların təşviqi, qeyri-neft məhsullarının ixracının stimullaşdırılması sahəsində böyük layihələrin həyata keçirilməsi və s. artıq öz bəhrəsini verməkdədir.

Son illərdə ölkəmizdə sənaye parklarının və zavodların, aqroparkların yaradılması qeyri-neft sektorunun inkişafına güclü təkan verib. Bu məqsədlə ölkədə sahibkarlığın, biznes fəaliyyətinin inkişafı və stimullaşdırılması ilə əlaqədar investisiyaların təşviqinin əhəmiyyətini xüsusi ola-

raq göstərmək lazımdır.

Bu gün iqtisadiyyatımızda qeyri-neft sektotunun çəkisi gündən-günə artır. Burada mühüm element kimi sənayenin, kənd təsərrüfatının, turizmin, İKT və digər sahələrin kompleks və sürətli inkişafını, ölkə iqtisadiyyatının müxtəlif sektorlarının potensialından səmərəli istifadə olunmasını, yüksək standartlara cavab verən milli məhsulların və malların istehsal şəbəkəsinin genişləndirilməsini, ixrac yönümlü malların çeşidinin artırılmasını və qeyri-neft ixracının coğrafiyasının şaxələndirilməsini və həcmnin yüksəldilməsini, yeni xarici əmtəə bazarlarına çıxışın təmin olunmasını göstərmək olar.

2018-ci ildə bütün sahələrdə islahatların dərinləşməsi işində çox ciddi addımların atılması sayəsində qeyri-neft ixracında ciddi nailiyyətlər əldə olunub. Belə ki, 2019-cu ilin yanvar-fevral ayları ərzində ölkəmizin ixracı 3,2 milyard ABŞ dolları təşkil edib. Bu müddətdə qeyri-neft sektoru üzrə ixrac isə 282 milyon ABŞ dolları olub. 2018-ci ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 2019-cu ilin yanvar-fevral ayları ərzində qeyri-neft sektoru üzrə ixrac 40 milyon ABŞ dolları və ya 16,5 faiz artıb. Cari ilin ilk iki ayı ərzində Rusiyaya 82 milyon, Türkiyəyə 63,6 milyon, Gürcüstana 37 milyon, İsveçrəyə 20,6 milyon və İrana 8,5 milyon ABŞ dolları dəyərində qeyri-neft sektoruna aid mal ixrac olunub. 2018-ci ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 2019-cu ilin yanvar-fevral ayları ərzində Rusiyaya qeyri-neft ixracı 21%, Gürcüstana 13% və İrana 2,1 dəfə artıb. Cari ilin yanvar-fevral ayları ərzində ixrac edilən qeyri-neft sektoruna aid malların siyahısında elektrik enerjisi (30,5 milyon ABŞ dolları) birinci olub. Bu siyahıda mahlıc (25,9 milyon ABŞ dolları) ikinci,

qabığı təmizlənmiş meşə fıındığı isə (24,7 milyon ABŞ dolları) üçüncü yerdə qərarlaşıb.

Həmçinin 2018-ci ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə cari ilin yanvar-fevral aylarında pambıq lifinin ixracı 2,6 dəfə, alkoqollu və alkoqolsuz içkilərin ixracı 2,5

dəfə, kimya sənayesi məhsullarının ixracı 90 faiz, elektrik enerjisinin ixracı 50 faiz, meyvə-tərəvəzin ixracı 30 faiz, plastmassa və onlardan hazırlanan məmulatların ixracı 26 faiz artıb.

Zahid Rza, “iki sahil”

Erməni təcavüzkarlığını inkişaf etdirən amillər: cinayət və cəzasızlıq

⇒ **Əvvəli 15-ci səhifədə**

Faktlar sübut edir ki, erməni cinayətkarlar davamlı olaraq “Böyük Ermənistan” ideyasına maddi yardım etməyən erməniləri bu kimi üsullarla cəzalandırıblar. Yəni, erməni terrorizmi ermənilərin öz nümayəndələrindən də yan keçməməkdədir. Məhz erməni terrorçu təşkilatlarına maliyyə yardımı göstərməkdən imtina etdiklərinə və erməni millətçilərinin separatçı və silahlı cinayətlərinə zidd mövqedə olduqlarına görə, 1903-cü ildə bankir Camqarov Moskvada, 1907-ci ildə gəbə ticarətçisi Tavşancıyan Nyu-Yorkda, 1908-ci ildə inqilabçı-yazıçı Arpiar Arpiaryan Kairdə, 1914-cü ildə Amayak Aramyan, 1915-ci ildə Mkrtrç Arutyunyan və Vaqə İxsan (Esayan) Türkiyədə terrorçu ermənilər tərəfindən amansızlıqla qətlə yetirilmişlər. 1999-cu il oktyabrın 27-də Ermənistan parlamentində törədilmiş terror aktı da daxil olmaqla, bu siyahı davam etdirmək mümkündür. Müasir dövrdə dünya şöhrətli müğənni və diplomat Şarl Aznavur, tədqiqatçı Kristofer Qann, siyasətçi Paruyr Hayrikyan, Moldovanın parlament vekili (ombudsman) Aureliya Qriqoriu və digər şəxslər dəfələrlə erməni terrorizminin təhdidləri ilə üz-üzə qalıblar. Bir sıra tədqiqatçılar əsaslandırırlar ki, erməni əsilli jurnalist Hrant Dinkin qətlinin sifarişçisi məhz “böyük Ermənistan” ideologiyasıdır.

- 2011-ci ilin aprel ayında ASALA Türkiyəyə meydan oxuyan bir elanla yenidən üzə çıxmışdır. Elanın sonunda bir ifadə isə erməni millətçilərinin iç üzünü tamamilə açır: “Hakop Hakopyan yaşayır, biz hamımız Hakopyanıq”. Adına istinad olunan erməni terrorçusu

Hakopyan ABŞ-da Qurgen Yanıqyan tərəfindən iki türk səfiri öldürüldükdən sonra bir sıra erməni ziyalılarının dəstəyi ilə ASALA-nı yaradıb və bu terrorçu qruplaşmanın xaç atası hesab olunur. 1951-ci ildə Mosulda (İraq) anadan olub, 1988-ci il aprel 28-də Afinada öldürülüb. Bu o terrorçu Hakopyan Hakopdur ki, - uzun illər həm də Miqranyan Miqrən və Takoşyan Arutyun adları ilə yaşamışdır. Nəhayət, 1988-ci il aprel 28-də Afinada, aeroporta getmək üçün taksi gözləyərkən öz silahdaşları tərəfindən qətlə yetirilmiş Hakopyanın üzərindən cənubi Yəmənin vətəndaşı Abdul Mohammed Kasim adına pasport tapılmışdır.

- 2011-ci il iyulun 11-də Küveytin hüquq-mühafizə orqanları tərəfindən ermənilərdən ibarət mütəşəkkil cinayətkar dəstənin zərərsizləşdirilməsinə dair məlumat yayılıb. Bildirilir ki, bu ölkənin Daxili İşlər Nazirliyinin kriminal hallar idarəsinin əməkdaşları böyük villalardan və qızıl-zinət mağazalarından külli miqdarda qızıl məmulatları və bahalı əşyalar oğurlayan Rusiya vətəndaşı olan altı ermənidən ibarət peşəkar cinayətkar dəstəni həbs ediblər. Tərkibində iki erməni qadının da olduğu soyğunçu və quldur dəstə son dörd il ərzində bir milyon Küveyt dinarı (təxminən 3 700 000 ABŞ dolları) məbləğində qızıl-zinət əşyaları oğurlaya biliblər. Onlar əsasən, yay mövsümlərində kommersiya məqsədli viza ilə Küveytə gələrək zəngin insanların villalarını soymaqla məşğul olublar. İlk istintaq nəticəsində məlum olub ki, ermənilərdən ibarət bu quldur dəstə oğurluq və soyğunçuluqla əldə etdiyi qənimətlərin bir hissəsini ərəb

ölkələrində fəaliyyət göstərən erməni diaspor təşkilatları ilə bölüşürmüş.

- 2009-cu ilin avqustunda PKK tərəfdarları Yerevanın mərkəzi meydanında Türkiyə əleyhinə mitinqlər keçirib. Bu barədə ən son məlumatlara görə, Ermənistan PEJAK yaraqlıları üçün öz ərazisində və bu dövlətin işğal altında saxladığı Azərbaycan torpaqlarında hərbi təlim düşərgələri yaradıb. Xatırladaq ki, PKK Türkiyəni, PJAK isə İranı parçalamağı qarşısına məqsəd qoyub. İran ərazisində ələ keçirilən PJAK üzvləri Ermənistan ərazisində hərbi təlim keçdiklərini etiraf ediblər. Qeyd edə bilirik ki, bu terrorçu təşkilatlardan heç birinin fəaliyyəti kürd xalqı üçün faydalı sayıla bilməz.

Yuxarıda sadaladığımız və çox əsaslı faktlarla daha da davam edə biləcəyimiz bu siyahıda göstərilənlər erməni mütəşəkkil dəstələrinin transmilli cinayətlərinin yalnız bir hissəsidir. Bu cinayətlərin təhlili, onların mahiyyət və sahələr üzrə müxtəlifliyi onu deməyə əsas verir ki, saxta “Böyük Ermənistan” iddiası bölgədə sabitliyi, inkişafı, tərəqqini, qarşılıqlı xoş münasibətləri pozan bir fəaliyyət istiqamətidir. Haqqında bəhs etdiyimiz Fərman bu saxta ideologiyanın ifşası üçün konkret vəzifələr müəyyənləşdirib. Onlardan biri də məhz erməni millətçi dairələrin və Osmanlı dövlətinin parçalanmasında maraqlı olan böyük güclərin yüz ildən artıq zaman kəsiyində türk xalqına qarşı iddia etdikləri saxta “erməni soyqırımı” məsələsinin yalan olduğunu dünya ictimaiyyətinə çatdırmaqdır. Saxta “erməni soyqırımı” iddiası müasir Türkiyə dövlətinə qarşı siyasi təzyiq vasitəsidir. Hər

dəfə dünyanın siyasi xəritəsində dəyişiklik olanda ayrı-ayrı dövlətlər, o cümlədən ABŞ bu hadisə ilə bağlı fərqli mövqe nümayiş etdirib. Məsələn, ABŞ-ın keçmiş prezidenti Ronald Reyqanın hüquq məsələləri üzrə müşaviri Bryuz Felin bildirib ki, Ağ Evin araşdırması nəticəsində 1915-ci ildə ermənilərin iki milyon Osmanlı türkünün qətlə yetirdiyi müəyyən olunub. 1981-ci ildə həmin məsələ Ağ Ev tərəfindən araşdırılmış və saxta erməni iddialarının əsassız olduğu sübut edilib. Təəssüf ki, ABŞ tərəfi arxiv materiallarına əsaslanan bu mövqeyini həmişə eyni ruhda sərgiləmir.

Yuxarıda qeyd etdiyimiz vəzifələrdən biri və daha əsaslı saxta “erməni məsələsi” ilə bağlı xarici tədqiqatçıları məlumatlandırmaqdır. Bu mənada müasir dövrdə erməni təcavüzünün ifşası istiqamətində yazılan ən dəyərli əsərlərdən biri görkəmli almaniyalı tədqiqatçı Jonnos Rounun “Ermənistan və Azərbaycan arasında Dağlıq Qarabağ münaqişəsi: yığcam tarixi eskiz” kitabıdır. Litvalı alim İmantas Melyanasın məşhur “Azərbaycan xalqına qarşı soyqırımı (1905-1994)” adlı tarixi əsəri, ABŞ-ı alim Samuel A.Uimz “Ermənistan terrorçu “xristian” ölkənin gizlinləri” əsərini göstərmək mümkündür. Bu siyahıya Fayql Erix və Quram Marxuliya və başqalarının araşdırmalarını da əlavə edə bilərik.

Qeyd edək ki, ABŞ-ı tədqiqatçı Samuel A.Uimz diplomatik pərdə altında ABŞ, Avropa ölkələri və Rusiyanın Osmanlı dövlətinə qarşı həyata keçirdiyi casusluq fəaliyyəti barədə çox tutarlı faktlar təqdim edib. Müəllifin qələmə aldığı “Ermənistan - terrorçu “xristian” ölkənin gizlinləri” əsəri (Samuel A.

Weems “Armenia: Secret of a “Christian” Terrorist State”, St. John Press, Texas, 2002) beynəlxalq aləmdə sensasiya yaradıb. Dəfələrlə ermənilərin hədəsinə düşər olan alim yolundan dönməyə də, başladığı işi tam şəkildə axıra çatdırmağa bilməyib. Adı çəkilən kitabın nəşrindən az sonra ABŞ-da öz evində müəmmalı şəkildə dünyasını dəyişən Samuel A.Uimzin ölümünün əsl səbəbi barədə indiyədək rəsmi açıqlama verilməyib. Bəhs etdiyimiz kitabın ikinci cildinin əlyazması tədqiqatçının evindən oğurlanıb.

Son illər bu sahədə görülməli işlərin nəticəsi olaraq Rusiyanın siyasi və elmi ictimaiyyətlərini təmsil edən tanınmış şəxslər də sağlam mövqe nümayiş etdirməyə başlayıblar. Belə ki, Rusiyanın tanınmış tarixçisi və siyasi analitiki, tarix elmləri doktoru Oleg Yuryeviç Kuznetsov 2017-ci ilin martında Xocalı soyqırımının tanınması üçün petisiya keçirib. Alim hələ 2017-ci il yanvarın 7-də Rusiya Federasiyası Ali Məhkəməsinin sədrinin adına erməni terrorçuları tərəfindən 40 il əvvəl (1977) ermənilər tərəfindən Moskvada törədilən silsilə terror aktları haqqında cinayət işinin məxfilikdən çıxarılmasını tələb edən petisiya tərtib edib.

Sonda heç bir sərhə vermədən mühüm bir tarixi hadisə barədə kiçik bir arayış yazmaq niyyətindəyik. 2018-ci il fevralın 20-də Türkiyənin Kayseri şəhərinin Talas bələdiyyəsi ərazisində Xocalı parkının və Xocalı soyqırımı qurbanlarının xatirəsinə ucaldılmış abidənin açılış mərasimi keçirildi. Mərasimdə Rusiya Federasiyası Dövlət Dumasının deputatları İrina Rodnina, Dmitri Savelyev, Oksana Puşkina və Dumanın məsul əməkdaşı Ramin Qasimov çıxış ediblər. Rusiyalı deputatlar həmin gün məhz Türkiyədə ucaldılan Xocalı soyqırım abidəsi önünə gül-çiçək düzərək 1992-ci il fevralın 25-dən 26-na keçən gecə Azərbaycan xalqına qarşı törədilən cinayətin soyqırımı aktı olmasını bəyan ediblər....

Sabir Şahtaxtı,
AZƏRTAC-ın xüsusi müxbiri
Ankara

ŞƏHİDİN HƏYAT YOLDAŞI: Rahimlə qürur duyuram

Aprel döyüşlərindən üç il ötür. Üç il öncə Tərtər rayonunun Talış kəndi ətrafındakı yüksəkliklər, Cəbrayıl rayonunun Lələtəpə yüksəkliyi və Cocuq Mərcanlı, Goranboy rayonunun Güllüstan kəndi və Tərtər rayonunun Madagiz kəndi istiqamətində bəzi mövqelər düşməndən təmizləndi. Azad edilən ərazilərdə yeni mövqelərimiz quruldu. Üstəlik, Silahlı Qüvvələrimiz on minlərlə hektar əraziyə nəzarət etmək imkanı qazandı. Aprelin 4-ü Ermənistan ordusu itirilmiş mövqeləri geri qaytarmaq məqsədilə cəbhənin əsasən Ağdərə-Tərtər və Xocavənd-Füzuli istiqamətlərində mövqelərimizə yenidən hücum etdi, təmas xəttinə yaxın yaşayış məntəqələrimizi intensiv atəşə tutdu. Amma ordumuzun yüksək döyüş şücaəti nəticəsində düşmən məqsədinə nail ola bilmədi. Şanlı Aprel zəfərində hər b tariximizin qəhrəmanlıq salnaməsinə öz şərefli imzalarını ataraq ölümsüzlüyə qovuşan igid oğullarımız buna imkan vermədilər.

Həmin döyüşlərdə Vətən uğrunda şəhid olanlardan biri də tank komandiri Rahim Tağıyev olub. Bu günlərdə şəhidin həyat yoldaşı Vüsalə Tağıyeva ilə əlaqə saxlayıb ona bir neçə sualla müraciət etdik.

Həmsöhbətimiz bildirdi ki, hərbcinin həyat yoldaşı olmaq həm çətindir, həm də şərəflidir: "Rahimlə bərabər biz də hərbcilər həyatı yaşamışıq desəm, yanlış maram. İnandırım sizi, o günlər yadıma düşəndə ələ kövrəlirəm ki... Amma göz yaşlarımı uşaqlarımdan gizlətməyə çalışıram. Uşaqlar çox həssasdırlar. 3 övladım var. Böyük qızım 17 yaşına keçib. Atası şəhid olanda balaca Nicatım 6 yaşında idi. Hələ məktəbə getmədi. Bəzən də kövrələndə əlimə qələm alıb Rahimli günlərimi şeirə çevirməklə rahatlıq tapmağa çalışıram".

Şəhidin həyat yoldaşı Rahimlə olan son görüşünü isə belə xatırladı: "Rahim 2016-cı ilin Aprel döyüşləri başlamazdan bir neçə gün öncə evə gəlmişdi. Bizdən

ayrılarda Nicatın başını sığalladı, dəfələrlə onun üzünə baxdı. Mənə dedi ki, uşaqlara heç vaxt korluq vermə, istədiklərini al. Aprelin 1-də zəng etdi. Salam-kəlamdan sonra dedi ki, Nicat yanında? Dedim, yox. Yəqin ona nə isə demək istəyirmiş. Sonra da mənə vəsiyyət edirmiş kimi dedi: "Uşaqlar sənə əmanətdir a..." Bu sözlərindən sonra telefon əlaqəsi kəsildi. Bir də...aprelin 2-də evimizə zəng edərək bildirdilər ki, Rahim Tərtərdə qətləndirilib. Tez özümüzlə onun yanına çatdırdıq. Sən demə, o, tankla minaya düşüb, başından qəlpə yarası alıb... Sonra da onu Bakıya göndərdilər. Üç dəfə əməliyyat olundu, amma vəziyyəti yaxşılaşmağa doğru dəyişmədi. 3 ay 7 gün koma vəziyyətində qaldıqdan sonra ömrünün 18 ilini hərbiyə həsr etmiş gizir rütbəsində olan Rahim 37 yaşında gözünü əbədi yumdu və Mingəçevir şəhərindəki Şəhidlər xiyabanında torpağa tapşırıldı".

Tağıyeva, həmçinin bildirdi ki, Rahim xidmət müddətində çoxlu fəxri fərmanlara, medallara layiq görülüb: "Ölümündən sonra isə "Hərbi xidmətdə fərqlənməyə görə" 3-cü dərəcəli medalla təltif edilib. Rahim həqiqətən igid idi. Vətəninə, torpağına, millətini sevməyi igid".

Həmsöhbətimiz ölkəmizdə hərbi qulluqçuların, şəhid ailələrinin, müharibə əlillərinin etibarlı

sosial müdafiəsinin təmin edilməsinə diqqət göstərildiyini xüsusi vurğuladı: "Biz şəhid ailələrinə dövlət qayğısı və diqqəti var. Bundan əlavə, Mingəçevirin təhsil ocaqlarında, idarə və müəssisələrində, icra hakimiyyətində anım tədbirləri keçiriləndə bizi də dəvət edirlər. Çox sağ olsunlar, çox razıyıq. Onu da deyim ki, həyat yoldaşımın döyüş yolu haqqında çox yazılıb. "Aprel döyüşlərinin tank komandiri: Şəhidliyin Rahim Tağıyev zirvəsi" adlı qısametrajlı sənədli film də çəkilib. Bütün bunlar bizə bir təsəllidir. İşğal altındakı bütün ərazilərimiz daşnaklardan təmizləndikdən sonra əsl təskinlik tapacaqam. İstəmirəm ki, şəhidlərimizin qanı tökülən torpaqlarda mürdar erməni daşnaklarının izləri olsun".

Söhbətinin bu yerində Vüsalə xanım bildirdi ki, bir neçə gün öncə Şıxarx qəsəbəsində keçirilən aksiyada Aprel döyüşlərində şəhid olan Vətən oğullarının hər birinin adına bir ağac əkilib və qarşılıqlı hansı şəhidin adını daşdığı barədə məlumat lövhəsi vurulub: "Həmin aksiyada mən də iştirak etmişəm. Ağac əkdikdən sonra isə həyat yoldaşımın ruhuna xitabən bu sözləri pıçıldamışam: "Bu gün sənə şəhidlik zirvəsinə ucaldığın o torpağa ayaq basdım. Qanın axan torpağa ağac əkildi. O ağaca su verdim, sən necə zirvələrə ucalmısan, Rəbbim də o ağaca can verəcək, o, torpaqda qanımla, mənim göz yaşlarımla, bir də canından keçdiyin torpaqla birlikdə böyüyəcək. Rahat uyu, igid qəhrəmanım, sənə qürur duyuram, şəhidim! Şəhidlik böyük, əlçatmaz zirvədir. Hər kəs şəhid ola bilmir. Vətən, torpaq uğrunda şəhid olan oğullarımızla, o cümlədən sənə fəxr edirəm. Rahat uyu, bir gün işğal altındakı bütün ərazilərimiz erməni daşnaklarından azad olunaacaq və mən sənə adına həmin ərazilərdə də ağaclar ekəcəyəm. O günə çox qalmaq..."

✍ **Qvami Məhəbbətəoğlu,**
"iki sahil"

Əli Kərimli ilə Arif Hacı arasında "mitinq savaşı"

Mənsümə Babayeva

Bu gün Azərbaycan özünün sürətli inkişaf dövrünü yaşayır və qarşıdakı illər üçün əsas hədəfi daha da inkişaf etmiş ölkələr sırasında addımlamaqdır. Həyata keçirilən siyasətin mərkəzində vətəndaşlarımızın rifahı, milli maraqlarımızın təmin olunması və müstəqil dövlətimizin beynəlxalq nüfuzunun yüksəlməsi kimi mühüm amillər dayanır. Xalq Prezidentinə, onun həyata keçirdiyi siyasətə inanır və dəstəkləyir.

Lakin ölkəmizin bu cür inkişafını həzm edə bilməyən bəzi dairələr var ki, onlar öz ermənipərəst mövqeləri ilə uğurlarımıza kölgə salmağa çalışırlar. Heç bir əsası olmayan, yersiz mitinqlər təşkil etməklə özlərini biabır edirlər. Hər kəsə açıq-aydın məlumdur ki, radikal müxalifətin hər hansı mitinq və ya aksiya keçirməsi üçün ortada nə iqtisadi, nə sosial, nə də mənəvi amilləri yoxdur. Ona görə də bütövlükdə ölkə ictimaiyyəti tərəfindən müxalifətin mitinq keçirmək istəyi normal qəbul edilmir. Xalqın yekdil rəyi belədir ki, bu cür yersiz mitinqlərin, ümumiyyətlə, heç mənası yoxdur. Mitinqlərin heç bir mənası olmadığını, heç bir işə yaramadığını anlayan cılız müxalifət bunu biliblə-yenə də öz çirkin əməllərindən əl çəkmir. Sadəcə olaraq onların bunu təşkil etməkdə yeganə məqsədi xaricdəki "dayılarından" qəpik-quruş əldə etməkdir.

Son günlər müxalifət deyilən dağıdıcı düşərgə təmsilçiləri yenə də mitinq keçirmək sevdasına düşüblər. Budəfəki mitinqlərini "Milli Şura"-nın aprelin 6-da, Müsavatın isə aprelin 7-də mitinq təyin etməsi qərarı Əli Kərimli ilə Arif Hacı arasında əməli-başlı qarşıdurma yaradıb. Əlbəttə ki, "Milli Şura"-nın bu addımı Müsavat Partiyasında birmənalı qarşılanmayıb və sosial şəbəkələrdə iki partiyanın aparıcı şəxsləri və üzvləri arasında böyük "mitinq savaşı" başlayıb. Satqınlıq və bölücülük prizmasında gedən mübahisələr çərçivəsində yazılmış statuslar AXCP və Müsavat sədrlərinin dəst-xəttini açıq şəkildə ortaya qoyur. Məsələn, AXCP-nin mətbuat katibi Natiq Adilovun statusunun Əli Kərimli tərəfindən yazılması heç kəsə şübhə doğurmamış və Müsavat birbaşa bölücülükde ittiham olundu. Müsavat Partiyasının başqan müavini Səxavət Soltanlı, həmçinin Mustafa Hacıbəyli isə Arif Hacınlının tezisləri əsasında yazdıqları statuslarda AXCP-ni mətnaltı olaraq satqınlıqda ittiham etdilər. Bir sözlə, Müsavat və AXCP arasında "mitinq savaşı" getdikcə böyüyür. Kimin satqın və bölücü olmasını isə sosial şəbəkələrdə həmin partiyaların nümayəndələri detallı şəkildə açıqlayırlar.

Artıq dağıdıcı müxalifət birdəfəlik bir reallığı anlamalıdır ki, Azərbaycan cəmiyyəti mənəvi dəyərlərini itirmiş insanların arxasınca getməyəcək. Özünü "Milli Şura" adlandıran quruma daxil olan bir sıra dağıdıcı müxalifət partiya və birliklərinin yanvarın 19-da keçirdikləri mitinq göstərdi ki, Azərbaycan cəmiyyəti belə mənəviyyətsiz və əxlaqsızlar çoxdan tarixin zibilliyinə atıb. Bu rəzillər zaman-zaman ölkəmizdə sərbəst toplaşmaq hüququnun əngəllənməsindən danışıqlar. Nəticə isə biabırçılıqla bitib. Belə olan halda, istər "Milli Şura"-nın, istərsə də Müsavatın mitinq tribunasına çıxacaq isimlər kimi, həmin aksiyadakı tələblərin miqdarı da artıq heç kim üçün maraqlı deyil.

Cərgələnən yeni ağaclar

Lerik rayonunun Piran kəndi başdan-başa yaşıllıqdır. Buranın ekoloji mühiti olduqca safdır. Abadlaşan, çiçəklənən diyarı qədərbilən sakinləri hər ağacın qayğısına qalmaqla, mütəmadi şəkildə təbiətin bu əvəzsiz varlığına yeni-yeni naxışlar vururlar. Məhz ətraf mühitə məhəbbətdən yaranan növbəti ağacəkmə kampaniyası da yüksək səviyyədə keçdi. Bu tədbirdə gənclərin fəallığı özünü daha çox büruzə verdi.

Aksiyada 1000-ə yaxın müxtəlif növ ağac tingi və gül kolu əkildi. Yaşıllaşdırma tədbiri Pirandan Qışlaq

kəndinə gedən yol boyunca aparıldı. Burada cərgələnən körpə fidanların sayı 600-ü keçdi. Məktəb bağında isə meyvə ağaclarının əkinə üstünlük təşkil etdi. Belə ki, 200 ağacın hamısı alma, armud, gilə və digər meyvə tingləri idi. Aksiyada idarə və müəssisələrin heyətlərində olan yaşıllığa isə 200 bəzək kolu əlavə olundu.

Aksiya zamanı digər təmizlik-abadlıq tədbirləri də aparıldı. Ətraf sahələr məişət tullantılarından təmizləndi, ağacların çoxuna aqrotexniki qulluq göstərildi.

✍ **Zəfər Orucoğlu,**
Azərbaycan Jurnalistlər Birliyinin üzvü

Ufuk Turganer: Xalqlarımız arasında mənəvi bağların daha da güclənməsini arzulayıram

"Azərbaycan və Şimali Kipr Türk Cümhuriyyəti arasında münasibətlərin böyük tarixi var. Təmsilçiliyimiz 1997-ci ildən bəri Bakıda fəaliyyət göstərir, ancaq xalqlarımız arasında dostluq və qardaşlıq əlaqələri daha uzaq tarixə söykənir. Azərbaycan bizim üçün qardaş ölkədir, ona görə də buradakı sürətli inkişaf bizi ürəkəndirir və qürurlandırır. Xalqlarımız arasında mənəvi bağların daha da güclənməsini arzulayıram. Biz uzun illərdir qardaş Azərbaycanla həm təhsil, həm mədəniyyət, həm turizm sahəsində qarşılıqlı mübadilə təcrübəsi həyata keçiririk və bundan sonra da bu istiqamətdə ardıcıl işlər həyata keçirməyi davam etdirəcəyik". Bu fikirləri "iki sahil"ə açıqlamasında Şimali Kipr Türk Cümhuriyyətinin Azərbaycandakı nümayəndəliyinin rəhbəri Ufuk Turganer söyləyib.

Ufuk Turganer bildirib ki, iki qardaş xalq arasında mövcud dostluq, tərəfdaşlıq əlaqələrini daha da genişləndirmək, qarşılıqlı olaraq bir çox sahələrdə bir-birimizi daha yaxından

tanımağımıza yardımçı olan layihələrin getdikcə artması ən böyük arzularındandır. O bundan sonra da iki qardaş xalqın bir-birinə dəstək olaraq birlikdə addımlayacağına, bir çox müvəffəqiyyətlərə imza atacağına əminliyini ifadə edib.

✍ **Sevinc Abdullayeva,**
"iki sahil"

OGDCL şirkəti birinci rübdə 6 quyu qazıb və 2 kəşfə imza atıb

“İki sahil” “pakobserver.net” saytına istinadən xəbər verir ki, “Pakistan Oil and Gas Development Company Limited” (OGDCL) neft və qaz şirkəti mövcud maliyyə ilinin birinci yarısında 6 yeni quyu qazıb və iki yeni kəşfə imza atıb. Quyulardan 3-ü kəşfiyyat, digər üçü istismar quyularıdır. Şirkətin kəşfə imza atdığı iki quyu isə “Chanda-1” və “Mela-5” quyularıdır. Quyuların ikisi də Xiber Paxtunxva əyalətinə “Kohat” adlı ərazidə yerləşir. Şirkətin keçən ilin ilk rübü ilə müqayisə də, əldə etdiyi gəlir 126898 milyon təşkil edir. Qeyd edək ki, keçən il bu göstərici 95960 milyon dəyərində idi.

“Reabold” uğurlarını davam etdirir

Birləşmiş Krallığın “Reabold” investisiya şirkəti mart ayının 22-də növbəti açıqlamasında operatoru olduğu “Monroe Svel” yatağında 50% pay əldə edəcəyini diqqətə çatdırıb. Buna şirkətin uğurlu nəticələr əldə etməsinin və “Burnet 2B” quyusunda neft kəşfinin uğurlu nəticələnməsinin buna səbəb olduğu bildirilib.

“İki sahil” “oilfieldtechnology.com” saytına istinadən xəbər verir ki, şirkətin bu ilin mart ayının 11-də “Burnet2A” quyusunda apardığı əməliyyatlar da uğurla nəticələnmişdi. Sözügedən “Burnet 2A” quyusu təhlükəsiz şəraitdə 894 metr dərinlikdə qazılıb və “Burnet” və “Lower Burnet” qumdaşlarını hədəfə alıb. Quyuda ilkin olaraq mühüm neft və qaz təzahürləri aşkar olunub. Hər iki quyuda - “Burnet 2B” və “2A”-da sınaq əməliyyatı aparılacaq.

“Reabold” şirkətinin baş icraçı direktoru Stephen Williams “Burnet 2B” quyusundakı müfəvvəqiyyətə səbəb “Burnet 2A” quyusudur. “Burnet 2A” “Burnet 2B” quyusu qazma proqramı üzrə gözlənilməyən daha artıq sürətlə qazılır və biz yüksək nəticələr əldə edəcəyik. Biz səbirsizliklə “Monroe Svel” yatağında hasilatın aparılacağını gözləyirik” - deyə bildirib.

Qan analizi nəticələrini özünüz deşifrə edə bilərsiniz

Tibbi təhsiliniz yoxdursa, qan analizi nəticələrini təhlil etmək sizin üçün çətin ola bilər. Həmin nəticələri adətən həkimlər başa düşürlər. Ancaq qan analizini nəticələrini özünüz təhlil etməyiniz yəqin ki, işinizə yarayır.

1. Hemoqlobin (Hb)

Bu protein kompleksinin əsas funksiyası oksigeni ağciyərlərdən toxumalara köçürmək və CO2 əmələ gətirməkdir. Hemoqlobin qırmızı qan hüceyrələrinin əsas komponentidir.

Norması: kişilərdə 130-160 q/l, qadınlarda 120-140 q/l

Hemoqlobin aşağıdırsa, bu qan itkisi və ya mövcud anemiyadan xəbər verir. Onun yüksəlməsi isə dehidrasiyanın, qan xəstəliklərinin, ürək çatışmazlığının əlaməti ola bilər.

2. Eritrositlər

Tərkibində hemoqlobin olan qan hüceyrələridir.

Sağlam insanlarda dağlarda, yüksək hündürlükdə qırmızı qan hüceyrələrinin artması müşahidə edilə bilər. Ancaq, ümumiyyətlə, eritrositlərin çoxluğu bronx, ağciyər, böyrək, qaraciyər və ya ürək xəstəliklərinin əlamətidir. Azlığı isə anemiya, kəskin qan itkisi, xroniki iltihabi prosesləri göstərir.

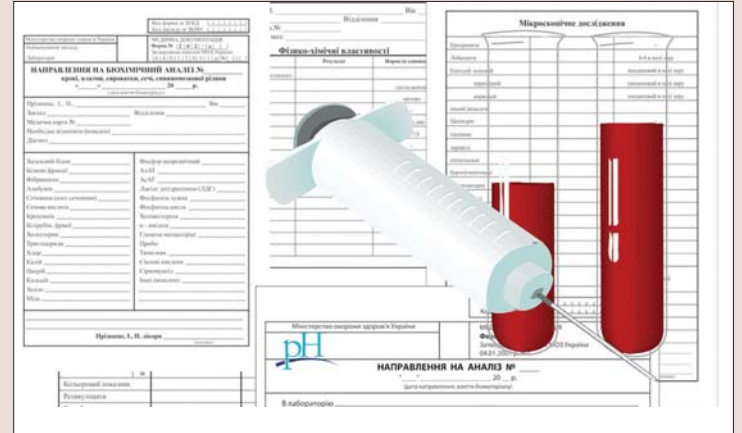
Norması: kişilərdə 4,0-5,1 10 hüceyrələr / l, qadınlarda 3,7-4,7 10 hüceyrə/ l

3. Leykositlər

Ağ qan hüceyrələri sümük ilişi və limfa düyünlərində hasil edilir.

Bədənin toksinlərə, viruslara və bakteriyalara qarşı qorunmasında böyük rol oynayır.

Norması: 4,0-9,0 10 hüceyrə/l

Leykositlərin çoxluğu iltihabdan və ya orqanizmin hər hansısa bir hissəsində bakterial infeksiyadan xəbər verir. Bəzən leykositlərin sayı güclü stressdən, fiziki gərginlikdən də yüksələ bilər.

Virus infeksiyaları, ağrı-kəsicilərin tez-tez qəbulu və anti-konvulsantlar leykositlərin sayının azalmasına səbəb olur.

4. Trombositlər

Qanın laxtalanmasına cavabdeh olan hüceyrələridir.

Norması: 180-320 10 hüceyrə/l

Trombositlərin yüksək olması vərəm, xorali kolit və ya qaraciyər serrozunun əlaməti sayılır.

Onların qanda sayının kəskin azalması isə spirtli içki qəbulu, ağır metallarla zəhərlənmə, qan xəstəlikləri, böyrək çatışmazlığı, qaraciyər, dalaq xəstəlikləri, hormonal pozuntu zamanı baş verə bilər.

5. Eritrositlərin çökmə sürəti (EÇS)

Norması: kişilərdə - 2-10 mm/s, qadınlarda - 2-15 mm/s.

EÇS-nin normadan yüksək olması infeksiya, iltihab, anemiya, böyrək xəstəlikləri, hormonal disbalans və s. əlaməti

ola bilər.

Normadan aşağı olması isə qan dövranının pozulması və anafilaktik şok zamanı müşahidə edilir.

6. Qlükoza

Qanda şəkəri göstərir.

Norması: 3,5-6,5 mmol/l

Qanda qlükozanın çoxluğu şəkərli diabetin, az olması isə qeyri-müntəzəm qidalanma və hormonal pozuntuların əlamətidir.

7. Ümumi protein

Norması: 60-80 q/l

Adətən kəskin pəhrizlərdən sonra, qaraciyər və böyrək problemlərində aşağı düşür.

8. Ümumi bilirubin

Norması: 20,5 mmol/l

Hepatit xəstəliyində, öddəşi xəstəliklərində və qırmızı qan hüceyrələrinin məhv olması zamanı ümumi bilirubin norması yüksəlir.

9. Kreatinin

Qaraciyərin işinin göstəricisidir.

Norması: 0,18 mmol/l

Kreatinin maddəsinin qanda yüksəlməsi böyrək çatışmazlığının əlaməti hesab edilir.

Nubar Süleymanova, “İki sahil”

Gözlə görünmək naminə bədənini zərərli ayaqların daşıyan ayaqlarımızın sağlamlığına laqeyd yanaşmamalıyıq.

Kişilər üçün avtomobillərdən və motorun gücü, amortizator kimi avtomobil hissələrindən danışmağın çox təbii olduğunu hamımız

Dikdaban ayaqqabılar sağlamlıq üçün zərərliymi?

bilirik. Ayaqlarımızda da eynən avtomobillərdəki amortizatorların funksiyalarını yerinə yetirən sümük var. Ayaq birinci dərəcəli sümüyünün barmaqla meydana gətirdiyi oynaqın dərhal altında iştirak edən və “metatarsal sesamoid” adı verilən paxla dənəsi böyüklüyündəki bu iki kiçik sümük, yerimə zamanı ayağın baş barmağını itələmə qüvvəsini artırmaq vəzifəsi yerinə yetirir.

Bəs “metatarsal sesamoid”lərin varlığından nə zaman xəbərdar olarıq? Uzun müddət ayaq üstə dayanan zaman, ya da yol gedərkən ayaqlarımızda yüngül bir şişliklə ortaya çıxan ağrılar, bu sümüklərdə problemin olmasının xəbərcisidir. Bu ağrılar ümumiyyətlə birinci dərəcəli sümüyünün barmaqla oynaqın birləşdiyi hissənin altında hiss olunur. Barmaqda geriye doğru olan hərəkət məhdudluğu da xəstənin ağrıdan ötürü bu oynaq daha az hərəkət etməyə istəyi səbəbi ilə yaşanır.

Hündürdaban və sivri uclu dursa diqqət!

Sesamoid ağrısı xüsusilə qadınlarda uyğun olmayan ayaqqabı seçimi səbəbindən meydana çıxır. Əlavə olaraq, erkən yaşlarda idman fəaliyyəti zamanı yaranan travmalar, uzun müddət ayaq üstə durmaq, qəfil zədələr də bu ağrılara səbəb olur. Fiziki cəhətdən ayaq quruluşuna malik olanlarda 1-ci dərəcəli sümüyünün ayrı strukturu səbəbindən sesamoid ağrısı tez-tez müşahidə edilir.

Qorunmağın ən mühüm yolu: düzgün ayaqqabı seçimi

Sesamoid problemlərindən qorunmaq üçün ilk yol uyğun ayaqqabı seçməkdir. Hündürdaban və iti burunlu ayaqqabılar yal-

nız xüsusi hallarda və məhdud vaxt müddəti üçün seçilməlidir. Eyni ayaqqabıları uzun müddət istifadə etmək də daban hissəsinə təzyiq göstərərək sesamoid ağrılarına səbəb ola bilər. Daban hissəsi kifayət qədər yumşaq və gəzinti üçün rahat olan ayaqqabılardan istifadə etmək daha məsləhətlidir. Xüsusilə əyri ayaq quruluşu və artıq çəki problemləri olan insanlar bu təkliflərə daha çox diqqət yetirməlidirlər.

Cərrahi üsula ehtiyac ola bilər

Sesamoid ağrıları sesamoid kapsulda (Sesamoiditis) bəzən sümük aşınması və sesamoid çatlamalarda reaksiyalara səbəb ola bilər. Sesamoidit adlı xəstəliyin ağrıya səbəb olduğu bölgələrdə ağrıların aradan qaldırılması üçün aparılan müalicənin ilk addımı düzgün ayaqqabıların isti-

fadə edilməsini təmin etmək, gündəlik ayaq üstə durma müddətini müvəqqəti olaraq məhdudlaşdırmaq və artıq çəkildən qurtulmaqdır.

Bəzi xəstələrdə sesamoid ağrıların azaldılması üçün ayaqqabıların içində silikon yastıqlardan istifadə edilə bilər. Ağrılar şiddətli olduqda xəstəyə ağrı-kəsicici dərman verilir. Bu müalicələrdən qeyri-kafi bir fayda olması vəziyyətində, ağır müşahidə edilən bölgəyə tətbiq edilən tibbi müdaxilə reaksiyanın böyük bir miqdarının azalmasını təmin edir. Daha qabaqcıl hallarda reaksiya aradan qaldırılması və ya bölgədən problemli sümüyü çıxarmaq üçün açıq və ya endoskopik cərrahiyyə üsulları istifadə edilə bilər.

Röya Rasimqızı, “İki sahil”

Təcavüzkar Ermənistan təzyiqlər artırılmaqla beynəlxalq birliyin iradəsinə tabe etdirilməlidir

DAĞLIQ QARABAĞ BÖLGƏSİNİN AZƏRBAYCANLI İCMASININ BƏYANATI

Dağlıq Qarabağ bölgəsinin azərbaycanlı icması Kəlbəcər rayonunun Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən işğalının 26-cı ildönümü ilə əlaqədar bəyanat yayıb.

Bəyanatı AZƏRTAC-a şərh edən "Azərbaycan Respublikası Dağlıq Qarabağ Bölgəsinin Azərbaycanlı İcması" İctimai Birliyinin sədr müavini, professor Elçin Əhmədov bildirib ki, Ermənistan dövlətinin yürütdüyü təcavüzkar siyasət artıq 25 ildən artıqdır dünya ictimaiyyətinin gözü qarşısında həyata keçirilir.

XX əsrin 80-ci illərinin sonunda ermənilər özlərinin xaricdəki himayədarlarının köməyi ilə "böyük Ermənistan" ideyasını həyata keçirmək üçün yaranmış vəziyyətdən istifadə edərək yenidən Azərbaycanın Dağlıq Qarabağ bölgəsinə dair əsassız ərazi iddiaları irəli sürdülər. 1988-ci il fevralın 20-də DQMV Xalq Deputatları Sovetinin XX çağırış növbədənəkar sessiyası "DQMV-nin Azərbaycan SSR tərkibindən Ermənistan SSR tərkibinə verilməsi haqqında Azərbaycan SSR və Ermənistan SSR Ali sovetləri qarşısında vəsatət qaldırmaq barədə" qərar qəbul etdi. Bunun ardınca, Ermənistan SSR Ali Soveti 1989-cu il dekabrın 1-də Azərbaycanın suverenliyini kobud surətdə pozaraq DQMV-nin Ermənistan SSR-ə birləşdirilməsi haqqında Konstitusiyaya zidd daha bir qərar qəbul etdi.

Sovet rəhbərliyinin çox ciddi və bağışlanılmaz səhvləri və ermənipərəst siyasəti 1990-cı ilin sonu - 1991-ci ilin əvvəllərində vəziyyətin getdikcə kəskinləşməsinə gətirib çıxardı, DQMV və Azərbaycanın Ermənistanla həmsərhəd bölgələrində erməni təcavüzü daha geniş miqyas aldı. XX əsrin sonunda bütün dünyanın gözü qarşısında baş verən, qəddarlığı və amansızlığı ilə seçilən Xocalı soyqırımı isə bu təcavüzkar siyasətin ən qanlı və yaddaşlardan silinməyən səhifəsi olmuşdur.

26 il əvvəl - 1993-cü il martın 27-dən aprel 2-dək Ermənistan silahlı qüvvələrinin genişmiqyaslı hücumu nəticəsində Dağlıq Qarabağ bölgəsinin hüddullarından kənarda yerləşən, 1936 km2 sahəsi, 60 min nəfərə qədər əhalisi, 1 şəhər, 1 qəsəbə və 122 kəndi olan Kəlbəcər rayonu işğal edildi. Azərbaycanın Kəlbəcər rayonunun Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən işğalı artıq münafişəni mahiyyətə yeni - işğalçılıq səviyyəsinə keçirdi.

Bununla yanaşı, işğal nəticəsində Kəlbəcər rayonu ərazisindəki memarlıq

abidələri bütünlüklə talan edilmiş, yandırılmış, dağıdılmış və məhv edilmişdir. Kəlbəcər rayonu ərazisində tarixi və memarlıq abidələrindən sənaye əhəmiyyətli ehtiyatları 112,5 ton olan və istismar olunan Söyüdlü (Zod) və ehtiyatları 13 tondan çox olan Ağdüzdağ və Tutxun qızıl yataqları, sənaye əhəmiyyətli ümumi ehtiyatları 850 ton olan 3 - Ağyataq, Levçay, Çorbulaq və ehtiyatları 200 tondan çox olan Qamışlı və Ağqaya civə yataqları, ehtiyatları 10941 min kubmetr olan və mişar daşı istehsalına yararlı Kilsəli tuf yatağı, ehtiyatları 1312 min kubmetr olan və kərpic istehsalına yararlı Keşdək gil yatağı, ehtiyatları 4473 min kubmetr olan və yüngül beton doldurucusu kimi istifadə olunan Keçəldağ perlit yatağı, ümumi ehtiyatları 2,2 milyon kubmetr olan 2 üzlük daşı yatağı, ehtiyatları 2540 min kubmetr olan Çepi qum-çınqıl qarışığı yatağı, gözəl dekorativliyi malik 4 mərmər oniksi (ehtiyatları 1756 ton), nefroid (ehtiyatları 801 ton) yatağı, ehtiyatları 2337 ton olan 1 obsidian (dəvə gözü) yatağı, ehtiyatları 1067 min kubmetr olan 1 listvenit yatağı qalmışdır.

Kəlbəcərə dünya şöhrəti qazandırmış Yuxarı İstisu, Aşağı İstisu, Keşdək, Qarasu, Tutxun, Mozçay, Qoturulu kimi çox böyük müalicə-balneoloji təsirə malik mineral su yataqları da (ümumi istismar ehtiyatları 3093 m3/gün) işğal ərazisində yerləşir. Murovdağ, Şahdağ, Vardenis, Mixtökən, Qarabağ silsiləsinin və Qarabağ yaylasının bir hissəsinin əhatəsində yerləşən Kəlbəcər şəhərinin ən yüksək zirvələri Gamiş dağı (3724 m) və Delidağdır (3616 m). Ərazidə Yura, Təbaşir, Paleogen, Neogen və Antropogenin çökmə, vulkanogen-çökmə və vulkanik süxurları yayılıb. Ən böyük çayı Tərtər (yuxarı axını) və onun qolları Lev çayı, Tutqunçay və başqalarıdır.

Hazırda işğal altında olan Sərsəng su anbarı da 1976-cı ildə Tərtər çayı üzərində inşa edilib. Sərsəng su anbarı işğal altında olan bəri ermənilər illik su sərfinin 85-90 faizini qəsdən, su lazım olmayan vaxtlarda, xüsusilə qış aylarında buraxırlar. Lazım olan vaxtlarda isə illik su normasının 10-15 faizini qəsdən buraxırlar ki, bu da suyun səviyyəsinin aşağı düşməsinə və suvarmanın qeyri-mümkünlüyünə səbəb olur. Əkin sahələrinə xeyli ziyan dəyir, yaşıllıqlar susuzluqdan quruyaraq məhv olur, ciddi ekoloji gərginlik yaranır. Qəza vəziyyətində olan su anbarından aşağıda ya-

şayan 400 min nəfər əhali isə daim təhlükə altındadır.

Bundan əlavə, bu hərbi təcavüz nəticəsində 60 minə qədər Kəlbəcər əhalisi etnik təmizləməyə məruz qalaraq öz doğma torpaqlarından məcburən köçkün düşmüş, 511 dinc əhali öldürülmüş, 321 nəfər isə əsir götürülmüş və itkin düşmüşdür. Hazırda Kəlbəcər rayonunun əhalisi Azərbaycan Respublikasının 56 rayon və şəhərinin 707 yaşayış məntəqəsində məskunlaşmışlar.

Bununla yanaşı, qeyd etmək lazımdır ki, 1993-cü il aprel 6-da BMT Təhlükəsizlik Şurasının 3194-cü iclasında Şura sədrinin bəyanatı qəbul olundu. Bəyanatda Kəlbəcərə hücum faktı təsdiq olunmaqla yanaşı, qoşunların dərhal çıxarılması tələbi də öz əksini tapdı. Bəyanatda göstərilirdi ki, Təhlükəsizlik Şurası bölgənin bütün dövlətlərinin suverenliyini, ərazi bütövlüyünü və sərhədlərinin toxunulmazlığını təsdiq edir.

Həmin il aprel 30-da BMT Təhlükəsizlik Şurasının 3205-ci iclasında Er-

mənistan-Azərbaycan münaqişəsinə dair 822 sayılı qətnamə qəbul edildi. Sənəddə Təhlükəsizlik Şurası tərəfindən işğalçı qoşunların Kəlbəcər rayonundan və Azərbaycanın son zamanlar işğal olunmuş digər ərazilərindən dərhal çıxarılması tələb olunurdu. Bu qətnamə Təhlükəsizlik Şurası sədrinin 1993-cü il 29 yanvar və 6 aprel tarixli bəyanatlarına və baş katibin 14 aprel tarixli məruzəsinə dəki faktlara əsaslanırdı. Sənəddə Təhlükəsizlik Şurası sədrinin 6 aprel tarixli bəyanatında olduğu kimi, Ermənistan ilə Azərbaycan arasında münasibətlərin pisləşməsi ilə əlaqədar Təhlükəsizlik Şurasının ciddi narahatlıq keçirdiyi bildirilir, bununla da Ermənistan Respublikasının münaqişədə bu və ya başqa formada iştirakı etiraf olunurdu. Bundan əlavə, qətnamədə bölgədəki bütün dövlətlərin suverenliyinə və ərazi bütövlüyünə hörmət, eləcə də sərhədlərin toxunulmazlığı və ərazi əldə etmək üçün qüvvə tətbiq etməyin yolverilməzliyi bir daha təsdiq olundu.

Ümumilikdə, Dağlıq Qarabağın erməni icmasının öz müqəddəratını təyin etmək cəhdi kimi qələmə verdiyi Ermənistanın bu hərbi təcavüzü nəticəsində Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərindən 1 milyondan çox əhalinin öz doğma torpağından məcburən köçkün düşməsinə gətirib çıxarmış və hazırda bütün dövrlərdə olduğu kimi, ermənilərin həyata keçirdiyi bu işğalçılıq siyasəti kütləvi qırğınlarla müşayiət olunmuşdur. Belə ki, 1988-1993-cü illərdə Ermənistanın hərbi təcavüzü nəticəsində 20 min nəfər azərbaycanlı həlak olmuş, 50 min nəfər isə müxtəlif dərəcəli xəsarət alaraq əlil olmuşdur. XX əsrin sonunda monoetnik dövlət yaratmağa nail olan Ermənistanın təcavüzü nəticəsində Azərbaycanın Dağlıq Qarabağ bölgəsi və onun inzibati-ərazisinə aidiyyəti olmayan Laçın, Kəlbəcər, Ağdam, Füzuli, Cəbrayıl, Qubadlı və Zəngilan bölgələri işğal edilmişdir. Bütün bu ərazilər ermənilər tərəfindən etnik təmizləməyə məruz qalmışdır.

Ermənistan Respublikası tərəfindən Azərbaycanda ərazi bütövlüyünün pozulması, dünya mədəniyyətinin nümunələri sayılan memarlıq abidələrinin dağıdılması və mənimşənilməsi, insan hüquqlarının, o cümlədən mədəni hüquqların kütləvi şəkildə, kobudcasına pozulması beynəlxalq hüquq normalarına və prinsiplərinə tamamilə ziddir.

Bununla yanaşı, Ermənistanın Azərbaycana qarşı təcavüzünün genişlənməsi ilə əlaqədar 26 il əvvəl - 1993-cü ildə BMT Təhlükəsizlik Şurasının qəbul etdiyi 822, 853, 874 və 884 sayılı qətnamələrində Azərbaycanın ərazi bütövlüyü, suverenliyi və sərhədlərinin toxunulmazlığının zəruriliyi bildirilir. BMT Təhlükəsizlik Şurasının sənədlərində işğalçı qüvvələrin işğal etdikləri Azərbaycan ərazilərindən dərhal və qeyd-şərtsiz çıxması qeyd olunsada, Ermənistan Respublikasının açıq-aşkar işğalçılıq mövqeyi tutması nəticəsində bu qətnamələr indiyədək yerinə yetirilməmişdir.

Kəlbəcər rayonunun Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən işğalının 26-cı ildönümündə Azərbaycan Respublikası Dağlıq Qarabağ bölgəsinin 80 mindən çox, o cümlədən Kəlbəcər rayonunun 76 mindən çox olan azərbaycanlıları beynəlxalq birliyi Azərbaycan xalqına qarşı bu gün də davam edən təcavüz hərəkətlərinə obyektiv siyasi-hüquqi qiymətin verilməsi üçün ölkəmizin haqlı mövqeyini dəstəkləməyə çağırırıq.

Bəyanatda deyilir: "Biz bütün beynəlxalq təşkilatlardan tələb edirik ki, Ermənistanın işğalçılıq siyasətinin ifşa olunması üçün təsirli tədbirlər görülsün. Bununla yanaşı, Ermənistanın təcavüzünün qurbanı olan bir milyondan çox insanın haqq səsi eşidilsin və pozulmuş hüquqlarımızın bərpa olunması üçün ermənilərin cinayətkar əməlləri beynəlxalq səviyyədə qınaq obyektinə çevrilsin.

Eyni zamanda, Azərbaycan dövləti və xalqı bu işğalla heç vaxt barışmayaacaq. Bu baxımdan, Azərbaycan Ordusunun 3 il əvvəl - 2016-cı il aprel 2-dən 5-dək davam edən uğurlu əks-hücum əməliyyatları ölkəmizə hərbi-strateji nöqtəyi-nəzərdən çox böyük üstünlüklər verdi. İlk növbədə, Azərbaycan çox mühüm psixoloji qələbə qazandı. Azərbaycan Ordusu düşməni sarsıdıcı zərbələr endirdi və Qarabağın şimal və cənub hissələrində çox böyük strateji əhəmiyyətə malik yüksəklikləri azad etdi. Bununla da, Azərbaycan öz torpaqlarını azad etmək bacarığını, potensialını, döyüş əzmini nümayiş etdirdi.

Beynəlxalq birlik qəti praktik addımlar atmalı və işğalçılıq siyasətinə son qoyulması üçün Ermənistanla təzyiqləri artırmaqla təcavüzkarı beynəlxalq birliyin iradəsinə tabe etdirməlidirlər".

SOCAR-ın TENDERLƏRİ

Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkətinin (SOCAR)

“Neftqaztikinti” Trestı

Müxtəlif növ elektrik malları LOT1 və köməkçi materiallar və alətlər LOT2 olan tələbatını təmin etmək məqsədi ilə açıq satılma müsabiqəsi (25017-19) elan edir.

I. Müsabiqədə iştirak etmək üçün təqdim edilməli sənədlər:

- * Müsabiqədə iştirak haqqında müraciət;
- * İştirak haqqının ödənilməsi barədə bank sənədi;
- * Müsabiqə təklifi (müsabiqə təklifləri zərflərinin açıldığı tarixdən sonra ən azı 60 təqvim günü qüvvədə olmalıdır).

Müsabiqədə iştirak haqqında müraciət (imzalanmış və möhürlənmiş) və iştirak haqqının ödənilməsi barədə bank sənədi ən gec hər iki LOT üzrə 25.04.2019-cu il, Bakı vaxtı ilə saat 17:30-a qədər Azərbaycan, rus və ya ingilis dilində Satınalan təşkilatın elanda göstərilmiş ünvanında təqdim olunmalıdır.

Tələb olunan sənədlərin surətləri (müsabiqə təklifi istisna olmaqla) Satınalan təşkilatın əlaqələndirici şəxsinin elanda göstərilmiş elektron ünvanına göndərilə bilər. Belə halda sənədlərin əsli müsabiqə təkliflərinin təqdim edilməsinin son günü-nədək Satınalan təşkilata təqdim edilməlidir.

II. Müsabiqə təklifinin təqdim edilməsinin son tarixi və vaxtı:

* Müsabiqə təklifləri 1-ci LOT üzrə bir əsli və bir surəti olmaqla 02.05.2019-cu il, Bakı vaxtı ilə saat: 10:30-a qədər, 2-ci LOT üzrə bir əsli və surəti olmaqla 02.05.2019-cu il, Bakı vaxtı ilə saat 11:00-a qədər Satınalan təşkilata təqdim olunmalıdır.

* Göstərilən tarixdən və vaxtdan sonra təqdim olunan təklif zərfləri açılmadan geri qaytarılacaqdır.

III. İştirak haqqı və əsas şərtlər toplusunun əldə edilməsi:

* Müsabiqənin əsas şərtlər toplusunu Azərbaycan, rus və ya ingilis dilində əldə etmək istəyənlər LOT1 üzrə 118 AZN (ƏDV ilə), LOT2 üzrə 118 AZN (ƏDV ilə) və ya ekvivalent məbləğdə sərbəst dövrəli valyuta ilə iştirak haqqını qeyd olunan hesaba ödədikdən sonra elektron və ya çap formasında əlaqələndirici şəxsə elanın I qrafada göstərilmiş tarixədək həftənin istənilən iş günü saat 09:30-dan 17:30-a kimi ala bilərlər.

Hesab nömrəsi:
Azərbaycan Beynəlxalq Bankı ASC,
AZ38IBAZ38010019449306332120,
VÖEN: 9900003871,
Müştəri Xidməti Departamenti,
Kod: 805250,
Müxbir hesab: AZ03NABZ0135010000000002944,
VÖEN: 9900001881,
SWIFT BIK: IBAZAZ2X.

İŞTİRAK HAQQI HEÇ BİR HALDA GERİ QAYTARILMIR.

IV. Müqavilənin icra müddəti:

Satınalma müqaviləsini hər iki LOT üzrə 30 təqvim günü ərzində yerinə yetirilməsi tələb olunur.

Bank təminatı:

Avans ödənişin təminatının məbləği ən azı ödəniləcək avans məbləğine bərabər olmalıdır.

V. Satınalan təşkilatın ünvanı:

AZ1018 (indeks), Xətai rayonu, 2922 məhəllə, Zığ yolu küçəsi 41C, “Neftqaztikinti” Trestinin inzibati binasının 3-cü mərtəbəsi, Bakı şəhəri, Azərbaycan Respublikası.

Əlaqələndirici şəxs:

Rövşən Feyzullayev
Maddi Texniki Təchizat və Marketing şöbəsinin mühəndisi
Tel: +994 50 842 52 52
Tel: +994 55 790 91 81
Elektron ünvan: rovshen.feyzullayev@socar.az

VI. Elanın, satınalma predmeti haqqında geniş məlumatın və əsas şərtlər toplusunun əldə edilməsi üçün müraciət formasının yerləşdirildiyi internet ünvanı:

www.socar.az (<http://www.socar.az/socar/az/company/procurement-supply-chain-management/procurement-notices>)

VII. Müsabiqə təklif zərflərinin açılış tarixi, vaxtı və yeri:

Zərflərin açılış hər iki LOT üzrə 02.05.2019-cu il tarixdə, Bakı vaxtı ilə LOT1 saat 11:00-da, LOT2 saat 11:30-da elanın V qrafasında göstərilmiş Satınalan təşkilatın ünvanında baş tutacaqdır.

VIII. Müsabiqənin nəticəsi haqqında məlumat:

Müsabiqənin yekun nəticəsi haqqında məlumat aşağıdakı internet linkdən əldə edilə biləcək:

<http://www.socar.az/socar/az/company/procurement-supply-chain-management/contract-awards>

“Neftqaztikinti” Trestinin Satınalmalar qrupu

Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkətinin (SOCAR)

“Neftqaztikinti” Trestı

Müxtəlif növ hava kompressorlarına olan tələbatını təmin etmək məqsədi ilə açıq satılma müsabiqəsi (25041-19) elan edir.

I. Müsabiqədə iştirak etmək üçün təqdim edilməli sənədlər:

- * Müsabiqədə iştirak haqqında müraciət;
- * İştirak haqqının ödənilməsi barədə bank sənədi;
- * Müsabiqə təklifi (müsabiqə təklifləri zərflərinin açıldığı tarixdən sonra ən azı 60 təqvim günü qüvvədə olmalıdır).

Müsabiqədə iştirak haqqında müraciət (imzalanmış və möhürlənmiş) və iştirak haqqının ödənilməsi barədə bank sənədi ən gec 30.04.2019-cu il, Bakı vaxtı ilə saat: 17:30-a qədər Azərbaycan, rus və ya ingilis dilində Satınalan təşkilatın elanda göstərilmiş ünvanında təqdim olunmalıdır.

Tələb olunan sənədlərin surətləri (müsabiqə təklifi istisna olmaqla) Satınalan təşkilatın əlaqələndirici şəxsinin elanda göstərilmiş elektron ünvanına göndərilə bilər. Belə halda sənədlərin əsli müsabiqə təkliflərinin təqdim edilməsinin son günü-nədək Satınalan təşkilata təqdim edilməlidir.

II. Müsabiqə təklifinin təqdim edilməsinin son tarixi və vaxtı:

* Müsabiqə təklifləri bir əsli və bir surəti olmaqla 07.05.2019-cu il, Bakı vaxtı ilə saat 10:30-a qədər Satınalan təşkilata təqdim olunmalıdır.

* Göstərilən tarixdən və vaxtdan sonra təqdim olunan təklif zərfləri açılmadan geri qaytarılacaqdır.

III. İştirak haqqı və əsas şərtlər toplusunun əldə edilməsi:

* Müsabiqənin əsas şərtlər toplusunu Azərbaycan, rus və ya ingilis dilində əldə etmək istəyənlər 118 AZN (ƏDV ilə) və ya ekvivalent məbləğdə sərbəst dövrəli valyuta ilə iştirak haqqını qeyd olunan hesaba ödədikdən sonra elektron və ya çap formasında əlaqələndirici şəxsə elanın I qrafasında göstərilmiş tarixədək həftənin istənilən iş günü saat 09:30-dan 17:30-a kimi ala bilərlər.

Hesab nömrəsi:
Azərbaycan Beynəlxalq Bankı ASC,
AZ38IBAZ38010019449306332120,
VÖEN: 9900003871,
Müştəri Xidməti Departamenti,
Kod: 805250,
Müxbir hesab: AZ03NABZ0135010000000002944,
VÖEN: 9900001881,
SWIFT BIK: IBAZAZ2X.

İŞTİRAK HAQQI HEÇ BİR HALDA GERİ QAYTARILMIR.

IV. Müqavilənin icra müddəti:

Satınalma müqaviləsini 60 təqvim günü ərzində yerinə yetirilməsi tələb olunur.

Bank təminatı:

İddiaçı 2500 (iki min beş yüz) AZN və ya ekvivalent məbləğdə sərbəst dövrəli valyuta (ABŞ dolları və ya avro) məbləğində müsabiqə təklifinin qüvvədə qalması üçün bank təminatı təqdim etməlidir.

Avans ödənişin təminatının məbləği ən azı ödəniləcək avans məbləğine bərabər olmalıdır.

* Müqavilənin yerinə yetirilməsi təminatı satınalma müqaviləsinin qiymətinin 5 % məbləğində müəyyənləşdirilir.

V. Satınalan təşkilatın ünvanı:

AZ1018 (indeks), Xətai rayonu, 2922 məhəllə, Zığ yolu küçəsi 41C, “Neftqaztikinti” Trestinin inzibati binasının 3-cü mərtəbəsi, Bakı şəhəri, Azərbaycan Respublikası.

Əlaqələndirici şəxs:

Rövşən Feyzullayev
Maddi Texniki Təchizat və Marketing şöbəsinin mühəndisi
Tel: +994 50 842 52 52
Tel: +994 55 790 91 81
Elektron ünvan: rovshen.feyzullayev@socar.az

VI. Elanın, satınalma predmeti haqqında geniş məlumatın və əsas şərtlər toplusunun əldə edilməsi üçün müraciət formasının yerləşdirildiyi internet ünvanı:

www.socar.az (<http://www.socar.az/socar/az/company/procurement-supply-chain-management/procurement-notices>)

VII. Müsabiqə təklif zərflərinin açılış tarixi, vaxtı və yeri:

Zərflərin açılış 07.05.2019-cu il tarixdə, Bakı vaxtı ilə saat 11:00-da, elanın V qrafasında göstərilmiş Satınalan təşkilatın ünvanında baş tutacaqdır.

VIII. Müsabiqənin nəticəsi haqqında məlumat:

Müsabiqənin yekun nəticəsi haqqında məlumat aşağıdakı internet linkdən əldə edilə biləcək:

<http://www.socar.az/socar/az/company/procurement-supply-chain-management/contract-awards>

“Neftqaztikinti” Trestinin Satınalmalar qrupu

Azərbaycan: sosial dövlət modelini tətbiq edən ölkələr üçün uğurlu nümunə

Azərbaycandakı mövcud ictimai-siyasi sabitlik, xalq-iqtidar birliyi, iqtisadi siyasətin prioritet istiqamətləri olan makroiqtisadi sabitliyin təmin edilməsi, qeyri-neft sektorunun inkişafının sürətləndirilməsi, regionların iqtisadi inkişafının təmin edilməsi, əhəlinin məşğulluq səviyyəsinin yüksəldilməsi, neftdən gələn gəlirlərin "insan kapitalı"na yönəldilməsi, sosial infrastruktur layihələrinin uğurlu icrası, əlverişli biznes və investisiya mühitinin formalaşdırılması eyni zamanda, dövlətin sosial siyasətinin uğurla həyata keçirilməsində əhəmiyyətli irəliləyişlərə nail olunması və əhəlinin rifah halının yaxşılaşdırılması üçün maddi zəmin yaradıb.

Azərbaycan dövləti sosial yönümlüdür. Ölkə rəhbərliyi tərəfindən bu sahə daim diqqət mərkəzində saxlanılır və sosial proqramlar uğurla icra olunur. İqtisadi sahədə əldə olunan nailiyyətlərin effektiv şəkildə sosial sferaya yönəldilməsi müsbət nəticələr verməkdədir. Cəmiyyətin aztəminatlı təbəqəsi üçün sosial yardımların verilməsi sisteminin formalaşdırılması, bütün səviyyələrdə ədalətliyin bərqərar olması aparılan siyasətin uğurlarından xəbər verir. Sosial sahədə yüksək nəticələr əldə etmiş qabaqcıl ölkələrin təcrübəsindən istifadə edilməklə həyata keçirilən layihələrin uğurlu nəticələrini insanlar öz həyatlarında hiss edirlər.

Son illərdə sosial müdafiə və təminat xərclərinin bir neçə dəfə artması, sosial siyasətin bütün əhəli kateqoriyalarını əhatə etməsi, Prezident İlham Əliyevin son iki ayda əməkhaqlarının, pensiyaların, müavinətlərin artırılması ilə bağlı Fərman və sərəncamları, qaçqın və məcburi köçkünlərin mənzil-məişət şəraitinin yaxşılaşdırılması istiqamətində

tində görülən işlər bunun əyani sübutudur.

Həmçinin ölkə başçısının tapşırığına uyğun olaraq pensiyaların avtomatlaşdırılması mexanizminin qurulması, bu sahədə şəffaflığa, vətəndaş rahatlığına və məmnunluğuna imkan yaradılması, əhəlinin rifah halının yaxşılaşdırılması, daşınmaz əmlakın qeydiyyatı sahəsində vətəndaşlara göstərilən xidmətlərin keyfiyyətinin artırılması ilə bağlı geniş tədbirlərin həyata keçirilməsi sosial firavanlığın təminatına doğru mühüm addımların atılmasına zəmin yaradıb.

Bu sahədə cari ilin əvvəlindən həyata keçirilən tədbirlər, ölkə başçısının geniş sosial himayə paketi bunun parlaq nümunəsidir. Belə ki, bu ildən başlayaraq Prezident İlham Əliyevin sərəncamları ilə pensiyalar, maaşlar, bütün sosial müavinətlər əhəmiyyətli dərəcədə artırıldı. Sözügə-

dən qərarlar bu gün də davam etdirilir. Bəzi sahələrdə əməkhaqqı 50 faiz, bir sıra sosial müavinətlər bir neçə dəfə artırılıb. Bu ilin əvvəlindən bütün pensiyaların sığorta hissəsi qaldırıldı. Martın 1-dən minimum əməkhaqqı 38.4 faiz artırılaraq 130 manatdan 180 manata çatdırılıb. Minimum əməkhaqqının artırılması nəticəsində dövlət sektorunda işləyən 450 min nəfərin əməkhaqqında 30 faiz, özəl sektorda işləyən 150 min nəfərin əməkhaqqında isə 25 faiz artım olacağı gözlənilir.

Bundan əlavə, martın 1-dən etibarən əmək pensiyası alanların da pensiyalarına əlavələr təyin olunub. Minimum pensiya məbləğinin artırılması, ümumilikdə, 233 min pensiyaçını, o cümlədən 140 min nəfər əlilliyə görə pensiya alan şəxsi əhatə edəcək. Artımların digər sahələrdə də olacağı gözlənilir.

Həmçinin Prezident İlham Əliyevin "Əhəlinin sosial müdafiəsinin gücləndirilməsi sahəsində əlavə tədbirlər haqqında" 25 fevral 2019-cu il tarixli Sərəncamı ilə yaşa görə (əmək pensiyası hüquqları olmadıqda) aylıq müavinətlərin də növbəti ayın 1-dən artırılması təmin olunacaq. Bu müavinətin məbləği 2019-cu il 1 aprel tarixindən 80 faizə qədər artırılmaqla 73 manatdan 130 manata çatdırılacaq.

Sərəncamın əhatə etdiyi əhəli qruplarından biri də ailə başçısıdır. Sənədə əsasən, həmin müavinətin məbləği ailə başçısını itirməyə görə müavinət alan ailə üzvlərinin hər biri üzrə 68 manatdan 80 manata çatdırılacaq. Ümumilikdə 46 min nəfər bu müavinətlə təmin olunur.

Bundan başqa, ölkə başçısının 25 fevral 2019-cu il tarixli Sərəncamında müharibə veteranla-

rı üçün Prezidentin aylıq təqaüdünün təsis olunması nəzərdə tutulur. Sərəncama uyğun olaraq, aprelin əvvəlindən müharibə veteranlarına kommunal, nəqliyyat və digər xidmətlərə görə sosial müavinət (55 manat) əvəzinə, habelə döyüşən ordunun tərkibində xidmət etmiş müharibə iştirakçılarına əmək pensiyasının sığorta hissəsinə əlavə (11 manat) əvəzinə Prezidentin 80 manat məbləğində aylıq təqaüdü təyin olunacaq. Bu da 80 min nəfərdən ibarət müharibə veteranlarına dövlət dəstəyinin əhəmiyyətli şəkildə artırıldığını göstərir.

Əlilliyi olan şəxslərin sosial təminatının gücləndirilməsinə ölkə başçısı tərəfindən xüsusi qayğı göstərilir. Bu sahədə bir çox qanunlar qəbul olunub, vaxtaşırı əlillərə mənzil, maşın və sair kimi vasitələr hədiyyə edilir, ildən-ildən onların pensiyaları və təqaüdləri artırılır. Prezident İlham Əliyevin 18 mart 2019-cu il tarixli "Azərbaycan Respublikasının ərazi bütövlüyü, müstəqilliyi və konstitusiyası quruluşunun müdafiəsi, 1990-cı ilin 20 Yanvar hadisələri ilə əlaqədar əlilliyi olmuş, Çernobıl AES-də qəza nəticələrini aradan qaldırmaqda iştirak edib əlilliyi olmuş şəxslərin, II Dünya Müharibəsi əlillərinin və onlara bərabər tutulanların xüsusi nəqliyyat almaq üçün tibbi göstərişlər üzrə avtomobillə təmin edilməsi sahəsində əlavə tədbirlər haqqında" Sərəncamı əhəlinin, xüsusilə həssas qrupların rifah halının yüksəldilməsi istiqamətində növbəti mühüm addımdır.

Sərəncamda müvafiq kateqoriyalardan olan vətəndaşların xüsusi nəqliyyat almaq üçün tibbi göstərişlər üzrə avtomobillərlə təminatının gücləndirilməsi məqsədilə Azərbaycan Respublikasının 2019-cu il dövlət büdcəsində nəzərdə tutulan Azərbaycan Respublikası Prezidentinin ehtiyat fondundan 5 (beş) milyon manat ayrılması tapşırılıb. Bu da 2019-cu ildə həmin insanlara verilməsi üçün əlavə olaraq 400-dən artıq avtomobilin alınmasına imkan verəcək.

Zahid Rza,
"iki sahil"

Zehni detoks necə edilir?

Yazın gelişi ilə birlikdə orqanizminizdəki zərərli maddələri detoks ilə necə kənarlaşdırırıqsa, zehnimizi də zehni detoks ilə tərtəmiz və gümrah bir vəziyyətə gətirə bilirik. Bəs zehni detoks necə edilir?

Hər vəziyyəti qəbul edin

Həyatımızda yaşadığımız ayrılıqlar, ölümlər, xəstəliklər bizi dərinlən depressiyaya uğrada bilər. Çox əzab çəkmiş olsaq da, bu mətəm müddətinin bitməsi və ardından bu vəziyyəti qəbul etməyimiz həyatımıza sağlam bir ruh halı ilə davam edə bilməyimiz üçün çox vacibdir.

Bağışlayın...

Kim keçmiş ilə yaşamaq istəyər ki? Qəbul etdikdən sonra bağışlamaq var. Keçmişdə sizi üzən bir çox insan ola bilər, onları mütəlq bağışlayın. Sizə özünü pis hiss etdirən əşyalar və fotosəkillər varsa, onlardan qurtulun. Keçmişinizlə barışıqda, uzun müddətdir fərqi olmadığınız zehni yükləri-

nizdə yüngülləşdiyinizi hiss edə bilərsiniz.

Mənfi fikirləri həyatınızdan çıxarın

Mənfi bir düşüncəyə qapıldığınız zaman bunun fərqi varın. Xüsusilə də seçdiyiniz sözlərə kəlmələrə diqqət edin. Mənfi sözləri lüğətinizdən çıxarın. Həyatınızdakı hər şeyin pisləşdiyi ümumiləşdirməsindən çəkinin.

Dəyişməə başlayın

Dəyişmə yönündə atdığınız kiçik addım belə həyatınızı dəyişəcək. Evinizdə olan və sizə yaxşı enerji verməyən əşyaları dəyişərək işə başlaya bilərsiniz. Hər gün dəfələrlə baxdığınız telefon və kompüterinizin ekranına daha motivasiyaverici şəkillər yerləşdirin.

Sevdiyiniz rənglər ilə bu dəyişməni başlayın

Rənglərin gücü həyatınızda böyük təsir yaradacaqdır. Paltarlarınızda, evinizin dizaynında və hətta saçınızda bu rəngləri istifadə edə-

rək həyatınıza müsbət təsirlər əlavə edə bilərsiniz.

Tragedik ssenarilər yazmayın

Davamlı pis hadisələr haqqında düşünüb beyninizdə tragedik ssenarilər yazmaq bəlkə də zehnimizə və özümüzdə etdiyimiz ən böyük pisləşmələrdən biridir. Ola biləcək ən pis ehtimalları düşünərək nə əldə edə bilərsiniz ki? Keçmişdə sizi belə düşündürən ancaq gerçəkləşməyən ya da gerçəkləşsə belə öhdəsindən gələ bildiyiniz hadisələr haqqında düşünün və tragedik ssenarilərin təsirini həyatınızdan çıxarın.

Özünüzdə günahlandırmaqdan vaz keçin

Hamımız səhvlər edirik, əksikliklər sərgiləyirik ancaq bu hər hadisədə özümüzdə günahlandırmaqlıq demək deyil. Bu, səhvlərinizin və əksik yönünüzün fərqi varıb bu zəiflikləri gücləndirmək və səhvlərinizdən ibrət götürməyinizə yardımçı olacaq.

Müsbət yönünüzü kəşf edin

Mənfi yönünüzü görməkdən əl keçib müsbət yönünüzə fəxr etməyə başlayın. Nailiyyətlərinizi xarici səbəblərə əlaqələndirməyin. Özünüzü dəyərləndirməyiniz, başqalarının bunu etməsini gözleməyin.

Yaxşı, ya da pis düşüncələrdən uzaq durun

Hər bir şey tam olaraq yaxşı, ya da pis olaraq dəyərləndirilə bilməz. Həyatda daima ağ və ya qara arasındakı çalarlar da olur. Həm özünüzü, həm də başqalarını və hadisələri bu yanaşma ilə dəyərləndirərsəniz, vəziyyəti daha asan qəbul edə biləcəksiniz və münasibətlərinizdə böyük avantaj qazanmış olacaqsınız.

Röya Rasimqızı,
"iki sahil"

Sosial medianın yaratdığı təhlükədən necə qorunmalı?

Hər birimizin istifadəçisi olduğu sosial media populyarlığı ilə seçilir. Operativlik, kütləvilik və əlverişlilik kimi xüsusiyyətlər onu daha da arzuolunan edir.

Sosial medianın müsbət cəhətləri ilə yanaşı, mənfi cəhətləri də var. Bunlardan biri də sosial media üzərindən yaranan təhlükədir. Sosial şəbəkə istifadəçilərinin 20 faizi bu təhlükə ilə üzləşir.

Bəs sosial media istifadəçilər üçün hansı təhlükələr vardır?

Yüksək istifadəçi sayı ilə seçilən virtual dünyada insanları kompyuter üzərindən təhdidə, zorakılığa, mənfi psixoloji təsirlərə məruz qoyurlar.

İstifadəçilərin paylaşıqları şəxsi məlumatlarından, şəkillərindən, videolardan, statuslarından istifadə edib sonradan onları hədələyirlər. Bu işlə məşğul olan bir qrup şəxslər saxta hesablar açaraq, şifrələr qıraraq, başqasının ad və soyadından istifadə edərək insanları "məşhur" edəcəkləri haqqında şantaj edirlər. Hədəflərində isə əsasən azyaşlı uşaqlar və qadınlar olur. Onlar tələblər irəli sürürlər, yerinə yetirməyəcəkləri təqdirdə isə şantaja, təhdidə, onlayn zorakılığa, hədələrə üz tuturlar. Sosial medianın onlar üçün yaratdığı fərsetdən isə asanlıqla istifadə edirlər. Bu təhdidlərdən ehtiyatlanan "qurbanlar" isə tələbləri və şərtləri yerinə yetirməli olurlar. Bəzən bu sonda onların intihara cəhdi, depressiyası, özünəqapanma, asosiallıq yaranmasına gətirib çıxarır. Konkret olaraq heç kəsle bölüşə bilmədiyi bu problem üçün bəzən özü də konkret bir həll yolu tapa bilmir. İstifadəçi sayı artdıqca bu kimi təhlükəli halların da sayı artır.

Sosial medianın yaratdığı təhlükədən necə qorunmaq olar?

Bu kimi hallardan qorunmaq üçün isə təhlükəsizlik qaydalarına əməl etməliyik. İlk olaraq isə bu qaydaları özümüz müəyyənləşdirib, əməl etməliyik.

Sahibi olduğumuz hesabın şifrəsini güclü seçməliyik. Bu xakerlərin sizin hesabınıza asanlıqla daxil olmasının qarşısını alacaq. Hesabınızın güvenliyi baxımından rahat olacaqsınız.

Tanış olmayan, saxta hesabları profilimizə qəbul etməməliyik. Sizə göndərilən hər dostluq istəyini qəbul etməyin. Şəxsi şəkilləri, özəl məlumatları yoxdursa, ən əsası da sizə tanış biri deyilsə, onun istəyini ləğv edin.

Çox şəxsi məlumatları, şəkilləri, videoları hər kəs üçün açıq, kütləvi şəkildə paylaşmamalıyıq. Bu sizi onlar üçün daha da çatımlı edir. Nəticədə sizin hesabınız onların "tilovuna" düşür.

Antivirus proqramları yükləyin. Bu sizin həm kompyuterinizə, həm də hesabınıza virus düşməsinin, başqa müdaxilələr edilməsinin qarşısını alacaq.

Profilimizdə paylaşıdığımız məlumatlarda etik qaydalara əməl edin. Etik normaların qorunması da təhlükəsizlik üçün vacibdir. Bu sizin profilinizin səviyyəsini müəyyənləşdirir.

Hesabınızdan xüsusi məqsədə yönəlmiş oyunlara, videolara, saytlara daxil olmayın. Bu sizi onlara tanıdır. Siz onların siyahısına düşürsünüz. Mesaj bölmə-nizə göndərilən hər linkə daxil olmayın. Bir az şübhələnin, ehtiyat edin, düşünün ki, burada bir məkrli məqsəd ola bilər.

Mütəmadi olaraq sizi layk edən, çoxlu mesajlar yazan, paylaşımlarınıza yer-siz rəy bildiren, sizi digər paylaşımlara işarələyən insanları profilinizdən uzaqlaşdırın.

İstifadə etdiyiniz sosial şəbəkənin bütün funksiyalarına bələd olun. Çünki bilməyərəkdən hesabınızı hər kəsə açıq edə bilərsiniz, şəkillərinizi ictimaiyyət üçün açıq edə bilərsiniz. Bunun üçün də hər hansı sosial hesab açmadan öncə mütləq mövcud funksiyalar haqqında məlumatlı olun.

Başqa kompyuter, telefon və planşetlərdən hesabınıza girməyin. Çıxışı verməyi unudarsınız, bu sizin hesab bilgilerinizin yayılmasına səbəb ola bilər.

Təkcə şəxsi hesablara deyil, bəzən biznes, iş hesablarına da "onlayn hücumlar" olur. Adətən maddi gəlirləri, karyeranı ləğv etmək, ictimai qınaq yaratmaq, iqtisadi zonada nüfuzunu aşağı salmaq üçün xakerlər tərəfindən atılan addımdır. Ona görə də siz bu qara piyara xidmət edən əməlin qarşısını almalısınız. Təslim olmamalı, onların irəli sürdüyü iddialar əsassızdırsa, sübut etməlisiniz. Əgər daha da irəli gedərək sizi təhdid halları artırsa, o zaman siz hüquq mühafizə orqanlarına müraciət etməlisiniz.

İş və şəxsi hesablarınızı qarışdırma-yın. Hər biri üçün ayrı profil təyin etsəniz daha yaxşı olar. Bu zaman karyera sferasına aid olan informasiyalar, istifadəçilər şəxsi hesabınızda qalır qarışmaz. Fərqli şəkildə fəaliyyət göstər-mələri daha uyğundur.

Bu məqsədə xidmət edən insanlara tez təslim olmamaq üçün təhlükəsizlik qaydalarına riayət edin. Onları "super güc" hesab etmək olmaz. Qorxmaq, təlaşlanmaq lazım deyil. Vəziyyət ciddiləşdikdə, narahatlığa səbəb olduqda artıq hüquq-mühafizə orqanlarına müraciət etmək lazımdır. Unutmaq olmaz ki, onların tələblərini həyata keçirdikdə, yenisi yaranır. Bu da çox ciddi təhlükədir.

Bu şantajlar sizdə qorxu, özünəqapanma yaradıbsa psixoloqla məsləhətləşin. Sizə mövcud psixoloji narahatlıqları dəf etməkdə yardımçı olacaq.

Sosial mediadakı mövcudluğunuz sizin üçün problemlər yaradırsa, bir müddət hesabınızı deaktiv edin. Əsəblərinizin sakitləşməsinə, gərginliyinizin azalmasına yardım edəcək.

Sadələndirən qaydalara əməl olunarsa, əsas da təhlükəsizlik gözlənilsə, sosial mediada hesab idarə etmək o qədər də təhlükəli deyil. Bu mövzuda hər şeydən öncə əsas məsuliyyət sizin nəzarət və diqqətinizdir.

Yaquət Ağashahqızı, "İki sahil"

Öz dadında möhtəşəm türk poeziyası - Attila İlhan

Ayrılıq sevdaya daxil..

Ustad türk şairi Attila İlhan şeirləri ilə tanış ol-mazdan öncə yaddaşıma mehələ yarışan dağınıq saçları, istehsalı təbəssümlə qotazlanan kip sıxılmış dodaqları və qıyqa-cı baxışları ilə unudulmaz bir portret kimi qazınmışdı. Foto-dakı baxışları da dillər əzbəri olan unudulmaz şeirləri qədər diri və danışqan, qığılcımlanan gözləri "Ben sana mecburum, bilemezsin" məhkumiyyəti ilə "kimi sevsem, sensin" etirafının birləşmiş cütü idi. Fotolar hərdən dil açə bilir...

Bəzən "şair bir şeirin şairidir" deyirlər. Attila İlhan isə bir şeirin deyil, onlarla unudulmaz şeirin və misranın şairidir. Şairlərin avtobiografiyaları - doğuluşları, eşqləri və ölümləri yazdıqlarındadır. Onları sadəcə oxumaq yox, yaşamaq gərəkdir...

Çoxyönlü yaradıcılığı və bədiliyin ən yüksək səviyyədə təcəssüm tapdığı siyasi lirikası ilə də Attila İlhan böyük bir sevgi şairi, insan sərrafı idi. Bunu anlamaq üçün 25 yaşında edam edilən solçu Dəniz Gezmiş və yoldaşları üçün yazdığı şeirə göz atmaq yetərlidir:

*bir yangın ormanından püskürmüş
genç fidanlardı,
güneşten ışık yontarlardı, sert adamlardı...
hoyratlı gülüşleri, aydınlığı çalkalardı,
gittiler, akşam olmadan ortalık karardı...*

Yəqin ki, xatirəsi illər keçsə də unudulmayan, haqsızlığa hayqıran asi dənizgəzmislərə bundan daha qəmli və qürurlu ağı tapmaq çətin olardı. Həm də "Mahur bəstə" üstündə...

Ardınca isə "Ağustos çıkmazı" adında və yalvarış dadında avqust çıxılmazlıqları gəlirdi:

*kendini martılarla bir tutma
senin kanatların yok,
düşersen, yorulursun
beni koyup gitme, nolarsun...*

Sevda tərəzisinə həttə "səni sevirəm" ifadəsini də ağır basan, bütün sevdaların ən uc nöqtəsi olan "sen benim hiçbir şeyimsin" hikkəsi də var o yalvarışların içində...

Bir də o sırada "Aysel, git başımdan" əmriylə ifadə edilən dopdolu bir sevgi etirafı gözə deyir. Öz qaranlığının kölgəsində sevdini kirlətmək qorxusuyla yüklənən bir rəddetmənin ta özüyü Attila İlhan sevdası:

*benim yağmurumda gəzinəmezsin,
üşürsün..
dağıtır gecelerim sarışınlığını.
uykularımı uyusan nasıl korkarsın,
hiçbir dakikamı yaşayamazsın.
Aysel, git başımdan,
ben sana göre değilim,
benim için kirlətmə aydınlığını...*

Attila İlhan sevginin ən gözlənilməz ədəbi fikir qəliblərində ifadəsinin ustasıdır. Bəlkə də bundandır ki, sevəndə də, ayrılıqda da yazdıqları eyni cür doğmadır.

*gelmezsen fark etmez, kimseyi aramam
asıl sevdiklerim en içimdekilerdir,
onlarla yaşarım eğer yaşarsam...*

Bu şeiriyyət sultanlığında isə ölmək yasaqlanıb. Bütün bu kimi gözəl misralarıyla Attila İlhan ədəbiyyatda öz zirvəsini tutan sənətkardır. Ancaq bütün bu bədii gözəlliklərlə yanaşı, şair, məşhur olduğu qədər də hüznü "Ayrılıq sevdaya dahil" in Attila İlhanıdır. Bu şeirlə ustad sənətkar ədəbiyyatın əbədiyyətinə öz möhürünü vurub.

*gizli bir yılan gibi yuvalanmış
içimde keder
uzak bir telefonda ağlayan
yağmurlu genç kadın -*

misralarının yaratdığı ədəbi tablону mifologiyaya da yozmaq olar, adı məişət rutininə də. İçində ilan kimi yuvalanan kədərin uzaq bir telefonda ağlayan qadınla assosiasiyası niyə mənə Həvvanı yoldan çıxarıb günaha sürükləyən ilanı xatırladır? Bəlkə uzaq telefondakı islah səsli, ruhu yağmurlu gənc qadının ağlamasıdır şairi ovudulmaz kədəri ilə birgə öz içinə yuvarlandıran? Attila İlhan məhz bu izaholunmazlığı ilə unudulmazdır.

Ardından isə ayrılıq acısının elə qəzəbli özünüifadəsi gəlir ki, ədəbi qəhrmanın yaşantılarını ilklərimizə hiss edirik:

*mor kıvılcımlar geçiyor
dağınık yalnızlığımdan
onu çok arıyorum, onu çok arıyorum
her yerinde vücudumun
ağır yanık sızıları,
bir yerlere yıldırım düşünüyorum
ayrılığımızı hissettiğim an
demirler eriyor hırsımdan...*

Qəzəb keçdikdən sonra isə kədar dolu mütləq həqiqət gəlir. Artıq atılıb - düşməyin mənası yoxdur, taleyinlə barişib ayrıldığına və ayrılığına qarışırsan...

*çünkü ayrılmanın da vahşi bir tadı var
öyle vahşi bir tad ki, dayanılır gibi değil...
çünkü ayrılık da sevdaya dahil,
çünkü ayrılanlar hala sevgili...
hiç bir anı tek başına yaşayamazlar
her an ötekisiyle birlikte,
herşey onunla ilgili...*

Bütün ayrılıqların hissettirdiyi ilk aldadıcı təəssürat qurtulmuşluq, rahatlıq və azadlıq hissidir. Bir az zaman keçib yalnızlığın əlində daha çox əsir olduğumuzu anladığımızda isə:

*özgürlüğümüz yoksa yalnızlığımızdır
yalnızlık
çakmak taşı gibi sert,
elmas gibi keskin,
ne yanına dönsen bir yerin kesilir,
fena kan kaybedersin.
...tek başına özgürlük ne işe yarayacak?*

Lakin şair bu "azadlıq yarası" nı sarımağın yolunu da tapıb:

*özgürlük mutlaka paylaşılacak
suç ortağı bir sevgiliyle...
sanmıştık ki, ikimiz
yeryüzünde ancak
birbirimiz için varız...
ikimiz sanmıştık ki,
tek kişilik bir yalnızlığa bile
rahatça sığarız,
hiç yanılmamışız...*

O günah ortağı ilə birnəfərlik tənhalığa rahatca sığmağın isə bir cə adı var: Ayrılıq. Üreyi göynədir ruhun cızdağını çıxaran ayrılığın bu qədər gözəl ədəbi tərif isə nadir tapıntı kimidir. Amma bir təsəlli həmişə var: "Ayrılıq da sevdaya dahil..."

Sevinc Mürvətoğlu

SOCAR-ın TENDERLƏRİ

Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkətinin (SOCAR)

“Neftqaztikinti” Trest

müxtəlif ikitavrlara olan tələbatını təmin etmək məqsədi ilə açıq satınalma müsabiqəsi üzrə müraciətlərin son tarixinin, həmçinin təklif zərflərinin açılış tarixinin müddətinin uzadılmasını elan edir. (25051-19)

I. Müsabiqədə iştirak etmək üçün təqdim edilməli sənədlər:

- * Müsabiqədə iştirak haqqında müraciət;
- * İştirak haqqının ödənilməsi barədə bank sənədi;
- * Müsabiqə təklifi.

Müsabiqədə iştirak haqqında müraciət (imzalanmış və möhürlənmiş) və iştirak haqqının ödənilməsi barədə bank sənədi ən gec 11.04.2019-cu il, Bakı vaxtı ilə saat 17:30-a qədər Azərbaycan, rus və ya ingilis dilində Satınalan təşkilatın elanda göstərilmiş ünvanında təqdim olunmalıdır.

Tələb olunan sənədlərin surətləri (müsabiqə təklifi istisna olmaqla) Satınalan təşkilatın əlaqələndirici şəxsinin elanda göstərilmiş elektron ünvanına göndərilə bilər. Belə halda sənədlərin əsl müsabiqə təkliflərinin təqdim edilməsinin son gününədək Satınalan təşkilata təqdim edilməlidir.

II. Müsabiqə təklifinin təqdim edilməsinin son tarixi və vaxtı:

- * Müsabiqə təklifi bir əsl və 2 surəti olmaqla 18.04.2019-cu il, Bakı vaxtı ilə saat 12:00-a qədər Satınalan təşkilata təqdim olunmalıdır.
- * Göstərilən tarixdən və vaxtdan sonra təqdim olunan təklif zərfləri açılmadan geri qaytarılacaqdır.

III. İştirak haqqı və əsas şərtlər toplusunun əldə edilməsi:

* Müsabiqənin əsas şərtlər toplusunu Azərbaycan, rus və ya ingilis dilində əldə etmək istəyənlər 590 manat (ƏDV-illə) və ya ekvivalent məbləğdə sərbəst dövrəli valyuta ilə iştirak haqqını qeyd olunan hesaba ödədikdən sonra elektron və ya çap formasında əlaqələndirici şəxsə elanın I qrafasında göstərilmiş tarixədək həftənin istənilən iş günü saat 09:30-dan 17:30-a kimi ala bilərlər.

Hesab nömrəsi:
Azərbaycan Beynəlxalq Bankı ASC,
AZ38IBAZ38010019449306332120,
VÖEN: 9900003871,
Müştəri Xidməti Departamenti,
Kod: 805250,
Müxbir hesab: AZ03NABZ0135010000000002944,
VÖEN: 9900001881,
SWIFT BIK: IBAZAZ2X.

İŞTİRAK HAQQI HEÇ BİR HALDA GERİ QAYTARILMIR.

IV. Müqavilənin icra müddəti:

Satınalma müqaviləsinin veriləcək sifariş əsasında 60 təqvim günü ərzində yerinə yetirilməsi tələb olunur.

Bank təminatı:

İddiənin təqdim etməli olduğu müsabiqə təklifinin təminatı müsabiqə təklifinin ümumi qiymətinin 2 (iki) %-dək məbləğindən aşağı olmamalıdır.
Avans ödənişin təminatının məbləği ən azı ödəniləcək avans məbləğinə bərabər olmalıdır.
Müqavilənin yerinə yetirilməsi təminatı satınalma müqaviləsinin qiymətinin 5 % məbləğində müəyyənləşdirilir.

V. Satınalan təşkilatın ünvanı:

AZ1018 (indeks), Xətai rayonu, 2922 məhəllə, Zığ yolu küçəsi 41C, “Neftqaztikinti” Trestinin inzibati binasının 3-cü mərtəbəsi, Bakı şəhəri, Azərbaycan Respublikası.

Əlaqələndirici şəxs:

Astanov Siyavuş
Maddi-Texniki Təchizat və Marketing şöbəsinin mühəndisi
Telefon nömrəsi: +994 12 521-00-00 25-125
Korporativ mobil: +994 50 454 66 33
Elektron ünvan: siyavush.astanov@socar.az

VI. Elanın, satınalma predmeti haqqında geniş məlumatın və əsas şərtlər toplusunun əldə edilməsi üçün müraciət formasının yerləşdirildiyi internet ünvanı:

www.socar.az (<http://www.socar.az/socar/az/company/procurement-supply-chain-management/procurement-notices>)

VII. Müsabiqə təklif zərflərinin açılış tarixi, vaxtı və yeri:

Zərflərin açılış 18.04.2019-cu il tarixdə, Bakı vaxtı ilə saat 12:30-da elanın V qrafasında göstərilmiş Satınalan təşkilatın ünvanında baş tutacaqdır.

VIII. Müsabiqənin nəticəsi haqqında məlumat:

Müsabiqənin yekun nəticəsi haqqında məlumat aşağıdakı internet linkdən əldə edilə biləcək:

<http://www.socar.az/socar/az/company/procurement-supply-chain-management/contract-awards>

“Neftqaztikinti” Trestinin Satınalmalar qrupu

Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkətinin (SOCAR)

“Neftqaztikinti” Trest

ikitavrlara (60B1 və 60B2) olan tələbatını təmin etmək məqsədi ilə açıq satınalma müsabiqəsi üzrə müraciətlərin son tarixinin, həmçinin təklif zərflərinin açılış tarixinin müddətinin uzadılmasını elan edir. (25050-19)

I. Müsabiqədə iştirak etmək üçün təqdim edilməli sənədlər:

- * Müsabiqədə iştirak haqqında müraciət;
- * İştirak haqqının ödənilməsi barədə bank sənədi;
- * Müsabiqə təklifi.

Müsabiqədə iştirak haqqında müraciət (imzalanmış və möhürlənmiş) və iştirak haqqının ödənilməsi barədə bank sənədi ən gec 11.04.2019-cu il, Bakı vaxtı ilə saat 17:30-a qədər Azərbaycan, rus və ya ingilis dilində Satınalan təşkilatın elanda göstərilmiş ünvanında təqdim olunmalıdır.

Tələb olunan sənədlərin surətləri (müsabiqə təklifi istisna olmaqla) Satınalan təşkilatın əlaqələndirici şəxsinin elanda göstərilmiş elektron ünvanına göndərilə bilər. Belə halda sənədlərin əsl müsabiqə təkliflərinin təqdim edilməsinin son gününədək Satınalan təşkilata təqdim edilməlidir.

II. Müsabiqə təklifinin təqdim edilməsinin son tarixi və vaxtı:

- * Müsabiqə təklifi bir əsl və 2 surəti olmaqla 18.04.2019-cu il, Bakı vaxtı ilə saat 11:30-a qədər Satınalan təşkilata təqdim olunmalıdır.
- * Göstərilən tarixdən və vaxtdan sonra təqdim olunan təklif zərfləri açılmadan geri qaytarılacaqdır.

III. İştirak haqqı və əsas şərtlər toplusunun əldə edilməsi:

* Müsabiqənin əsas şərtlər toplusunu Azərbaycan, rus və ya ingilis dilində əldə etmək istəyənlər 590 manat (ƏDV-illə) və ya ekvivalent məbləğdə sərbəst dövrəli valyuta ilə iştirak haqqını qeyd olunan hesaba ödədikdən sonra elektron və ya çap formasında əlaqələndirici şəxsə elanın I qrafasında göstərilmiş tarixədək həftənin istənilən iş günü saat 09:30-dan 17:30-a kimi ala bilərlər.

Hesab nömrəsi:
Azərbaycan Beynəlxalq Bankı ASC,
AZ38IBAZ38010019449306332120,
VÖEN: 9900003871,
Müştəri Xidməti Departamenti,
Kod: 805250,
Müxbir hesab: AZ03NABZ0135010000000002944,
VÖEN: 9900001881,
SWIFT BIK: IBAZAZ2X.

İŞTİRAK HAQQI HEÇ BİR HALDA GERİ QAYTARILMIR.

IV. Müqavilənin icra müddəti:

Satınalma müqaviləsinin veriləcək sifariş əsasında 60 təqvim günü ərzində yerinə yetirilməsi tələb olunur.

Bank təminatı:

İddiənin təqdim etməli olduğu müsabiqə təklifinin təminatı müsabiqə təklifinin ümumi qiymətinin 2 (iki) %-dək məbləğindən aşağı olmamalıdır.
Avans ödənişin təminatının məbləği ən azı ödəniləcək avans məbləğinə bərabər olmalıdır.
Müqavilənin yerinə yetirilməsi təminatı satınalma müqaviləsinin qiymətinin 5 % məbləğində müəyyənləşdirilir.

V. Satınalan təşkilatın ünvanı:

AZ1018 (indeks), Xətai rayonu, 2922 məhəllə, Zığ yolu küçəsi 41C, “Neftqaztikinti” Trestinin inzibati binasının 3-cü mərtəbəsi, Bakı şəhəri, Azərbaycan Respublikası.

Əlaqələndirici şəxs:

Astanov Siyavuş
Maddi Texniki Təchizat və Marketing şöbəsinin mühəndisi
Telefon nömrəsi: +994 12 521-00-00 25-125
Korporativ mobil: +994 50 454 66 33
Elektron ünvan: siyavush.astanov@socar.az

VI. Elanın, satınalma predmeti haqqında geniş məlumatın və əsas şərtlər toplusunun əldə edilməsi üçün müraciət formasının yerləşdirildiyi internet ünvanı:

www.socar.az (<http://www.socar.az/socar/az/company/procurement-supply-chain-management/procurement-notices>)

VII. Müsabiqə təklif zərflərinin açılış tarixi, vaxtı və yeri:

Zərflərin açılış 18.04.2019-cu il tarixdə, Bakı vaxtı ilə saat 12:00-da elanın V qrafasında göstərilmiş Satınalan təşkilatın ünvanında baş tutacaqdır.

VIII. Müsabiqənin nəticəsi haqqında məlumat:

Müsabiqənin yekun nəticəsi haqqında məlumat aşağıdakı internet linkdən əldə edilə biləcək:

<http://www.socar.az/socar/az/company/procurement-supply-chain-management/contract-awards>

“Neftqaztikinti” Trestinin Satınalmalar qrupu

C vitamini çatışmazlığı nələrə səbəb olur?

C vitamini insan orqanizmində istehsal edilə bilməz. Qəbul etdiyimiz qidalardan alınan bu vitamin bədən funksiyaları üçün çox əhəmiyyətli rol oynayır. C vitamini çatışmazlığı enerji itkisi, qəfil yorğunluq və halsızlıq kimi şikayətlərə səbəb olur. Meyvələrdən alınan vitamin C bədəne böyük qatqı verir.

Onun çatışmazlığı tərkibində C vitamini olan əlavələr və ya C vitamini ilə zəngin bir pəhriz ilə müalicə edilə bilər.

C vitamini nədir?

Vitaminlər kiçik miqdarda lazım olan, sağlamlığı qorumaq və bərpa etmək üçün lazım olan maddələr qrupudur. C vitamini askorbin turşusu olaraq da adlandırılır. Orqanizmdə istehsal edilə bilmədiyi üçün əlavələr və müxtəlif qida pəhrizləri ilə qəbul olunan vitamin növüdür. C vitamini kollagen adlanan bir maddənin qurulması üçün lazımdır. Bu maddə dəri, sümük, qığırdaq, birləşdirici toxumalar, tendonlar, qan damarı divarları və dişlərin inkişafı və sağlamlığı üçün vacibdir. C vitamini ilə zəngin müxtəlif qidalar vardır: Sitrus meyvələri (portağal, mandarin, qreyfurt, limon), qovun və qarpız, kivi, ispanaq, pomidor, brokoli kimi tərəvəzlər.

C vitamini ehtiyacının 90%-dən çoxu meyvə və tərəvəzlərlə təmin olunur. Tərəvəz və meyvələrin bişirilərək hazırlanması C vitamini tərkibini 30-40% azaldır.

Təvsiyə edilən C vitamini miqdarı yaş və cinsiyyətə görə dəyişir

Hamilə və qocalar üçün daha çox vitamin lazımdır.

1-10 yaş arası uşaqlar gündə ən azı 30 mq C vitamini qəbul etməlidirlər.

11-14 yaş arası uşaqlar üçün bu norma gündə ən azı 35 mq-dır

15 yaşdan yuxarı uşaqlar və böyüklər üçün lazım olan C vitamini miqdarı isə ən azı 40 mq-dır.

C vitamini çatışmazlığı nədir?

Vitamin C çatışmazlığı pəhrizlə qəbul edilən C vitamini çatışmazlığının nəticəsidir. Uzun müddət orqanizm kollagen is-

tehsal edə bilmir. Bu, bədəndəki müxtəlif toxumaların çökməyə başlaması və zədələnməsinə səbəb olur.

Xroniki C vitamini çatışmazlığı (3 ay və daha çox), iskorbit xəstəliyi ilə nəticələnir.

C vitamini çatışmazlığı necə yaranıb yayılır?

C vitamininin çatışmaması səbəbi ilə yaranan iskorbit xəstəliyi bədxassəli olur. Qədim dövrlərdə dənizçilərin ümumiyyətlə balıqla qidalanması ilə yayılmışdır. Buna görə də dənizçilər dillərinin altına limon qabığı qoyurdular.

C vitamini çatışmazlığı bəzi insan

qruplarında daha çox olur. Bunlar:

*Alkoqol və narkotik maddələrə bağlılığı olanlar (sağlam və balanslı qidalanmadıqları üçün).

*Kalori miqdarı çox aşağı və qeyri-sağlam qidalarla qidalananlar.

*Kronx xəstəliyi kimi vitamin qəbuluna maneə törədən xəstəliyi olan insanlar.

*Siqaret çəkən insanlar. Çünki siqaret çəkmək C vitamininin əmələ gəlməsinin qarşısını alır.

*Hamilə və uşaq əmizdirən qadınlar. Yüksək miqdarda C vitamininə ehtiyac duyduqları üçün.

C vitamini çatışmazlığının göstəriciləri nələrdir?

Yorğunluq və zəiflik

*Əzələ ağrıları

*Bədəndə asanlıqla göyertilərin meydana gəlməsi

*Dəri üzərində qırmızı, mavi göyermələr və nöqtələrin yaranması

Digər simptomlar:

*Quru Dəri

*Saç tökülməsi

*Gingival şişlik və rəng pozulması

*Dişləri fırçalayarkən diş ətinə qanaxmaların olması

*Burun qanaxması

*Yaraların çətin müalicəsi

*İnfeksiyalara asan yoluxma və infeksiyaların uzun müddətli müalicəsi

*Diş itkisi

*Çəki itkisi

Əgər C vitamini çatışmazlığına diaqnoz qoyulmaz və müalicə edilə bilməzsə, nəfəs darlığı, sinir problemləri və qızdırma ilə nəticələne bilər. Çox nadir hallarda isə beyində qanaxma və ürəkətrafi qanaxmalar nəticəsində ölümə səbəb ola bilər.

P.S. Böyük bir portağal gündəlik C vitamini ehtiyacınızı qarşılıyacaq.

Röya Rasimqızı, "İki sahil"

Balqabaq tumunun faydası

Balqabaq bitkisi olduqca faydalıdır. Xüsusən də, tumları çiylə halda qəbul edilərsə, bir çox problemləri aradan qaldırır. İndi isə, gəlin həmin problemlərlə tanış olaq:

1. Aşağı qan təzyiqi

Borani toxumu hiponatremiyanın qarşısını almağa kömək edir. Bu isə qan təzyiqini normaya salır. Siçovullar üzərində 12 həftəlik aparılan tədqiqatda məlum olub ki, hər gün borani tu-

mu qəbul etmək aşağı qan təzyiqi problemini aradan qaldırır.

2. Xərçəng

Balqabaq tumu xərçəng xəstəliyinin qarşısını almağa kömək edir. Xüsusən də, prostat xərçənginin çoxalmasına mane olur.

3. Sümük ağrıları

Balqabaq tumu maqnezium, kalsiyum, sink, fosfor və manqan kimi bir çox faydalı minerallarla zəngin olduğundan sümük ağrıların azalmasına kömək edir.

4. Böyrək daşları

Son araşdırmalar göstərir ki, hər gün borani tumu qəbul edilərsə, bədəndə olan zərərli maddələr məhv olar və böyrək daşları əriməyə başlayar.

Messi ilə forma dəyişən futbolçu qovulacaq?

"Barselona"-nın superulduzu Lionel Messi heç vaxt oyundan sonra formasını kiminsə dəyişməmiş, amma onunla həmişə dəyişmək istəyirlər.

Milli.Az xəbər verir ki, şənbə günü keçirilən "Barselona"- "Espanyol" (2:0) derbisində qonaqların 20 yaşlı müdafiəçisi Adria Pedrosa Messi ilə formasını dəyişib. Onun

bu hərəkətini "Espanyol" fanatları yaxşı qarşılamayıblar.

La Liqada 5-ci oyununu keçirən klubun gənc yetirməsi sosial şəbəkələrdə tənqid atəşinə tutulub. Azarkeşlər çox sərt şərhlər yazıblar və futbolçunun klubdan ayrılmasını tələb ediblər.

Qeyd edək ki, həmin oyunda Messi 2 qolla yadda qalmışdı.

ALLAH RƏHMƏT ELƏSİN!

İsa Cahanov və Vüqar Rəhimzadə Binəqədi Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısının müavini Vüsal İsmayilova, əmisi **Vilayət İsmayilovun** vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verirlər.

SOCAR-ın "Azneft" İB-nin H.Z.Tağıyev adına NQÇİ-nin rəhbərliyi və əmək kollektivi SOCAR-ın "Azneft" İB-nin İPA və metralogiya şöbəsinin rəisi Feyzulla Səfəraliyevə, anası **Nisə xanımın**

vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verirlər.

SOCAR-ın Ekologiya İdarəsinin Gigiyena və Epidemiologiya Mərkəzinin müdiri Bəhlul İsmayilov və əmək kollektivi SOCAR-ın Qaz İxrac İdarəsinin Təhlükəsizlik, Ekologiya və Standartların idarə olunması şöbəsinin Sənaye-sanitar laboratoriyasının müdiri İlhamə Ramazanovaya, anası

Cəmilə xanımın

vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verirlər.

"BOS Şelf" MMC-nin rəhbərliyi, Həmkarlar İttifaqı Komitəsi və əmək kollektivi Şirkətin Maliyyə üzrə Baş Meneceri İlham Eminbəyliyə, atası

Akif Eminbəylinin

vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verirlər.

TƏSİSÇİ:

Baş redaktor:
Vüqar RƏHİMZADƏ

Baş redaktorun I müavini:
İsmayıl HACIYEV

Bakı: Kapital Bankın 1 saylı Xətai filialı H/hesab
№AZ19AIB380300194437
00306107
Kod № 200071
VÖEN: 2000157291

TELEFONLAR:

Qəbul otağı: 530-26-46, 430-87-97
Baş redaktorun I müavini: 530-26-36
FAX: 430-87-47
Mühasibatlıq: 430-87-27
e-mail: ikisahil@azdata.net

Ünvan:

AZ1012 Bakı,
H.Zərdabi
prospekti-88

Qəzet "İKİ SAHİL"-in kompyuter mərkəzində yığılır və "AZƏRBAYCAN" nəşriyyatında ofset üsulu ilə çap olunur.

Çapa imzalanıb:
03.04.2019-cu il saat 01⁰⁰
Qiyməti: 40 qəpik, Sayı: 8358
İndeks: 0151, Sifariş: 1086

Qəzetdə "AZƏRTAC", "OLAYLAR", "AzadInform", "TREND", "SİA", InterFAX informasiya agentliklərinin məlumatlarından istifadə olunub.

Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.